

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

SPOR BİLİMLERİ ALANINDAKİ LİSANSÜSTÜ
EĞİTİMDE KALİTE YÖNETİMİNİN AKADEMİK
PERSONEL VE ÖĞRENCİLERİN GÖRÜŞLERİNE
GÖRE İNCELENMESİ
YÜKSEK LİSANS

Selman AKSARI

2019

ONAY SAYFASI

ONAY SAYFASI

Prof. Dr. Mustafa KAPLAN

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Bu tez Yüksek Lisans Tezi standartlarına uygun bulunmuştur.

Prof. Dr. Yüksel SAVUCU

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

Tez tarafımızdan okunmuş, kapsam ve kalite yönünden Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Yunus Emre KARAKAYA

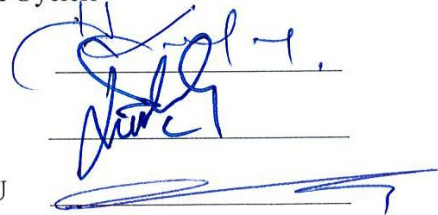
Danışman

Yüksek Lisans Sınavı Jüri Üyeleri

Doç. Dr. Yunus Emre KARAKAYA

Dr. Öğretim Üyesi Talha MURATHAN

Dr. Öğretim Üyesi Fatih Mehmet UĞURLU

ETİK BEYAN

Kendime ait çalışmalar ile bu tez çalışmasını gerçekleştirdiğimi, çalışmaların planlanmasından, bulgularının elde edilmesine ve yazım aşamasına kadar tüm aşamalarında etiğe aykırı davranışım olmadığını, bu tezdeki tüm bilgileri ve verileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, bu tez çalışması içinde yer alan ancak bu tez çalışmasının bulguları arasında yer almayan verilere, bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi beyan ederim.

Selman AKSARI

2.9./05./2019

İmza

Doç. Dr. Yunus Emre KARAKAYA

Beden Eğitimi Spor Anabilim Dalı

ELAZIĞ

TEŐEKKÖR

Bu çalışmanın planlanmasında ve gerçekleőmesinde katkısı olan tđm bilgilendirme, yđnlendirme ve destekleriyle katkı sağlayan danışman hocam Doç. Dr. Yunus Emre KARAKAYA ya, lisans ve yđksek lisans eğitimim boyunca desteklerini esirgemeyen Fırat Őniversitesi Spor Bilimleri Fakđltesindeki tđm hocalarıma ve kıymetli arkadaőlarıma en içten teőekkđr ve saygılarımı sunarım.

Ayrıca bu gđnlere gelmemde bđyđk katkısı olan maddi ve manevi destekçim annem Hafize AKSARI ya őđkranlarımı sunmayı bir borç bilirim. Bu tezi rahmetli babam ve aileme ithaf ederim.

Selman AKSARI

Mayıs - 2019

İÇİNDEKİLER

BAŞLIK SAYFASI	I
ONAY SAYFASI	II
ETİK BEYAN	III
TEŞEKKÜR	IV
İÇİNDEKİLER	V
TABLO LİSTESİ	VIII
ŞEKİL LİSTESİ	XII
KISALTMALAR LİSTESİ	XIII
1. ÖZET	1
2. ABSTRACT	3
3. GİRİŞ	5
3.1. Kalitenin Tanımı	7
3.2. Toplam Kalite Yönetimi	14
3.2.1. Toplam Kalite Yönetimi'nin Unsurları	15
3.2.1.1 Üst Yönetimin Liderliği	16
3.3. Yükseköğretimde Kalite Yönetiminin Temelleri	17
3.3.1. Yüksek Öğretimde Müşteri Memnuniyeti	19
3.3.2. Önce İnsan Anlayışı	21
3.3.3. Tam Katılım	21
3.3.4. Sürekli Gelişme	22
3.3.5. Hata Önleme	23
3.4. Yükseköğretim Kurumlarında Toplam Kalite Yönetimi Unsurları	23
3.4.1. Liderlik	23
3.4.2. Öğretim Kadrosu	26
3.4.3. Araştırma Görevlileri	28
3.4.4. Öğrenciler	28
3.4.5. Sınıf Yönetimi	30
3.4.6. Kurum Çalışanları	31
3.5. Yükseköğretimde Toplam Kalite Uygulamalarını Olumsuz Etkileyen Faktörler	34
3.5.1. Çalışanların Değişime Direnç Göstermesi	34

3.5.2. Kurumda Kalite Kültürünün Oluşturulamaması	35
3.5.3. Üst Yönetim Liderliğinin ve Desteğinin Eksikliği	35
3.5.4. Herkesin Kendini Kalite Sürecine Adamaması	36
3.5.5. Biz Zaten Bunu Yapıyoruz Anlayışı	37
3.5.6. Takım Çalışmasının Yetersizliği	37
3.6. Spor Bilimlerinde Lisansüstü Eğitim	38
3.6.1. Dünyada Spor Bilimlerinde Lisansüstü Eğitim	40
3.6.2. Türkiye’de Spor Bilimlerinde Lisansüstü Eğitim	41
4. GEREÇ VE YÖNTEM	44
4.1. Evren ve Örneklem	44
4.2. Veri Toplama Araçları	44
5. BULGULAR	47
5.1. Öğrencilerin Demografik Verileri	47
5.2. Öğrencilerin Yönetim ve İdari Personel Kalitesi Hakkındaki Görüşlerin Analizi	51
5.2.1. Öğrencilerin Bağlı Bulunduğu Enstitü’nün Yönetim ve İdari Personelinin Kalitesine Yönelik Memnuniyet Düzeylerinin Analizi	60
5.3. Öğrencilerin Lisansüstü Eğitim Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi	60
5.3.1. Öğrencilerin Lisansüstü Eğitim Kalitesine Yönelik Memnuniyet Düzeylerinin Analizi	69
5.4. Öğrencilerin Akademik Personel ve Danışmanlık Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi	69
5.4.1. Öğrencilerin Lisansüstü Eğitim Kalitesine Yönelik Memnuniyet Düzeylerinin Analizi	78
5.5. Öğrencilerin Lisansüstü Öğrenci Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi	78
5.5.1. Öğrencilerin Lisansüstü Öğrenci Kalitesine Yönelik Memnuniyet Düzeylerinin Analizi	84
5.6. Öğrencilerin Fiziksel Koşulların Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi	85
5.6.1. Öğrencilerin Genel Değerlendirmeye Yönelik Memnuniyet Düzeylerinin Analizi	94
5.8. Akademik Personelin Lisansüstü Eğitimde Kalite Yönetimine Yönelik Görüşlerinin Analizi	99

6. TARTIŞMA	105
6.1. Lisansüstü Öğrencilerin Demografik Sonuçları	105
6.2. Yönetim ve İdari Personel Kalitesine Yönelik Sonuçlar	105
6.3. Lisansüstü Eğitim Kalitesine Yönelik Sonuçlar	108
6.4. Akademik Personel ve Danışmanlık Kalitesine Yönelik Sonuçlar	110
6.5. Lisansüstü Öğrenci Kalitesine Yönelik Sonuçlar	113
6.6. Fiziksel Koşulların Kalitesine Yönelik Sonuçlar	115
6.7. Genel Değerlendirmeye Yönelik Memnuniyet Düzeyleri Sonuçları	118
6.8. Akademik Personelin Görüşlerine Göre Enstitü Memnuniyetlerinin Sonuçları	119
6.9. Öneriler	120
7. KAYNAKLAR	123
8. EKLER	130

TABLO LİSTESİ

Tablo 1.	Müşteri, Üretici ve Müşterinin Sistem İçerisindeki Konumu	20
Tablo 2.	Türkiye Spor Bilimleri Alanında Yüksek Lisans ve Doktora Eğitimi Veren Üniversitelerin Dağılımı*	42
Tablo 3.	Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımı	47
Tablo 4.	Öğrencilerin Yaş Dağılımı	47
Tablo 5.	Öğrencilerin Medeni Durum Dağılımı	47
Tablo 6.	Öğrencilerin Devam Ettikleri Lisansüstü Eğitim Türüne Göre Dağılımı	48
Tablo 7.	Öğrencilerin Hangi Eğitim Sürecinde Olduğunun Dağılımı	48
Tablo 8.	Öğrencilerin Meslek Dağılımı	48
Tablo 9.	Öğrencilerin Çalışmak İstedikleri Meslek Dağılımı	48
Tablo 10.	Öğrencilerin Lisansüstü Eğitime Başladıkları Yıllar Dağılımı	49
Tablo 11.	Öğrencilerin Çalıştıkları Sektöre Yönelik Dağılımı	49
Tablo 12.	Öğrencilerin Çalışmak İstedikleri Sektörlere Göre Dağılımı	49
Tablo 13.	Öğrencilerin Bulunduğu İlde Lisansüstü Eğitimi Yapıp Yapmadıklarına Göre Dağılımı	50
Tablo 14.	Öğrencilerin Mezun Oldukları Bölümlere Göre Dağılımı	50
Tablo 15.	Yönetim ve İdari Personel Kalitesine Yönelik Maddelerin Ortalama ve Standart Sapma Analizi	51
Tablo 16.	Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre Yönetim ve İdari Personel Kalitesi Hakkındaki Görüşlerin Analizi	52
Tablo 17.	Öğrencilerin Yaş Değişkenine Yönelik Yönetim ve İdari Personel Kalitesi Hakkında Görüşlerin Analizi	53
Tablo 18.	Öğrencilerin Medeni Durum Değişkeni Açısından Yönetim ve İdari Personel Kalitesi Hakkındaki Görüşlerin Analizi	55
Tablo 19.	Öğrencilerin Devam Ettiği Lisansüstü Eğitim Türü Değişkeni Yönünden Yönetim ve İdari Personel Kalitesi Hakkındaki Görüşlerin Analizi	56
Tablo 20.	Öğrencilerin Devam Ettiği Lisansüstü Eğitim Süreci Değişkeni Açısından Yönetim ve İdari Personel Kalitesi Hakkındaki Görüşlerin Analizi	58

Tablo 21. Öğrencilerin Enstitü'nün Yönetim ve İdari Personelinin Kalitesinden Memnuniyet Düzeylerinin Dağılımları	60
Tablo 22. Lisansüstü Eğitim Kalitesine Yönelik Maddelerin Ortalama ve Standart Sapma Analizi	60
Tablo 23. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkeninde Lisansüstü Eğitim Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi	61
Tablo 24. Öğrencilerin Yaş Değişkeninde Lisansüstü Eğitim Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi	62
Tablo 25. Öğrencilerin Medeni Durum Değişkeninde Lisansüstü Eğitim Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi	64
Tablo 26. Öğrencilerin Devam Ettiği Lisansüstü Eğitim Türü Değişkeninde Lisansüstü Eğitim Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi	66
Tablo 27. Öğrencilerin Devam Ettiği Lisansüstü Eğitimi Süreci Değişkeninde Lisansüstü Eğitim Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi	67
Tablo 28. Öğrencilerin Lisansüstü Eğitim Kalitesine Yönelik Memnuniyet Düzeylerinin Analizi	69
Tablo 29. Öğrencilerin Akademik Personel ve Danışmanlık Kalitesine Yönelik Maddelerin Analizi	69
Tablo 30. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkeninde Akademik Personel ve Danışmanlık Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi	70
Tablo 31. Öğrencilerin Yaş Değişkeninde Akademik Personel ve Danışmanlık Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi	71
Tablo 32. Öğrencilerin Medeni Durum Değişkeninde Akademik Personel ve Danışmanlık Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi	73
Tablo 33. Öğrencilerin Devam Ettiği Lisansüstü Eğitim Türü Değişkeninde Akademik Personel ve Danışmanlık Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi	75
Tablo 34. Öğrencilerin Devam Ettiği Lisansüstü Eğitim Süreci Değişkeninde Akademik Personel ve Danışmanlık Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi	76
Tablo 35. Öğrencilerin Enstitü'nün Akademik Personel ve Danışmanlık Kalitesinden Genel Olarak Memnuniyet Düzeylerinin Dağılımı	78

Tablo 36. Öğrencilerin Lisansüstü Öğrenci Kalitesine Yönelik Maddelerin Analizi	78
Tablo 37. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkeninde Lisansüstü Öğrenci Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi	79
Tablo 38. Öğrencilerin Yaş Değişkeninde Lisansüstü Öğrenci Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi	80
Tablo 39. Öğrencilerin Medeni Durum Değişkeninde Lisansüstü Öğrenci Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi	81
Tablo 40. Öğrencilerin Devam Ettiği Lisansüstü Eğitim Türü Değişkeninde Lisansüstü Öğrenci Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi	82
Tablo 41. Öğrencilerin Devam Ettiği Lisansüstü Eğitim Süreci Değişkeninde Lisansüstü Öğrenci Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi	84
Tablo 42. Öğrencilerin Lisansüstü Öğrenci Kalitesine Yönelik Memnuniyet Düzeylerinin Dağılımı	84
Tablo 43. Öğrencilerin Fiziksel Koşulların Kalitesine Yönelik Bulguların Analizi	85
Tablo 44. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkeninde Fiziksel Koşulların Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi	86
Tablo 45. Öğrencilerin Yaş Değişkeninde Fiziksel Koşulların Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi	87
Tablo 46. Öğrencilerin Medeni Durum Değişkeninde Fiziksel Koşulların Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi	89
Tablo 47. Öğrencilerin Devam Ettiği Lisansüstü Eğitim Türü Değişkeninde Fiziksel Koşulların Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi	90
Tablo 48. Öğrencilerin Devam Ettiği Lisansüstü Eğitim Süreci Değişkeninde Fiziksel Koşulların Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi	92
Tablo 49. Öğrencilerin Lisansüstü Öğrenci Kalitesine Yönelik Memnuniyet Düzeylerinin Dağılımı	94
Tablo 50. Öğrencilerin Genel Değerlendirme Memnuniyet Düzeylerinin Analizi	94
Tablo 51. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkeninde Kalite Genel Değerlendirme Hakkındaki Görüşlerinin Analizi	95

Tablo 52. Öğrencilerin Yaş Değişkeninde Genel Değerlendirmeye Yönelik Memnuniyet Düzeylerinin Analizi	95
Tablo 53. Öğrencilerin Medeni Durum Değişkeninde Genel Değerlendirmeye Yönelik Memnuniyet Düzeylerinin Analizi	96
Tablo 54. Öğrencilerin Devam Ettiği Lisansüstü Eğitim Türü Değişkeninde Genel Değerlendirmeye Yönelik Memnuniyet Düzeylerinin Analizi	97
Tablo 55. Öğrencilerin Devam Ettiği Lisansüstü Eğitim Süreci Açısından Genel Değerlendirmeye Yönelik Memnuniyet Düzeylerinin Analizi	97
Tablo 56. Akademik Personelin Demografik Verilerine Yönelik Analiz	98

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1.	Yükseköğretim Kalitesini Etkileyen Kurumsal Faaliyetler	8
Şekil 2.	Yükseköğretimde Girdi, Süreç ve Çıktılar	11
Şekil 3.	Üniversitede Eğitim Şartlarını Etkileyen Unsurlar	12
Şekil 4.	Üniversitelerde Müşteri	20
Şekil 5.	Yükseköğretim Kurumlarında Öğretim Kadrosu	26
Şekil 6.	Öğretim Kadrosu ve Öğrenci Etkileşim Modeli	31
Şekil 7.	Toplam Kalite Yönetimi Uygulaması ve Çalışanları Değerlendirme.	33
Şekil 8.	Akademik Personellerin Enstitüye Yönelik Memnuniyetlerinin Analizi	99
Şekil 9.	Akademik Personellerin Enstitünün Verdiği Eğitime Yönelik Memnuniyetlerinin Analizi	100
Şekil 10.	Akademik Personellerin Enstitünün Öğrencinin Kişisel Gelişimine Yönelik Memnuniyetlerinin Analizi	101
Şekil 11.	Akademik Personellerin Enstitünün Öğrencinin Profesyonel Gelişimine Sunduğu Katkı Düzeyine Yönelik Memnuniyetlerinin Analizi	103
Şekil 12.	Akademik Personellerin Enstitü ve Anabilim Dalı Arasındaki İletişimin Düzeyine Yönelik Memnuniyetlerinin Analizi	104

KISALTMALAR LİSTESİ

AACC	: Amerikan Klinik Kimya Derneği
ENSSEE	: Avrupa Spor Bilimleri, Eğitim ve İstihdam Ağı
ISO	: Uluslararası Standardizasyon Örgütü
LYS	: Lisans Yerleştirme Sınav
NSSE	: National Survey of Student Engagement
PDCA	: Planla-Uygula-Kontrol-Önle
SOPHELIA	: Avrupa Spor Bilgi Platformu
TKY	: Toplam Kalite Yönetimi
UNESCO	: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu
YGS	: Yüksek Öğretime Geçiş Sınavı

1. ÖZET

SPOR BİLİMLERİ ALANINDAKİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİMDE KALİTE YÖNETİMİNİN AKADEMİK PERSONEL VE ÖĞRENCİLERİN GÖRÜŞLERİNE GÖRE İNCELENMESİ

Kalite, farklı ihtiyaç ve beklentiler doğrultusunda şekillendirilebilen, bireyin eğitim düzeyine, sosyal statüsüne, kültürel değerlerine ve ekonomik koşullarına bağlı olarak değişebilen öznel bir kavramdır. Hizmet veren kurum ve kuruluşların en büyük amacı, müşteri memnuniyetini sağlamaktır. Bir eğitim kurumunun ürün ve hizmetlerinden yararlanan öğrenciler için kalite çok önemlidir.

Türkiye’de yükseköğretim sayısının hızla artmasıyla beraber akademik personel, öğrenci ve çalışma olanaklarıyla ilgili olarak pek çok problemlerin olduğu görülmektedir. Diğer alanlarda olduğu gibi Türkiye’de lisansüstü spor eğitiminde de problemler yaşanmaktadır. Bu problemler, yapısal problemler, nicel olarak yetersizlikler, spor bilimleri eğitiminin farklı enstitülerde verilmesi gibi problemler sayılabilir. Türkiye’de lisansüstü spor eğitiminde tanımlama tam olarak yapılamamış olmasının yanında, bir akademik kalite probleminin olduğu da ortadadır.

Bu araştırmada, karma yöntem (nicel ve nitel yöntem) uygulanarak, Türkiye’de Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dallarında görev yapan akademik personel ve öğrenim gören lisansüstü öğrencilerin görüşleri doğrultusunda, spor bilimleri alanında enstitülerdeki anabilim dallarında toplam kaliteyi artırmaya yönelik görüşler ortaya konulmuştur. Bu kapsamda, nicel yöntemde araştırma deseni olarak ilişkisel tarama türü tercih edilmiştir. Nitel yöntemde ise olgu bilim araştırmasıyla desenlenmiş ve görüşme tekniği kullanılmıştır.

Araştırma grubunun görüşlerini belirlemek amacıyla, istatistiki verileri elde etmek için Tosun (2012) tarafından geliştirilen, geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmış olan ölçme aracı kullanılmıştır. Anket formundan elde edilen verilerin analizleri, SPSS 22.0 paket programı kullanılarak yapılmıştır. Araştırma grubunun, kişisel ve mesleki değişkenlerine göre dağılımını ortaya koymak amacıyla frekans ve yüzdelik hesaplamalar yapılmıştır. Bağımsız değişkenlere bağlı farklılaşma düzeyini değerlendirmek için parametrik verilerde “*independent sample t-testi*” ve “*tek yönlü varyans analizi (ANOVA)*” kullanılmıştır. Non-parametrik verilerde ise “*Kruskal*

Wallis Testi” kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık derecesi (alfa (α) yanılma düzeyi) ise $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir.

Lisansüstü eğitimde görev yapan akademik personele ise “*görüşme formu*” kullanılmıştır. Gerekli dönütler sağlandıktan sonra elde edilen verilerin çözümlenmesi nitel içerik analiz süreçleriyle yürütülmüştür. Verilerin analizi ve çıkan durumun modellenmesi ise QSR NVIVO-10 programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada, lisansüstü öğrencilerin “*yönetim ve idari personel kalitesine*” yönelik ifadelerle, erkekler, evliler, ders aşamasındaki öğrenciler, yüksek lisans eğitimi alan öğrencilerin enstitüye yönelik memnuniyetlerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. “*Lisansüstü eğitim kalitesine*” yönelik ifadelerle erkekler, evliler ve ders aşamasındaki yüksek lisans öğrencilerinin memnuniyetlerinin yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. “*Akademik personel ve danışmanlık kalitesine*” yönelik ifadelerle erkekler, evliler, ders aşamasındaki erkekler ve yüksek lisans öğrencilerinin memnuniyetlerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. “*Lisansüstü Öğrenci Kalitesine*” yönelik ifadelerle erkekler, bekarlar ve ders aşamasında yüksek lisans yapan öğrenciler memnun olduklarını ifade etmişlerdir. “*Fiziksel koşulların kalitesine*” yönelik ifadelerde ise bekar öğrenciler, yüksek lisans öğrencileri, ders aşamasındaki lisansüstü öğrenciler enstitüye yönelik memnuniyetleri yüksek düzeyde tespit edilmiştir. Akademik personelin görüşlerine göre enstitü memnuniyetlerinin düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak, lisansüstü eğitimin kalitesi ve performansının artırılması için tespit edilen problemler üniversite kurullarında çözümlenmeye çalışılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Lisansüstü Eğitim, Fakülte, Eğitim, Spor Bilimleri, Kalite.

2.ABSTRACT

INVESTIGATION OF QUALITY MANAGEMENT IN POST-GRADUATE EDUCATION IN THE FIELD OF SPORTS SCIENCES ACCORDING TO THE OPINIONS OF ACADEMIC STAFF AND STUDENTS

Quality is a subjective concept that can be shaped according to different needs and expectations and can vary depending on individual's educational level, social status, cultural values and economic conditions. The main purpose of the institutions and organizations that provide services is to ensure customer satisfaction. Quality is very important for students who benefit from the products and services of an educational institution.

With the rapid increase in the number of higher education institutions in Turkey, it is seen that there are many problems regarding the academic staff, students and study opportunities.

As in other areas, problems are encountered also in sports graduate education in Turkey. These problems include structural problems, quantitative inadequacies, and the provision of sports sciences education at different institutes. In addition to the fact that identification could not be fully carried out in sports graduate education in Turkey, it is clear that there is also an academic quality problem.

In this study, by applying mixed method (quantitative and qualitative methods), in line with the opinions of the academic staff working and the graduate students studying at Departments of Physical Education and Sports, opinions about increasing the total quality in the departments in the institutes in the field of sports sciences have been put forward. In this context, correlational survey model was preferred as research design in the quantitative method. In the qualitative method, the case was designed by science research and interview technique was used.

In order to determine the opinions of the research group, the measurement tool developed by Tosun (2012) and the validity and reliability studies of which were performed, was used to obtain statistical data. The data obtained from the questionnaire were analyzed using SPSS 22.0 package program. In order to determine the distribution of the research group according to personal and professional variables, frequency and percentage calculations were made.

In order to evaluate the level of differentiation due to independent variables, “independent sample t-test” and “one-way analysis of variance (ANOVA) ”were used in parametric data. In non-parametric data, “Kruskal Wallis Test” was used. The level of statistical significance (alpha (α) error level) was accepted as $p < 0.05$.

“Interview Form” was used for the academic staff working in graduate education. After obtaining the necessary feedback, the analysis of the obtained data was carried out through qualitative content analysis processes. The analysis of the data and modeling of the resulting situation was performed by using QSR NVIVO-10 program.

In the research, it has been determined that the satisfaction of the graduate students for the statements regarding “quality of management and administrative staff” is higher for male, married students, students at the stage of the course, and students who receive graduate education. It has been determined that the satisfaction of the male, married and graduate students is high for the statements regarding “the quality of graduate education”. It has been determined that the satisfaction of the male, the married, and the male at the course stage and the graduate students is high for the statements regarding “the quality of academic staff and consultancy”. The male, the single and the graduate students at the course stage have stated that they are pleased with the statements regarding “the Quality of Graduate Students”. It has been determined that the satisfaction of the single students, the graduate students, the students at the course stage for the institute is high for the statements regarding “the Quality of Physical Conditions”. It has been determined that the satisfaction with the institute is low according to the opinions of the academic staff. As a conclusion, the problems determined in order to enhance the quality and performance of graduate education should be tried to solve in university committees.

Key Words: Post-Graduate Education, Faculty, Education, Sports Sciences, Quality.

3. GİRİŞ

Her örgüt kendi alanında diğer örgütlerle rekabet edebilmek ve zamana uyum sağlamak için sürekli kendini geliştirerek, dinamik bir organizasyon içinde olmak zorundadır. Sürekli olarak gelişen ve değişen toplum ihtiyaçlarına cevap veren örgütler ilerleyebilir. Etkili, yaratıcı, vizyoner, güçlendirilmiş, bilgili ve öncü liderlerin rehberliğinde yöneticilerin bulunması, üniversite yönetiminde karşılaşılan çeşitli sorunları ortadan kaldırmak ve eğitimin sürekliliğini sağlayarak geliştirmek için hayati önem taşımaktadır. Son yıllarda yapılan araştırmalar, üniversite yönetiminin öğrencinin başarısının mimar olduğu sonucunu ortaya koymaktadır (1, 2).

Toplam Kalite Yönetimi (TKY), geleneksel eğitimin, eğitim sisteminin geliştirilmesinde ve personelin toplumun beklentilerine cevap verecek şekilde eğitilmesinde uygun bir anlayıştır. Eğitim sisteminin gelişimi, ülkenin üretiminin artması ve kalite standartlarının elde edilmesi üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Bu nedenle, üretim işletmelerinden önce eğitim kurumlarında “*Toplam Kalite Yönetimi*” yaklaşımını uygulamak daha anlamlı görülmektedir (2).

Türk Eğitim Sisteminde gerçekleştirilen değişim girişimlerinde beklenecek en önemli değişiklik TKY kavramının uygulanmasıdır. Bu hedef gerçekleşirken, kesinlikle yeni problemler getirecektir. Eğitim sisteminde liderler ve TKY kavramını zaman içinde benimseyen çalışanlarla daha verimli sonuçlar elde etmek mümkün olacaktır (3).

Günümüzde bireyler kişisel gelişim, mesleki gelişime uyum sağlama, akademik kadro, alanında uzmanlaşma, profesyonel tatmini sağlama, yeni iş fırsatları edinme, çalışmalarını teşvik etme ve finansal gelir elde etme gibi birçok amaç için

lisansüstü eğitime başvurmakta dırlar (1, 4). Üniversitelerde, Fen, Sosyal ve Sağlık alanında yapılan araştırmalar üniversitelerin niteliklerine erişebilmek için lisansüstü öğrencileri eğitmeye büyük önem verilmektedir. Türkiye’de lisansüstü program sayısı ve bu programlara kayıtlı öğrenci sayısı gün geçtikçe de artmaktadır (5).

Tüm eğitim seviyelerinde olduğu gibi, lisansüstü eğitim de bir program çerçevesinde yürütölmekte olup, yüksek lisans eğitime olan talep de bu eğitim programlarının değerlendirilmesini gerektirmektedir (6). Yükseköğretime yönelik eğilimler incelendiği zaman, Türkiye'deki öğrenci sayısının artması dikkat çekicidir. Öğretim elemanı başına düşen öğrenci sayısının artacağını göstermektedir. Bu nedenle, fakülte üyelerinin sayısının artırılması, yani doktora mezunlarının sayısının artırılması önemli bir ihtiyaç olarak görölmektedir (7). Yükseköğretim 2015 yılı verilerine göre Türkiye'deki öğretim üyesi başına 20 öğrenci düşmektedir (8). Öğrencilerin eğitime katılımı beklenen öğrenme verileri ile yakından ilgilidir (9). Bu nedenle, öğrencileri tatmin etmek, eğitimlerine devam etmek isteyen bir kurumsal öğrenciden beklenen öğrenme sonuçlarını da dikkate almalıdır. Üretken öğrenme faaliyetlerine katılım ve öğrenmeye yönelik çabalar gibi şeyleri ifade etmek için kullanılır (10). National Survey of Student Engagement (NSSE) (11) raporuna göre, akademik zorluk, meslektaşlarla birlikte öğrenme, akademisyenler ve kampüs çevresi ile ilgili deneyimler, öğrencilerin öğrenmeye katılımının temel göstergeleridir.

Öğrencilerin sürekli eğitimini sağlamak için önemli miktarda zaman ve gayret harcanmalıdır. Bunu oluşturabilecek iyi bir eğitim programı, öğretim elemanları ve öğrenciler arasında anlamlı bir etkileşim sağlayacak, sınıf dışında öğrenecek, öğrencileri başkalarıyla işbirliği yapmaya teşvik edecek ve öğrencilere anlamlı ve hızlı geri bildirim verecektir (11). Öğrencilerin öğretmenlerle informal iletişimi de

öğrencilerin devamlılık düzeylerini artırmaktadır (12). İyi bir eğitim sisteminde, öğrenciler ve akademisyenler arasındaki iletişimi sağlamalı, öğrenciler arasında işbirliğini sağlamalı, aktif öğrenmeyi desteklemeli, öğrencilere geri bildirim verecek ortam sağlamalı, zamanında olmalarını, büyük beklentilere sahip olmalarını ve farklı becerilere ve öğrenme biçimlerine saygı duyulmasını sağlamalıdır (13).

Toplum, üniversitelerin öğrenme verilerinde daha şeffaf olmasını ve daha fazla sorumluluk almasını beklemektedir. Bu nedenle, bir eğitim kurumunun, öğrencilerin katılımını sağlamak için akademik, kişilerarası ve müfredat etkinliklerini şekillendirmesi önemlidir (9).

Yapılan bu araştırmada, Türkiye’de Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dallarında görev yapan akademik personel ve eğitim gören lisansüstü öğrencilerin TKY konusunda görüşleri elde edilmiştir. Bu veriler doğrultusunda spor bilimleri alanlarında lisansüstü eğitimde kaliteyi artırmak amacıyla öneriler ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Ayrıca, *“Türkiye’de spor eğitiminde lisansüstü eğitimi yapılanmaları nasıldır?”*, *“Türkiye’de spor eğitiminde lisansüstünde yaşanan problemler ve ihtiyaçlar nelerdir?”* gibi sorulara cevap bulunmaya çalışılmıştır. Yine, örneklem gruplardan elde edilen veriler doğrultusunda, *“Türkiye’de spor bilimleri alanında etkin bir lisansüstü öğretim modeli nasıl olmalıdır?”* sorusuna yönelik önerilerde sunulmuştur.

3.1. Kalitenin Tanımı

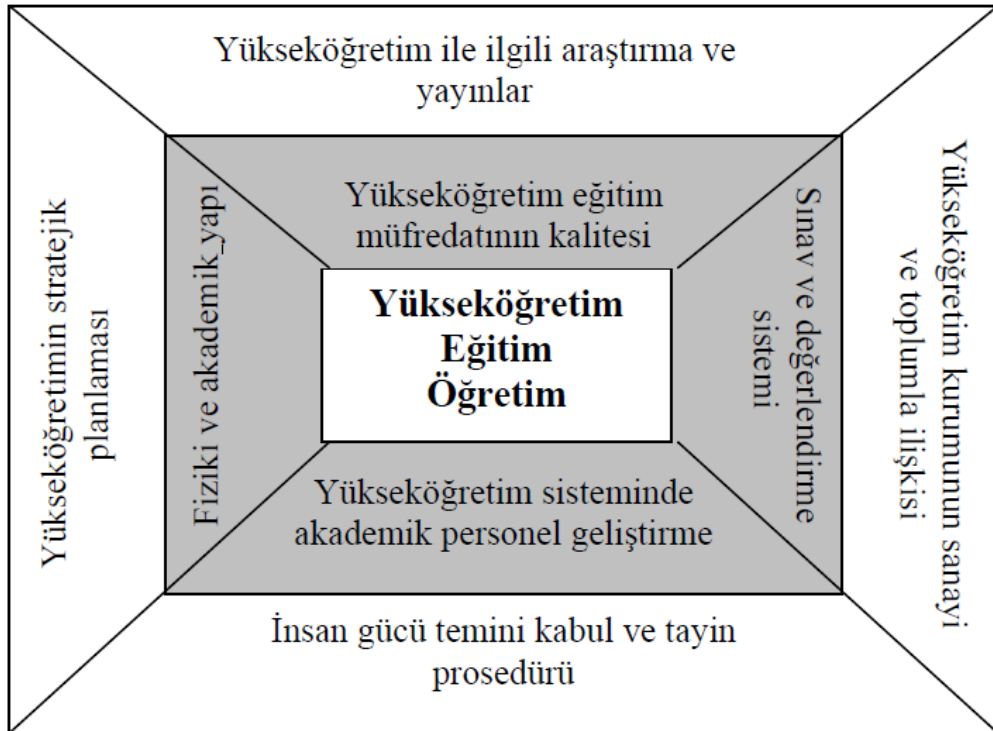
Bir sosyal kurumun ürün ve hizmetlerinden yararlanan bireyler için kalite çok önemlidir.

Kalitenin, standart bir tanımı olmamaktadır. Kalite, farklı ihtiyaç ve beklentiler doğrultusunda şekillendirilebilen, tüketici eğitim düzeyi, sosyal statüsü,

kültürel değerleri ve ekonomik koşullarına bağlı olarak değişebilen kişisel bir kavramdır. Kalite konusu çok boyutlu olduğu için, üzerinde bir fikir birliği ile bir kalite tanımı yapmak mümkün değildir (14).

Hizmet veren kurum ve kuruluşların en büyük amacı, müşteri memnuniyetini sağlamaktır. Bu nedenle müşterinin, ürünün her yönüyle tatmin olması gerekir. Bu açıdan bakıldığında, bir işletmenin kalitesi müşterinin memnuniyetidir. Müşteri mutluluğunun müşteri memnuniyetinin sadece bir parçası olduğunu belirtmek önemlidir (15).

Kalite kavramı, 1980'li yılların başından beri yeni boyutlar ve anlamlar kazanmıştır. Geçmişte kalite sadece sanayi malları için kullanılırken, bugün hizmet üretiminde kullanılmaktadır. Kalitenin algılanmasındaki bu gelişim, kalitenin etkilerini de olumlu olarak değiştirmiştir. Eskiden sadece sonuç olarak düşünülen kalite bugün bir yaşam tarzı ve sonuç olarak görülmektedir (16).

Şekil 1. Yükseköğretim Kalitesini Etkileyen Kurumsal Faaliyetler (18).

Eskiden kalite kavramı standartlara uyum sağlamak olarak tanımlanmaktayken, bugün, dar kimlik kalıplarından çıkmış ve esnek ve dinamik bir çerçeveye dönüşmüştür. Bu özellik ile kalite kavramı stratejik ve yönetilebilen bir yönetim aracı haline gelmiştir (17).

Kaliteye ilişkin tanımlara bakıldığında; “*Ürün kalitesi*” odaklı kalite tanımları, zaman içinde '*sistem kalitesi*' odaklı hale gelmiştir. Günümüz görüşüne göre, kalite, ürün veya hizmeti kullanacak / kullanacak olan bireylerin ihtiyaçlarını karşılama amaçlarına ulaşmak için uygulanan teknikler ve faaliyetler olarak görülmektedir.

Kalite kavramı çok yeni bir kavram olarak tanımlansa bile, antik çağlardan beri önem verilen bir değerdir.

Kalite kavramı, insanlar tarafından sıklıkla ifade edilen bir kavramdır. Günümüzde kalite, teknik bir yöntem olarak değil, müşterileri tatmin etmeyi ve işletme içindeki tüm birimleri optimize etmeyi amaçlayan bir işletme yönetimi ve aracı olarak da görülmemektedir.

Kalite, üretilen mal ve hizmetlerin kalitesini, verimlilik oranını, güvenilirliği ve bunları üretmek için kaynakların en verimli kullanımını içermektedir (19).

1986 yılında Uluslararası Standardizasyon Örgütü (ISO) tarafından yayımlanan ISO 8402 Kalite, “*Bir ürünün veya hizmetin gereksinimlerini karşılama veya yerine getirme yeteneğine dayanan özellik ve özelliklerinin toplamıdır*” (14) şeklinde ifade edilmiştir.

Tanımlar dikkate alındığında, yeterliliklerin nitelikleri aşağıdaki gibi sıralanabilir (20):

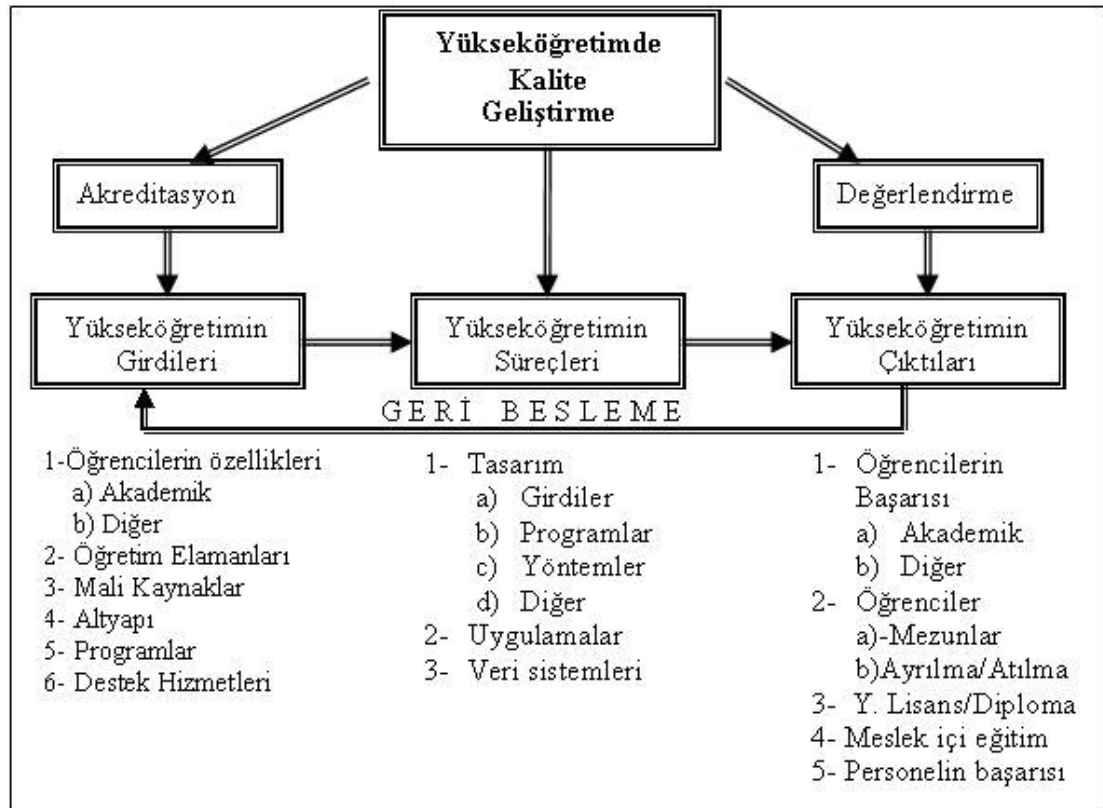
- Kalite önlemlidir. Problemler oluşmadan önce önlemleri oluşturur. Ürün ve hizmetin tasarımıyla, mükemmeliyet arayışı mükemmelliğe katkıda bulunur.
- Kalite müşteri memnuniyetidir.
- Kalite verimliliklidir.
- Kalite esnekliktir.
- Kalite işi hızlı ve doğru bir şekilde yapmaktır.
- Kalite devamlılığı olan bir gelişmeyi içerir.
- Kalite bir yatırımdır.
- Kalite, mükemmellik için sistematik bir yaklaşımdır.
- Kalite, bir organizasyonun tüm faaliyetlerinin kalıcı bir işlevidir.
- Kaliteyi "*iradeye uygunluk*" olarak tanımlanır. İsteklerin anlaşılması mümkün değildir. Böylece kalite problemleri uygunsuzluk problemleri haline gelir ve kalite tanımlanabilir. Kalite, bir ürünün gerekliliklerine uygunluk derecesidir.
- Kalite kullanıcı dostudur.
- Kalite, hem iç hem de dış müşterilerin tüm ihtiyaçlarını ve isteklerini karşılayan temel bir iş stratejisidir.

Kalite, en genel anlamda, geliştirilebilecek her şeydir. Ürün veya hizmetin kalitesi, ilk kez konuşulduğunda akla gelmelidir. Kaizen (21) stratejisinde incelenirse, ürün ya da hizmet, tasarlandığı şeyin ötesine geçemez. Burada tasarlayan kişi olduğunuz için, kişinin kalitesiyle uğraşmak zorundasınız. Çalışmayı oluşturan üç yapı taşı; "*donanım*", "*yazılım*" ve "*insan kaynaklarıdır*". İnsanlarda nitelikler inşa etmek onlara Kaizen bilincini kazandırmalarına yardımcı olmaktadır (21).

Bu özellikler ve boyutlar dikkate alındığında, kaliteyi "*çalışma ortamındaki mutluluk, çalışmalarından gurur duyan insanlar tarafından üretilen ürün veya hizmet, tüketici memnuniyeti ve daha yüksek verimlilik*" olarak tanımlamak mümkündür.

Bir toplumun gelişmesinde, "*toplumun ürettiği mal ve hizmetlerin*" kaliteli, yeterli sayıda ve zamanında mal ve hizmet sunumu olarak kabul edilir. Bu sunumdan, bu amaçla kurulan kamu ve özel sektör kuruluşları bu toplumdan sorumludur (22).

Kalite bir faktör değil, birçok farklı değişkenin etkileşiminin bir sonucudur. Bu nedenle, hiçbir kalite olgusu tek başına ele alınamaz. Eğitimde kaliteyi hem tasarım kalitesinde hem de süreç kalitesinde çalışmak mümkündür. Tasarımda kalite, kaliteli ürün için gerekli bir unsurdur (23).

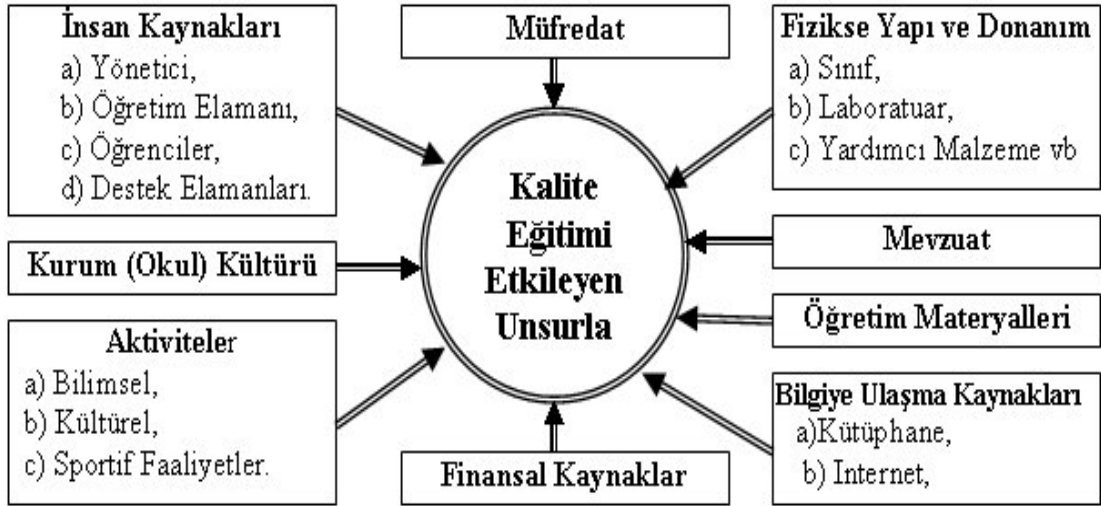

Şekil 2. Yükseköğretimde Girdi, Süreç ve Çıktılar (18).

Kalite, mutlak anlamda “en iyi” anlamına gelmez. Çok boyutluluk, bir kalite kombinasyonu olarak ortaya çıkar. Kalite, müşterinin, kullanıcının bir ürün veya hizmet hakkında verdiği karardır. Bir ürün veya hizmetin ihtiyaçlarını ve beklentilerini karşılamak için müşterilerin veya kullanıcıların inançlarının bir ölçüsüdür (24). Yükseköğretimin kalitesini etkileyen kurumsal etkinlikler Şekil 1’de gösterilmekte olup, yükseköğretimdeki girdiler, süreçler ve çıktılar Şekil 2’de verilmiştir.

Üniversitelerde kaliteli eğitimi etkileyen ana faktörler Şekil 3’te verilmiştir. Öğretim öğrencilerinin müfredatının yoğunluğu, kolejlerin bilgi ve tecrübe açısından ilerleyecek araştırma faaliyetlerine ayırdıkları zamanı azaltır. Buna ek olarak, özellikle genç araştırmacılar olmak üzere öğretim üyelerine ödenen ücretler, üniversiteyi seçecek nitelikli gençleri engelleyebilecek üniversite dışı kurumlara göre düşüktür. Bunun önümüzdeki yıllarda öğretim elemanlarının oluşumu üzerinde olumsuz bir etkisi vardır. Kalitenin yanı sıra, sayı da gerilimin ana sebebidir (25).

Şekil 3. Üniversitede Eğitim Şartlarını Etkileyen Unsurlar (25)

Günümüzde kalitenin yerini, toplam kalite olgusu almaya başlamıştır. Temel felsefe, sistemin sonunda elde edilen çıktının kalitesi değil, her bir evrenin kalitesi olarak öngörmektedir (26):

- *Bir ürünün veya hizmetin kalitesi nedir?*
- *Ürün kalitesini tanımlayan özellikler nelerdir?*
- *Bir ürüne bakıldığında, kaliteli mi yoksa kalitesiz mi olduğu nasıl bilinebilir?*
- *Kriterler nelerdir?*

Mal ve hizmet kalitesine yönelik algı ile ilgili araştırmalarda belirlenen kalite boyutları aşağıdaki gibidir (27):

- *Görüntü:* Organizasyonun fiziksel ekipman ve ekipmanlarının konumu, personelin iletişim araçlarının imajı açısından.
- *Güvenilirlik:* Kuruluşun zamanında ve güvenilir bir şekilde hizmet verebilmesi.
- *Cevaplama:* Kurumun müşterilerinin ihtiyaçlarına uygun şekilde cevap verme veya uygun hizmet sağlama yeteneği.
- *Yeterlilik:* Hizmetlerin yapımında kalifiye personel istihdamı.
- *Nezakət:* Personel, saygılı ve müşterilere saygı.
- *Güvenilirlik:* Kurumda çalışanların bütünlüğü ve güvenilirliği.
- *Güvenlik:* Kurumun hizmetlerinde güven; üretilen mal ve hizmetlerde risk ve şüphe.
- *Erişilebilirlik:* Hem servis hem de personele ulaşmak kolaydır.
- *İletişim:* Dinleyicilerle konuşmak ve onları dinlemek.
- *Müşteri anlayışı:* Müşterileri ve ihtiyaçları tanımlamaya çalışmıyor.

Tek bir makine veya müşteri ihtiyaçları için uygun olmayan, tüm kuruluşların içinde veya dışında olsun, bir imalat şirketi, bir banka, bir perakendeci, bir üniversite olsun, birçok kaliteli zincir listesi vardır. Firma ile müşteri arasındaki ilişkinin bir derecesine kadar, bir şekilde çöküşün gerçekleştirilebileceği ve bu noktada çalışan personelin doğrudan etkilendiği dikkat çekicidir (28).

3.2. Toplam Kalite Yönetimi

Yönetim, bugün herkesin kalitenin kendiliğinden oluşmadığı ve yönetilmesi gerektiği kabul edilen bir gerçektir. Bu nedenle, TKY tüm çalışanların uygulanması ve bunları bütün kuruluşa yayılması sağlanmalıdır. Niteliklerin kalitesi, sürekli olarak ihtiyaçlara cevap verme ve müdahale etme yeteneğidir. Bu, “*sürekli iyileştirme*” sürecinin uygulamayı bulabilmesinin tek yoludur (29).

TKY ile ilgili birçok tanım bulunmaktadır. Bunlardan bazıları incelendiğinde, üstün kalite ve mükemmellik olarak da ifade edilebilir (30).

TKY, mevcut bir organizasyonun tüm çalışanlarının katılımı ile süreçleri, ürünleri ve hizmetleri sürekli iyileştirerek, kalitatif ürün ve hizmeti yaratmaya çalışan iç ve dış müşterilerin kalite gereksinimlerini karşılamayı hedefleyen müşteri tarafından tanımlanan yapıdır (30).

TKY, müşteri beklentilerini her şeyin üzerinde tutan ve müşteri tarafından belirlenen müşteri memnuniyetini ön planda tutan tüm faaliyetlerin yürütülmesinde ürün ve hizmeti oluşturmaktadır (31).

TKY, kaliteye odaklanan ve uzun vadede kendi personeli ve toplumu için müşteri memnuniyetini ve memnuniyetini sağlamayı hedefleyen, tüm personelin katılımına dayanmaktadır. Sağlıklı bilgi ve yönetim kararlarının verilerinin

toplanması analizini temel alarak, örgütsel işlevler ve sonuçlardan ziyade süreçlere odaklanan tüm çalışanların kalitesini arttırmaktadır (32).

Bu kavram, temel olarak yeni bir kültür ve felsefe gerektirir. Dolayısıyla bu yaklaşım örgüt kültürü ve örgüt felsefesi ile yakından ilişkilidir (33).

Bireylerin ihtiyaçları tarafından yerine getirilen yeni yönetim anlayışına, kendileri tarafından gerçekleştirilen TKY denir (34).

Toplam Kalite anlayışında, sorumluluklarını eksiksiz yerine getiren ve daha verimli bir şekilde gerçekleştirilebilen yeni bir çalışan davranışı, daha etkin bir şekilde yapılmalı, iş süreçlerinin gelişimi hakkında sürekli düşünen çeşitli sistematik katılım yöntemleri ve bu fikirler ve beceriler sisteme eklenmelidir. Çalışanların inisiyatif alma ve inisiyatif almalarını teşvik eden, bir insan kaynakları planlama sistemi oluşturmak yöneticilere önemli bir ihtiyaç haline gelmiştir (35).

TKY, tüm süreçlerde kusursuzluğun sıfır hata prensibine dayanarak sürekli olmasını sağlamayı amaçlayan yönetim ve organizasyon yapısında insan unsurunun, müşterinin ihtiyaç duyduğu şekilde işletmenin için tüm iç ve dış çevresinin katılımıyla gerçekleşmesi gerekmektedir. İstek ve beklentiler karşılanabilir ve iş sonuçlarında mükemmellik elde edilebilir. Kalite, çalışma boyunca işin rekabet gücünü sürekli iyileştirme ilkesiyle artırmayı hedefler. Kalite Yönetimi, en üst düzeyde hesap verebilirliğe sahip bir liderlik duygusuyla başarılabilirliğini savunan çağdaş bir yönetim anlayışdır (36).

3.2.1. Toplam Kalite Yönetimi'nin Unsurları

Modern bir yönetim tarzı olan TKY şu temellerden oluşmaktadır:

- Müşteri Odaklı / Müşteri Tatmini
- Tam Katılım / Takım Çalışması

- Personel Eğitimi
- Hata Önleme / Sıfır Hata
- Geliştirme Sürekli kılma/İyileştirme.

3.2.1.1 Üst Yönetimin Liderliği

TKY'ye getirilen görüşlerin hemen hepsinde liderlik en fazla vurgulanan konulardan biridir. Uygun bir yönetim yapısı kurulmadıkça, onları yönlendiren ve yöneten liderler olmayışı, kuruluşlardaki kaliteli ürün ve hizmetlerin üretimi mümkün kılmamaktadır(37).

TKY teorisyenlerine göre, “kalite yönetimi” ve bir kurumun geliştirilmesindeki temel sorun, üst yönetimin liderliğidir (37). Böyle bir değişim karşısında çalışanların farklı tepki göstermeleri ve değişime direnme göstermeleri kaçınılmazdır. Toplam kalite anlayışını benimsemiş yöneticiler, bu yeni gelişmeleri çalışanlara açık bir şekilde açıklamak ve kendi standartlarını da benimsemelerini sağlamak zorundadır (38).

TKY'de yöneticiler koçtur. Oyuncular tüm organizasyon çalışanlarıdır. Üst düzey yöneticiler, kalite ve kurumsal misyon hakkında vizyoner ve vizyon sahibi olmalı ve amaç tutarlılığında olmalıdır. Liderlik yönetimin doğal çalışması olmalı ve yöneticiler yargıdan ziyade yapıcı ve eğitici yaklaşımlar sergilemelidir (39).

Başarısız TKY uygulamalarının çoğunda “üst yönetimin liderliği” nin olmayışı görülmüştür. TKY'de üst yönetimin birincil sorumluluğu sistemi geliştirmektir. Ancak bunu başarmak için çabalarını ve zamanını büyük ölçüde insan kaynaklarına ayırmak zorundadır (32).

Çalışanların TKY'ye sahip olması gereken en önemli özellik, yüksek motivasyondur. Gerçekten başarılı olan ve yüksek rekabet gücüne sahip kurumlara bakıldığında temel unsur yaratıcılıktır ve bunu sağlayan motivasyon olduğu görülmektedir (40).

TKY'de başarı, aidiyet duygusu, kendini tanıma, kendini gerçekleştirme ve kendini gerçekleştirme gibi güçlü, parasal olmayan güdümlü motivasyonların katkısıyla başarılmaktadır. TKY'de başarıya ulaşmak için çalışanlara yetki ve sorumluluk verilmelidir (32).

TKY, insanları yönlendirmenin en etkili yolunun onlara güvenmek olduğunu ve yetişkin olarak muamele gördüklerinde olumlu tepkiler alacağına ikna ederek, daha iyi sonuçlar alabileceğini göstermiştir. Çünkü hiçbir şey "iş" duygusundan daha etkili olamaz (41).

3.3. Yükseköğretimde Kalite Yönetiminin Temelleri

Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin hızla arttığı ve bu gelişmelerin aynı hızla uygulanabildiği bir dönemde, insanların yaşam tarzları ve çevresel değişikliklere neden olacaktır. Bu yeni yönetim anlayışının ortaya çıkması yeni bilgilerin eklenmesine olanak vermektedir. Bu değişim, mesleki eğitimde önemli bir yere sahip olan üniversiteleri etkilemiştir. Öte yandan, her alanda rekabet, ortak bir çalışma iklimi olan meslekler arasında artmış ve değişim sürecine ayak uydurabilen eğitim kurumları, mezunlarının avantajlı bir konuma gelmesine neden olmuştur (18).

Üniversiteler, gerekli bilgilerin geliştirildiği kurumlar ve ülkelerin kalkınması ve gelişimi için insan kaynakları yetiştirilmektedir. Bu nedenle, üniversiteler artık toplumun geleceğini belirleyen en önemli kurumlar arasındadır. Eğitim belli bir dönemi kapsar ve sonucu uzun vadede gösterir. Kısacası, eğitim önemlidir. Çünkü

bireyi geliştirir, ülkenin bilimsel, ekonomik, sosyal ve kültürel gelişimini sağlar ve değer iyi algılanır (42).

Eğitim kurumlarında, kaliteyi ve üretkenliği ölçmek, mal ve hizmet üreten diğer kuruluşlardan daha zordur. Bireylerin arzu ettikleri davranışsal değişiklikleri yaratmaları ve ortaya çıkarmaları ve onları istenen yöne getirmeleri için yönlendiren bir sistem diyebiliriz. Eğitimde kalite yönetiminin amacı, insan gücünün eğitiminde sürekliliği sağlamaktır (18, 42).

Eğitim kurumları da hızla gelişen teknolojik ve değişen eğitim-öğretim tekniklerini takip etmek ve varlıklarını etkin bir şekilde sürdürmek zorundadırlar. İyi bir eğitim kurumu, bir öğrenme kurumu olma zorunluluğunu taşımaktadır. Öğrenme kurumu değişen ve gelişen bir kurumdur.

Herkes bugünün eğitim sistemindeki sorunları kabul eder. Öğrenciler toplumun ihtiyaçlarını karşılayan seviyeye ulaşmadan mezun olurlar. Bu nedenle, eğitimde bir değişiklik kaçınılmazdır. Eğitimciler, öğrencilerine hızla değişen dünyaya ayak uydurmak için ihtiyaç duydukları becerileri kazandırmalıdır. Bununla birlikte, öğretmenlerin, yöneticilerin ve çalışanların işbirliği, takım çalışması ve güven liderliği gibi konulara odaklanan tutumlar geliştirmesiyle eğitimin kalitesi artırılabilir. Gerçekten de, bugünün dünyası hızlı bir değişim yaşamaktadır. Geçmişte başarılı bir şekilde uygulanan yönetim teorileri ve yöntemleri, bugün aynı başarı ile uygulanmamıştır.

Toplumun ve bireyin beklentileri, tutum ve davranışları değiştirmiştir. Bu değişime paralel olarak, organizasyon ve yönetim ile ilgili yeni bilgi ve yaklaşımlarda değişmektedir (43).

Değişen dünya’da eğitim, örgütlere saha eğitim vermekle sağlanmaktadır. Değişen dünyada ideal sosyal hayat düzeyi oluşturmak, üretken, yaratıcı ve sürekli olmak yeni fikirler ortaya atan insanlara ihtiyaç, tartışmasız bir gerçektir. Eğitim sisteminin toplam kalitesi, tüm kurumlardan daha talepkar ve daha denetimseldir (44).

Öğrenciler, öğretmenler ve diğer personel istekleri nelerdir? Onlara kim ve nasıl hizmet yapılır? Eğitimde öğrenciler, öğretmenler, yardımcı personel ve yöneticiler değişmeyen aktörlerdir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2506 sayılı Tebliğ Dergisi'nin yayınlanması ve okullarda *''Toplam Kalite Yönetimi''* uygulamasının başlatılması ve çalışanlara yönelik eğitim faaliyetlerinin başlatılması ile TKY ilk ve orta dereceli eğitim kurumlarına girmiştir (45).

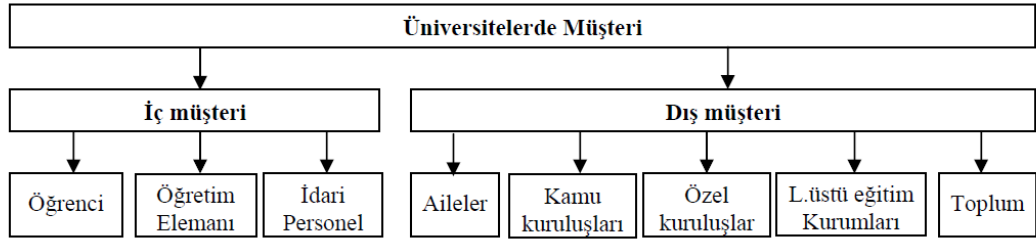
3.3.1. Yüksek Öğretimde Müşteri Memnuniyeti

Kalite yönetimiyle ilgili faaliyetler sonsuz bir süreç olarak algılanmalıdır. Çünkü müşteri ihtiyaçları sınırsızdır. Bu sebeple, bir yöneticinin en temel amacı müşterileri ellinde tutmak ve yeni müşteriler kazanmaktır. Çünkü, müşteri bir yöneticinin en değerli varlıklarıdır (46). TKY' de iç ve dış müşteriler tanımlanmalı ve beklentileri karşılanmalıdır.

Eğitim kurumları toplumsal hizmet vermektedir. Bu hizmetin özelliklerini tanımlamak ve sürekli iyileştirme yollarını belirlemek çok önemlidir. Hizmet kalitesi, müşterinin ihtiyaçlarını karşılayan ve geliştiren bir mekanizmadır. Bir öğrenci başarılı olmalı ve eğitim için eğlenceli bir ortamı sağlanmalıdır. Bunun için öğrencinin anlamasını sağlayan mesleki ve teknik yeterliliği olan, ortak çalışma yeteneği ve toplumun diğer kesimlerine karşı saygı ve güven veren bir kurumsal kişilik olması önemlidir (46).

Eğitim sistemlerinin girdileri ve çıktıları sanayi işletmelerinde olduğu kadar net ve spesifik değildir. Sisteme ait bazı öğeler birden fazla yerde yer almaktadır. Bir eğitim kurumunun iç ve dış müşterileri bunun için sınıflandırılmalıdır. Bu sınıflandırma Şekil 4’de gösterilmiştir.

Şekil 4. Üniversitelerde Müşteri

Eğitim kurumları bir sistem olarak değerlendirildiğinde iç müşteri sistemin öğeleri, dış müşteri ise eğitim sisteminin yer aldığı daha geniş sistemin öğeleri olarak da ele alınabilir. Sistemin sadece girdisi ve çıktısından söz etmek toplam kalite açısından yetersiz kalacaktır. Bu amaçla sistemin belirlenen müşterilerine karşı üretici konumunda bulunan öğeler ile müşterilerin sistem içerisindeki yerleri Tablo 1’de verilmiştir(47).

Tablo 1. Müşteri, Üretici ve Müşterinin Sistem İçerisindeki Konumu

Müşteri	Üretici	Müşterinin Sistemdeki Konumu
Öğrenciler	Öğretim elemanları, Yöneticiler (Dekan, Bölüm Başkanları, Yardımcıları),	Eğitim öğretim sürecinin doğrudan ve temel müşterisi, sistemin bir elemanı
Öğretim Elemanları	Yöneticiler	Eğitim öğretim sürecinin gerçekleştirilmesini sağlayan, aynı zamanda sistemin temel elemanı olan kişiler, yönetimin temel müşterisi
İdari Personel	Yönetim	Sürecin gerçekleştirilmesini sağlayan yönetimin sistem elemanları, müşterisi
Aileler	Okul Sistemi	Sürecin dolaylı müşterileri (dış), aynı zamanda dış sistemin bir elemanı
İşveren (Kamu-Özel)	Okul Sistemi	Sürecin dolaylı müşterileri (dış), aynı zamanda eğitim sisteminin içerisinde bulunduğu geniş sistemin elemanı
Lisansüstü Eğitim Kurumları	Okul Sistemi	Dış sistemin elemanı ve sürecin dolaylı müşterisi

3.3.2. Önce İnsan Anlayışı

Kalite söz konusu olduğunda, akla ilk gelen ürünün kalitesidir. Ama bu doğru yaklaşım değildir. TKY’de, insan kalitesi önce gelir. TKY, insan kalitesini işleme dayanmaktadır. Çalışanları için kaliteyi artırabilen bir kurum, kaliteli üretim yolunda en önemli aşamayı geçmiş anlamına gelir. Çalışmanın üç yapı taşı vardır: “*Donanım, Yazılım ve İnsan Yazılımı*” (21).

TKY temelinde “*doğru olanı yapmak*” vardır. Buna ek olarak, TKY çerçevesinde iç müşteri, takım çalışması, sorumluluk paylaşımı ve tam katılım, sürekli eğitim ve sürekli iyileştirme kavramları, bu yönetim anlayışının ilk sırada “*insan*” veya “*bireysel kalite*” olduğunu göstermektedir. İş dünyasında kalite herkesin işidir. Şirketin yönetiminde insan faktörüne kattığı değer arttıkça, iş gücü, iş kalitesi ve şirket için özveri artacaktır. Bu, yönetim felsefesi olarak insana saygı duymayı gerektirmektedir (49).

3.3.3. Tam Katılım

TKY’yi benimsemeyen kuruluşlarda tüm çalışanların katılımı ile sürekli iyileştirme ve müşteri memnuniyeti sağlanacaktır. Çünkü TKY, “*katılımı*” öngören bir yönetim felsefesidir.

Toplam katılım anlayışı ile insan kaynaklarının tüm yetenekleri ve becerileri kullanılır ve kurumun iç bölümlerinin uyumlu çalışması sağlanır (22).

Kaliteye yönelik olarak ne tür çaba sarf edilmesine bakılmaksızın, bu amaç için bir kültür yaratılmamışsa tüm inisiyatiflerin başarısız olması muhtemeldir. Bu nedenle, tüm çalışanlara kalite bilinci oluşturulması ve buna dayalı olarak kalite kültürünün oluşturulması gerekmektedir (50).

3.3.4. Sürekli Gelişme

Kaizen, Japon yönetiminde tek başına önemli bir kavramdır. Japon şirketlerinin rekabet gücünde önemli bir güç ve performansı en iyi tanımlayan ilkelerden biridir. Kaizen kelimesi, geliştirme, iyileştirme ve özellikle “*sürekli iyileştirme*” anlamında kullanılmaktadır (17).

Yükseköğretim açısından kalitenin sürekli iyileştirilmesi, öğrencilerin şimdi ve gelecekte okula ve topluma bağlılıklarını artıracak sosyal, psikolojik, bilimsel ve etik değerleri geliştirme çabalarının sürekli iyileştirilmesidir (51).

Sürekli iyileştirme için uygulanacak en önemli kalite kontrol araçlarından biri “*Deming Cycle*”. Deming çevrimi, deming halkası veya PDCA döngüsü (Plan-Uygula-Kontrol-Önle) olarak bilinir. Deming, bir şirketin sadece böyle bir süreçle müşterilerinin güvenini kazanıp kazanabileceğine inanmaktadır (21).

TKY sadece kalite ve üretkenliği öngören bir sistem değildir. Bir sistemin bütünlüğü içinde bir organizasyon ve eksikliklerinin her adımında; (52), insan davranışlarındaki değişime, süreçlere, iş ortamına, ürün veya hizmete uygulanan yöntem ve tekniklere, başka bir ifadeyle kurum kültüründe sürekli iyileştirmeye dayanmaktadır.

Kalite yönetiminde sürekli iyileştirme, eğitim yönetimini, öğrenme hedeflerine uygun olarak, eğitim ortamında (derslikler, laboratuvarlar, bilgisayarlar, teknik geziler vb.) iyileştirmeler yaparak veya eğitim organizasyonunu değiştirerek uyarlanabilir. En önemli şey, geliştirilecek konuları ve projeleri belirlemek ve süreci geliştirmek için ekipler oluşturmaktır (53). Her yıl yapılan testler ve anketler ile eğitilmekte ve sürecin kalitesinde sürekli iyileştirme yapılabilmektedir. Bu anketlerin sürekli olarak yükseltilmesi ve test değerlendirmeleri, eğitim ve süreç kalitesindeki

iyileştirmelerin ve iyileştirmelerin daha iyi izlenmesine, doğru kararların alınmasına ve kurumun daha etkin yönetilmesine yol açabilir.

Temel eğitimde sürekli iyileştirmeyi hedefleyen TKY anlayışı uygulandığında (52), eğitimde pozitif eşitliğin, öğrenme süresinin kısaltılması, eğitim maliyetlerinin düşürülmesi, uzmanlık ya da mesleğe sahip bireylerin sayısının artırılması ve sosyal bilincin artırılması olduğu görülmektedir.

3.3.5. Hata Önleme

Hata önleme ilkesi, kusurlu ürünlerin üretimini önlemek için önlem almak anlamına gelmektedir. Kalite çalışmalarında, hatalı ürünlerin tespiti, üretim sonrasında gerçekleştirilir. Bu görev genellikle kalite bölümünün sorumluluğundadır (53). Toplam kalite sağlamak için uygulanması gereken önemli bir ilkedir.

3.4. Yükseköğretim Kurumlarında Toplam Kalite Yönetimi Unsurları

3.4.1. Liderlik

Liderlik, Yükseköğretim kurumlarında TKY'nin gerçekleştirilmesi için gerekli en önemli unsurdur. Sürecin başından itibaren her aşamada alınan kararlar ve uygulamalar büyük önem taşımaktadır. Liderlik, müşteri memnuniyeti, hedef belirleme ve kurum içinde mükemmellik sağlamak için gerekli teşvikler ve motivasyon ortamı gibi birçok faaliyetin gerçekleştirilmesinden sorumludur. Liderlik, öğrencilerin, öğrencilerin yakınlarının, sosyal toplulukların ve devletin memnuniyetini sağlayacak kural ve sorumlulukları belirlemelidir (83).

Yükseköğretim kurumlarında kalite çalışmaları büyük ölçüde liderliğe bağlıdır. Aynı şekilde, kalite kültürünü korumak için stratejik bir planın hazırlanması ve bu süreci takip eden tüm faaliyetler liderine bağlıdır. Bu konudaki ana göstergeler aşağıdaki gibidir (84, 85):

- Liderin kalite çalışmalarına katılımı, kurumun kalite performansı ile ilgilidir.
- Öğrenciler, öğretim üyeleri ve liderler arasındaki insan ilişkilerinin zenginleştirilmesi kurumun etkinliğine katkıda bulunur.
- Liderlerin seçimi ve eğitimi, ihtiyaçları ve uzmanlıkları ışığında ölçülebilir kriterlere göre yapılmalıdır.

Liderlerin yönetecekleri süreç boyunca sorumluluk almaları ve kaliteli araçları anlamaları gerekir. TKY liderlerin yönetecekleri süreçleri anlamalarını sağlar. Kuruluşun, sürekli gelişmeyi sağlamak için yollar ve yöntemler bulmasına yardımcı olmaktadır (86).

Yükseköğretim kurumunda lider, kurumsal-sembolik, politik, yönetim ve akademik anlamda liderlik özelliklerine sahip olmalıdır. Asıl lider, kurumsal hedefler belirleme, çalışanları sürece dahil etme, kaynaklar sağlama, kurumsal imajı temsil etme ve problem çözme gibi özelliklere sahip olmalıdır. Yükseköğretim kurumunun lideri akademik bir role sahip olmalı, mesleki liderliğe sahip olmalı, kaliteyi bilmeli ve desteklemeli, beceri sahibi olmalı ve geliştirmeli, koçluk yapmalı, örnek davranışlarda rol model olmalı, risk almalı ve bir değişim kurumu olarak hareket etmelidir (87, 88).

Yükseköğretim kurumlarının toplam kaliteyi başarıyla uygulayabilmesi için liderlik kavramının açıkça tanımlanması gerekmektedir. Kalite yönetiminin her aşamasında yer alacak liderleri belirlemek için kurumsal yönetim programı kullanılabilir. Bu durumda kaliteyi yönetmesi gereken yönetici kadrosunun rektör, rektör yardımcısı, genel sekreter, bölüm başkanları, fakülte dekanları, fakülte sekreterleri, bölüm başkanları, enstitü müdürleri, enstitü sekreterleri, okul müdürleri,

meslek yüksekokul müdürleri, araştırma merkezlerinin yöneticileri, koordinatörlerdir.

Yükseköğretim kurumları geniş bir idari yapıya sahip olduklarından, tüm yönetim kadrosu kalite çalışmalarında kalite çalışmalarına liderlik etmelidir.

Rektör, kalite çalışmalarına öncülük eder. Kalite çalışmalarına liderlik etmesi için kendisine bağlı kurumların yöneticilerine yetki verebilir. Kalite çalışmalarındaki gelişmelerin zamanında yönlendirilmesini, kalite sürecinde yer alarak motive edilmesini ve yönlendirilmesini sağlamak için yetkilendirme gereklidir.

Yükseköğretim kurumlarında akademik ve idari yönetim, kendi içinde kaliteli çalışmalara liderlik edecek yöneticileri belirlemelidir.

Fakültelerde kalite çalışmalarına liderlik edecek dekanın, sekreterin ve bölüm başkanlarının rolü tanımlanmalı ve liderlikte rol paylaşımı gerçekleştirilmelidir.

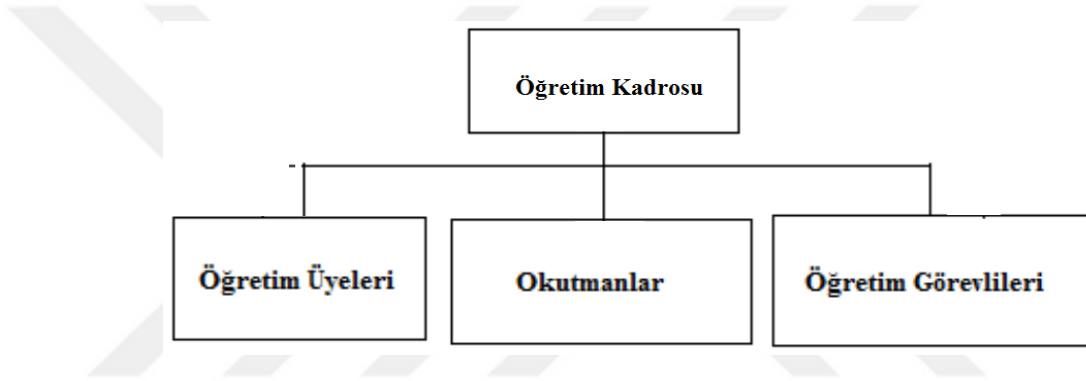
Bölüm başkanları, akademik personel arasında kaliteli çalışmaların yaygınlığını sağlamak için çalışmalar yürütmelidir. Kalite ile ilgili liderleri tespit etmeli ve rehberlik ve kontrol prosedürlerini uygulamalıdır.

Enstitülerin, kolejlerin, meslek okullarının, araştırma merkezlerinin ve koordinatörlerin yönetim kadrosu kalite liderliği için gerekli sorumlulukları yerine getirmelidir. TKY'yi oluşturan toplam kalite toplamının ilkesine uygun olarak, tüm kurumsal liderlerin kalite çalışmalarına katılmaları gerekmektedir.

Yükseköğretim kurumlarında liderlik kurumsal yapıya göre şekillenmektedir. Tüm yöneticiler kurumun kalite lideri rolünü üstlenmeli ve kalite çalışmasını yapmalıdır.

3.4.2. Öğretim Kadrosu

Yükseköğretim kurumlarında TKY unsurlarından biri de öğretim elemanıdır. Kurumun eğitim ve araştırma kalitesinde önemli rol oynayan fakülte, kaliteyi yaymak, kaliteli eğitim vermek, öğrencilerin kaliteli çalışmalara katılımını sağlamak, araştırma ve geliştirme, bilimsel yayınların kalitesini sağlamak gibi birçok sorumluluğa sahiptir. Öğretim üyeleri, öğretim görevlileri ve öğretim görevlilerinden oluşan personel, eğitim kalitesini artırmak, öğrencilere kalite kültürünü aşlamak ve TKY'yi uygulamak gibi sorumluluklara sahiptir.

Şekil 5. Yükseköğretim Kurumlarında Öğretim Kadrosu

Yükseköğretim kurumlarının kalitesini belirlemek için değerlendirilmesi gereken kriterlerden biri de öğretim elemanı tarafından sağlanan eğitim hizmetinin kalitesidir. Eğitimin kalitesini ölçmek karmaşık ve zor bir süreçtir. Yükseköğretim kurumları, iyi öğretim uygulamalarını tanımlamak ve teşvik etmek için uygulama şemaları veya değerlendirme mekanizmaları kullanmalıdır. Yükseköğretim kurumlarının kurumsal çevresi kaliteli eğitim sağlamak için gerekli çalışmaları yapmalıdır (89).

Yükseköğretim kurumlarında kaliteli eğitimde üç önemli konu vardır. Bunlar aşağıda kısaca belirtilmiştir (90):

- Öğretim süreci akademisyenler tarafından gerçekleştirilir. Genel olarak, yükseköğretim kurumlarında verilen eğitim, alanında uzman ancak pedagoji alanında eğitim almayan insanlardan oluşmaktadır.

- Yükseköğretim kurumundaki öğretim elemanlarının çeşitliliği (profesörler, uluslararası öğretim görevlileri, yarı zamanlı öğretim görevlileri, vb.) ve öğrencilerin çeşitliliği. Bu, öğretim sürecinin eşitsizlik ve eşitsizlik olduğu sonucuna varabilir.

- Araştırma yapmak, öğretim programını beslemek. Güncellenmiş, bilgi ve öğretim arasında çok önemli bir bağlantı vardır.

Yükseköğretim kurumlarının öğrenciler için uygun bir öğretim metodolojisi oluşturması gerekir. Ancak, genel olarak uygun bir yöntem belirlemek çok zordur. Çeşitli akademik göstergelere atanan akademisyenlerin pedagojik yeteneklerini dikkate almak da gereklidir (89). Ayrıca öğretim üyeleri, liderler, öğrenciler ve öğretim kalitesi birimleri ve kalite uygulamaları arasındaki etkileşimde unutulmamalıdır (90).

Öğretim kalitesini sağlamak için gerekli görülen unsurlar aşağıdaki gibi sıralanabilir (91):

- Öğretme ve öğrenme gelişim merkezinin geliştirilmesi.
- Mesleki gelişim faaliyetleri.
- Mükemmellik ödülleri ve rekabetin öğretilmesi.
- İnovasyonu öğretmek.
- Güçlendirme kriterlerini öğretmek.
- Yenilikçi pedagojiyi desteklemek.
- Öğretme ve öğrenme uygulamaları toplulukları.
- Öğrenme ortamı (kütüphaneler, ölçüm olanakları).

- Öğretme ve öğrenmenin yönetimi ve organizasyonu.
- Öğrencilere destek (danışmanlık, kariyer danışmanlığı, mentorluk).
- Öğrencilerin değerlendirilmesi.
- Başvuruların öz değerlendirilmesi, kıyaslama.
- Toplum hizmeti ve iş temelli programlar, kalkınma temelli programlar.
- Rekabetçi değerlendirmeler.

Ayrıca, yükseköğretim kurumlarının uluslararasılaştırılması, eğitim alanının genişletilmesi, öğrenci profillerinin farklılıkları, teknolojideki gelişmeler, küresel rekabet, ekonomik etkiler ve uygun yaşa duyulan ihtiyaç için eğitim ihtiyacı dikkate alınmalıdır (79).

3.4.3. Araştırma Görevlileri

Araştırma görevlileri, yükseköğretim kurumlarında TKY'nin unsurlarıdır. Kalite çalışmalarının uygulanmasında ve yaygınlaştırılmasında rol oynarlar. Fakülte çalışmalarından sorumludurlar ve kaliteli çalışmalardan sorumludurlar.

Araştırma görevlileri akademik kariyer basamaklarının en başında yer almaktadır. Bu nedenle araştırma görevlisi olarak çalışmaya başlayan kişilere kurumsal oryantasyon eğitimi verilmelidir. Araştırma görevlilerine akademik ve idari rehberlik sağlayacak olan bu eğitim, kurumsal kalitenin gerçekleşmesine yardımcı olacaktır.

3.4.4. Öğrenciler

Yükseköğretim kurumlarında TKY'nin en önemli unsuru öğrencilerdir. Yükseköğretim kurumlarının var olmasının sebeplerinden biri olan öğrencilerin memnuniyeti sağlanmalıdır.

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu (UNESCO)'na göre, yükseköğretim kurumlarının kalitesindeki öğrenci göstergeleri şu şekildedir (92):

- *Seçicilik*: Bir yükseköğretim kurumunda okuyacak öğrencilerin seçimi, kurumsal kaliteyi etkileyecek bir faktördür.

- *Öğrenci Maliyeti*: Kalite, öğrencilere yapılan kurumsal harcamalarla ölçülebilir.

- *Servis*: Sağlık, maddi yardım, rehberlik, danışmanlık ve ulaşım gibi hizmetleri sağlamak, yükseköğretim kurumlarında kalite yönetimini etkileyecek temel göstergelerden biridir.

- *Öğrencilerin Motivasyonu ve Hazırlığı*: Öğrenciler, eğitimlerini sürdürmek için uygun fırsatlar ve motivasyon ortamı oluşturma fırsatına sahiptir.

- *Lisansüstü Öğrencilerin Oranı*: Yüksek lisans öğrencilerinin yükseköğretim kurumunun eğitim kalitesini yansıtan en önemli göstergelerden biri olduğu düşünülmektedir.

- *Öğrenci Kabul Kriterleri ve İşgücü*: Öğrenci kabul kriterleri, ülkenin işgücü ihtiyaçlarına, ekonomik politikalarına ve sosyal gelişimine göre planlanmalıdır.

- *Değerlendirme Kriterleri*: Eğitim performansını değerlendirme kriterleri belirlenmelidir.

UNESCO tarafından belirlenen öğrenci kalite göstergeleri, kabulden kabul edilmeye kadar yükseköğretime kadar olan tüm sürecin dikkate alındığını göstermektedir. Öğrencileri kuruma kabul etme yöntemi kurumsal kaliteyi etkiler ve kalite seviyesini aşağı veya yukarı çekmektedir. Bu nedenle, öğrenci kabulü için gerekli kriterler ciddi değerlendirmeler ile belirlenmelidir. Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarına öğrenci kabulü, Lisans Yerleştirme Sınavı (LYS) ve

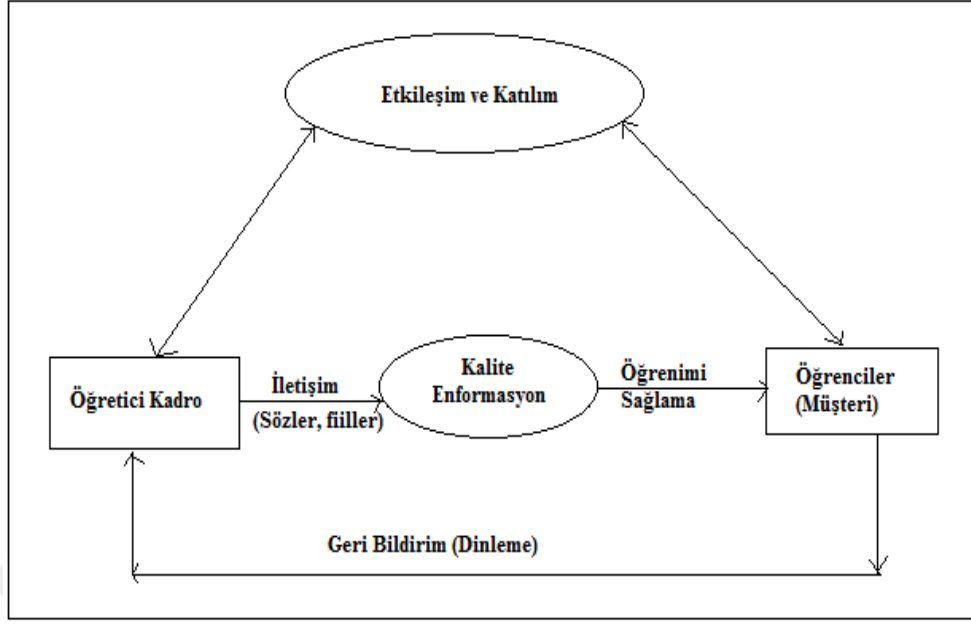
Yüksek Öğretime Geçiş Sınavı (YGS) puanlarına göre, yöntem bilgisayar ortamına yerleştirilerek elde edildiğinden, tercihlerin yapılmasını sağlamak için öğrenciler zorunludur (92). Öğrencilere gerekli olan tüm hizmetler sağlanmalı, motivasyonları artırılmalı ve lisansüstü eğitime ilgi artırılmalıdır. Aynı şekilde, ülkenin ekonomik, sosyal ve kalkınma politikalarına göre öğrencilerin eğitim alanları belirlenmeli ve mezun olduktan sonra işgücüne katılım sağlanmalıdır.

UNESCO'nun makalelerini uygulamak ve Yükseköğretim kurumlarında TKY'yi uygulamak için öğrencilerin kaliteli çalışmalara katılmaları gerekmektedir.

Kalite ekibi, öğrencilerin kalite konusunda farkındalıklarını arttırmak ve kalite sürecine katılmak için faaliyetler yürütmelidir. Bu şekilde, öğrencilerin talep ve beklentileri kuruma iletilir. Kurumsal kalitenin gelişmesine katkıda bulunur.

3.4.5. Sınıf Yönetimi

Yükseköğretim kurumlarında toplam kaliteyi etkileyen faktörlerden biri sınıf yönetimi ve kalitesidir. Öğrencilerin ve öğretim elemanlarının (öğretim üyeleri, öğretim görevlileri, öğretim görevlileri) etkileşime girdiği en önemli yer sınıf ortamıdır.

Şekil 6. Öğretim Kadrosu ve Öğrenci Etkileşim Modeli (93)

Öğretim kadrosu sınıfı yönlendirmeli ve öğrencileri organize etmelidir. Bu sayede öğrenciler, dilek ve katılımın sağlandığı bir ortamda öğrenmelerini gerçekleştirebilirler. Bu, yukarıdaki şekilde ifade edilebilir (94). Şekil 6’da görüldüğü gibi, sınıf içi iletişim ve etkileşim, yükseköğretim kurumunun eğitim kalitesini öğrencilere yansıtmak ve sınavlar yoluyla geri bildirim sağlamak suretiyle gerçekleştirilmektedir. Sınıf ortamında, öğrencilere kalite kültürü, TKY yaklaşımı hakkında bilgi verilir ve kalite sürecinde yer almaları sağlanır. Yükseköğretim kurumları öğrencilere öğretilecek tek kişi değil, yaşamla ilgili çeşitli düşünce yöntem ve deneyimlerinin aktarıldığı yerlerdir. Bu nedenle, öğrencilerle yapılan hisselerin geri bildirimleri mezuniyetten sonra gerçekleşebilir (93).

3.4.6. Kurum Çalışanları

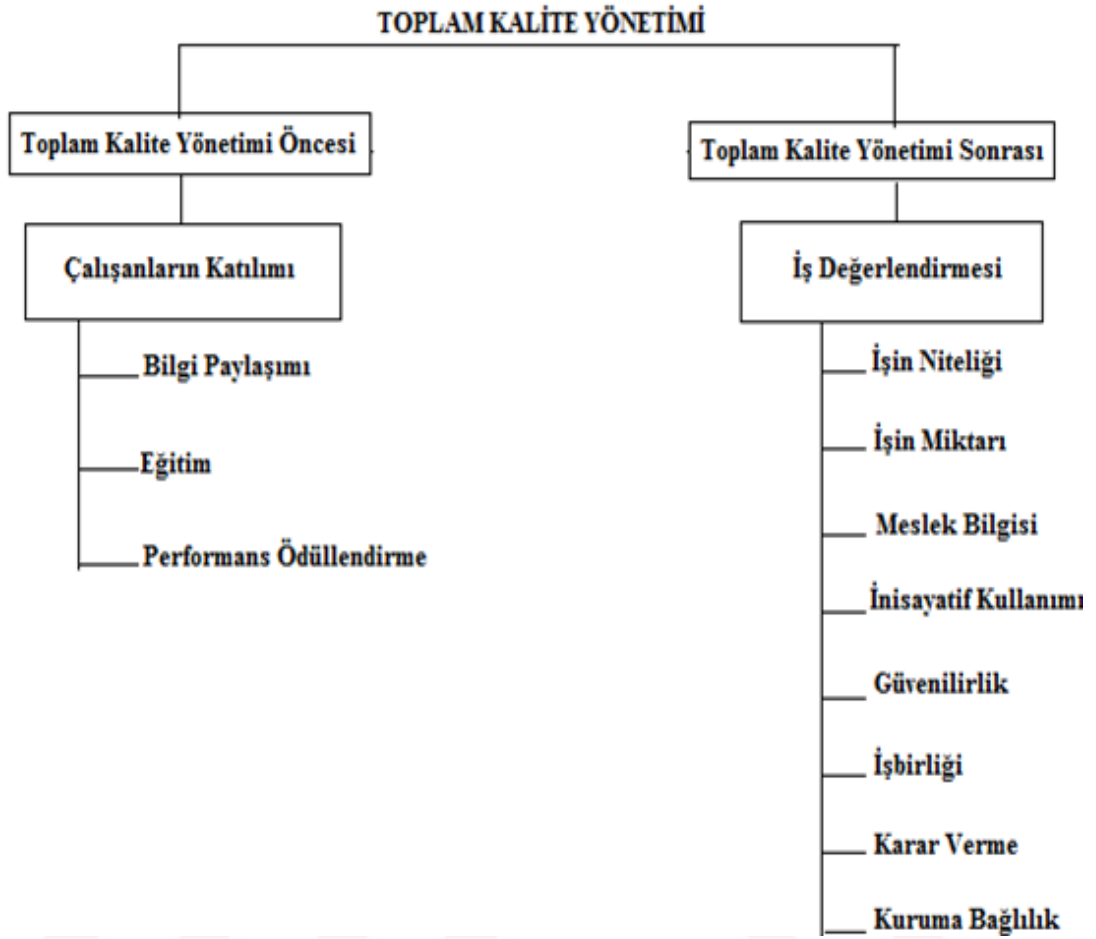
TKY'nin yükseköğretim kurumunda başarılı olması için kurumdaki çalışanların sürece dahil olması gerekir. Akademik ve idari çalışanlar için süreçler hakkında bilgi sahibi olmak ve kalite faaliyetlerinde aktif rol almak için gerekli

eğitimlerin sağlanması sağlanmalıdır. Sürecin sonunda, çalışmaların kurum kalitesine katkısı ve yaşanan gelişmeler değerlendirilmelidir (94).

TKY çalışanların davranışlarına ve faaliyetlerine bağlıdır. Kurumun liderleri çalışanların güvenini kazanmalı ve sorunlarını çözmelerini teşvik etmelidir. Kuruluş içindeki bölümler arasındaki iletişimi teşvik etmelidir (94).

Rektör, yükseköğretim kurumlarında kalite çalışmalarının lideridir. Ayrıca, rektörlüğe bağlı kurumların yöneticileri de birimlerinin kalite liderleridir. Liderlik temelinde kalite kültürünün benimsenmesinde lider olan kişiler eğitilmelidir. Liderlerin eğitiminden sonra kurum çalışanlarını kalite kültürü ve uygulamaları konusunda eğitmek gerekir. Bu eğitimlerden sonra kurumda kalite çalışmaları başarıyla uygulanacaktır. Çalışanların koordinasyonu ve denetimi, rektörlüğe veya rektörlüğe bağlı bir kuruluş tarafından yürütülür (94).

TKY'nin temel unsurları genel olarak insanlar hakkındadır. Takım çalışması, eğitimler, iletişim, güvenlik korkusunun ortadan kaldırılması, gelişimin sürdürülmesi, yönetim taahhüdü, müşteri geri bildirim ve çalışanların dahil edilmesi ve geliştirilmesi sürecidir (93). TKY'nin başarılı bir şekilde uygulanması için gereken en önemli unsurlardan biri kurum çalışanlarıdır. Çünkü, süreç boyunca çalışanlar vardır.

Şekil 7. Toplam Kalite Yönetimi Uygulaması ve Çalışanları Değerlendirme (93).

Çalışanların katıldığı Amerikan Klinik Kimya Birliği (AACC) konseptinden yararlanmak mümkündür. Kurum içinde çalışanların yeteneklerini ve uyumlu grupları tanımlayarak kalite çemberleri yaratılır. Oluşturulan gruplar belirli ayrıcalıklarla donatılmıştır. Bu sayede motivasyon ve çaba artmaktadır. AACC yaklaşımı ile çalışanların kalite faaliyetlerine katılımları yeteneklerine göre teşvik edilmekte ve istihdam edilmektedir.

TKY sürecine başlamadan önce yükseköğretim kurumlarının çalışanları eğitilmektedir. Bu süreçte bilgi paylaşılmaktadır. Çalışanlar performanslarına göre ödüllendirilir ve personelin çalışmalara katılımı teşvik edilmektedir.

TKY, çalışanların mesleki bilgilerini, güvenilirliklerini, karar vermelerini ve inisiyatiflerini ve kuruluşa bağlılıklarını değerlendirmektedir.

3.5. Yükseköğretimde Toplam Kalite Uygulamalarını Olumsuz Etkileyen Faktörler

Bu faktörler kısaca belirtilirse, aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür:

3.5.1. Çalışanların Değişime Direnç Göstermesi

TKY tarafından başlatılan bir kurumda, önce değişime direnç olmalıdır. Bireyler için sahip olunan yollar ve alışkanlıkları değiştirmek zordur. Ancak, bir organizasyonun örgütsel ve kültürel değişime ulaşması için bu durum çok daha zordur.

Toplam kalitenin girmesiyle birlikte, bazı çalışanlar yeni uygulamaya karşı çıkıyor gibi görünmektedir (95). Bazı yöneticiler ve eğitimciler, "*Bugüne kadar TKY olmaksızın binlerce öğrenci eğitimi, toplam kalite yönetimsiz olacak*" diyerek yeni sisteme karşı tartışabilir. Geldikleri yerden bu sistemin bu sistem olmadan iyi yönetildiği fikrini savunabilirler. Özellikle, eğitim kurumları öğrencilerine karar vermeyi ve kararları vermeyi bekledikleri eğitimcilere, öğrencilere ve ebeveynlere göre hareket etmeye hazır olmayabilirler (96).

Bütün bu olumsuz bakış açıları ve değişim yönünde gösterilen direnç, TKY'nin eğitim kurumlarında uygulanmasını ve sonuçta ortaya çıkan kurumsal ve bireysel kazanımları engellemektedir.

Bu nedenle, yeni sistemin benimsenmesi ve TKY'nin uygulanmasından önce adaptasyon için Toplam Kalite ve başarılar hakkında çalışanlara bilgi vermek için eğitim ve seminerler verilmelidir.

3.5.2. Kurumda Kalite Kültürünün Oluşturulmaması

TKY ile yaratılan kültüre "*kalite kültürü*" denir. Bu kültür, bir yaşam biçimi haline gelerek insanların gelişimini sağlamaktadır (97). Teorik olarak, tüm kurumlar kurum kültürünün önemli olduğunu belirtmekte, sıklıkla uygulamada ihmal etmektedirler. Kurumsal kültürün oluşturulmasında en önemli faktörlerden biri olan insan faktörü sürekli göz ardı edildiğinden, beklenen örgüt kültürü oluşamaz. Bu durum, TKY uygulamasına geçişin her zaman teorik ve uygulamalarının başarısız kalmasını kaçınılmaz kılmaktadır (98).

TKY'yi uygulamak isteyen kurumlarda kalite kültürü geliştirilmelidir. Toplam kalite kültürünü benimseyen kurumlarda çalışanlar ve yöneticiler arasındaki statü farklılıkları ikinci genel kurulda kalmaktadır. Kurumdaki herkesin kuruma katkıda bulunması gerekmektedir. Toplam kalite kültürü insana değer veren bir kültürdür. Bu özellikle çalışanlar görev, sorumluluk ve yetkileri paylaşabilir ya da devredebilir (34).

Sonuç olarak, kalite ile ilgili olarak ne tür çabalar sarfedilirse, bu amaç için bir kültür yaratılamazsa, tüm girişimlerin başarısız olması muhtemeldir. Bu nedenle öncelikle tüm çalışanlara kalite bilinci oluşturulması ve buna dayanan kalite kültürünün oluşturulması gerekmektedir (99).

3.5.3. Üst Yönetim Liderliğinin ve Desteğinin Eksikliği

TKY, sadece belirli bir bölüm kişi veya faaliyetler ve faaliyetler grubu aracılığıyla değil, aynı zamanda mükemmel liderlik ve yönetim becerileri ve uygulamalarıyla ile de başarılı olacaktır. Lider, ne yapacağını, nereye gideceğini ve hangi faaliyeti gerçekleştireceğini verimli bir şekilde organize edebilmelidir (100).

TKY'nin başarısızlığıyla ilgili Booz, Allen & Harihon (101) çalışmasında çeşitli faktörler tanımlanmıştır. Bunlardan biri de *"tepe yönetiminin eksikliği"* dir.

Her şeyden önce, üst düzey yöneticilerin toplam kalite yönetiminin ne olduğunu anlamaları, gerekli olduğuna inanmaları ve bu konuda yeterince eğitmeleri gerekmektedir. Yöneticinin yeterliliğine ek olarak, diğer tüm çalışanlar da niteliksel gelişim çalışmalarına dahil edilmelidir (102).

Yöneticilerin liderlik niteliklerini gösterememesi, toplam yeterliliklerin uygulanmasına ve uygulama sürecine büyük bir engel teşkil etmektedir.

3.5.4. Herkesin Kendini Kalite Sürecine Adamaması

Örgütte her kalite değişikliği eyleme ulaşmak için gereklidir. Çünkü değişim herkesin görevidir (97).

Yöneticiler, öğretmenler, öğrenciler, okuldaki kalite iyileştirme sistemindeki diğer okul personeli bu çalışmadan kendileri sorumludur.

TKY'nin uygulama döneminde, bir eğitim kurumunda yöneticilerin, müdürlerin, personelin, öğrencilerin ve ailelerinin kendilerini kalite geliştirme sürecine adanmaları gerekmektedir. Ancak, pek çok başarısız toplam kalite uygulamasına bakıldığında, en büyük engellerden birinin, yöneticilerin ve çalışanların belirli bir süre sonra eski davranış kalıplarına ve alışkanlıklarına geri döndükleridir.

Hamedoğlu'nun (103) yaptığı çalışmada, toplam kalitenin önündeki en önemli engellerden biri *"herkesi okulda sahibi olarak görmemek"* veya *"kaliteli işlerde erkekle olmak"* tır.

Önder (104) de *"kalite eksikliğinin"* TKY'nin uygulanmasındaki olası engellerden birini oluşturduğunu belirtmiştir.

3.5.5. Biz Zaten Bunu Yapıyoruz Anlayışı

Kaliteye yönelik tutumların başlıca nedenlerinden biri, herkesin mevcut çalışmanın zaten iyi kalitede olduğuna ve TKY'nin ek maliyet getireceğine inanmasıdır (104).

Yukarıda bahsedilen Cafoğlu (101) çalışmasının ilgi alanlarından biri, bazı öğretmenlerin bu seminerlere fazla ilgi göstermediğidir. Özellikle, 21-30 yıllık kıdem olan öğretmenlerin çoğunluğunun bu seminerlere katılmadığı gözlemlenmiştir. Bunun nedeni, öğretmenlerin "*yeni bir şey olmadıkları, zaten uyguladıkları*" şeklinde ifade ettikleridir. Webb'e göre, eğer her şey bu anlayıştan mümkün olduğu kadar iyi ise daha fazla çalışmanın anlamı yoktur. Bu sayede yeni finansal kaynaklar da katlanmak zorunda kalacaktır. Ancak, toplam kalite daha fazla çalışma anlamına gelmez. Deming'in ifade ettiği gibi, insanlar daha akıllı değil, daha sıkı çalışmalıdır (105).

3.5.6. Takım Çalışmasının Yetersizliği

Eğitim kurumlarında paylaşılan, katılımcı bir çalışmada (takım ruhu) problem çözme aktiviteleri nadiren görülmektedir. Ancak, TKY uygulamaları takım çalışması gerektirmektedir (102).

Toplam kalite uygulamalarının önündeki engeller arasında ilkokullarda "*takım çalışmasının yapılmadığı*" ve "*okuldaki çalışanların ortak bir vizyon etrafında bütünleştirilemediği*" tespit edilmiştir. Buna göre, pek çok toplam kalite uygulamasında, çalışanların uygulama sürecini olumsuz yönde etkileyen takım çalışmasını tam olarak yerine getirmedikleri söylenebilir (103).

Etkin bir toplam kalite kültürü oluşturabilmek için, takım çalışmasının yaygınlaştırılması ve kurumun her seviyesinde ve karar verme, problem çözme

aşamalarında etkin bir şekilde kullanılması gerekmektedir. Ekip çalışmasının tüm işlevlere yayılması, tüm akademik ve destek personelinin dahil edilmesini gerektirmektedir. (97).

Ekip çalışması sayesinde, okulda ortaya çıkan birçok sorun, öğretmen ve öğrencilerin katılımı ile işbirliğine dayalı olarak çözülebilir. Ayrıca, etkin takım çalışmasında yer almak öğretmenlere ve öğrencilere buldukları kuruma daha fazla aidiyet duygusu kazandıracaktır (97).

3.6. Spor Bilimlerinde Lisansüstü Eğitim

Günümüzde, bilimin çeşitli dallarında insan kaynaklarının yetiştirilmesi, o ülkenin eğitim sisteminin etkin bir şekilde işletilmesiyle yakından ilgilidir. Ülkenin ihtiyaç duyduğu insan gücünün yetiştirilmesinin sorumluluğunu üstlenecek olan eğitim sistemlerinin, etkin bir şekilde çalışabilmesi, temel ve uygulamalı araştırmaların bulgularından yararlanılmasına bağlıdır. Uygulamalı ve değişken araştırmanın bulgularından yararlanacak en önemli iş budur. Bu bağlamda, öğretmen eğitim süreci doğrudan çocukların ve toplumun eğitimi ile ilgilidir. Bu nedenle, okul çalışmalarının niteliği büyük ölçüde öğretmenlerin hizmet öncesi programlarının etkinliğine bağlıdır (112).

Yükseköğretim kurumlarının ülke sorunlarının çözümü için araştırma yapmak için yüksek nitelikli bilim insanlarının ve araştırmacıların geliştirilmesinde, bilgi toplumunun gereksinimlerini özümsemiş, üstün yetenekler geliştirmiş ve lisansüstü eğitimin önemli bir rolü vardır. Modern üniversitenin önemli bir işlevi olan lisansüstü eğitim, gelişmiş veya gelişmekte olan ülkelerin sorunlarına yeni bir boyut getirerek mevcut sorunların nedeni veya çözümü şeklinde bir durumla karşı karşıya kalmaktadır (113).

Lisansüstü eğitim, öğrencileri lisans derecesine göre daha yüksek bilgi ve etkinlik düzeyine sahip özel bir alanda eğiten bir öğretim programıdır. Buna göre, lisansüstü eğitim, ülkelerin amaçlarının iki şekilde gerçekleştirilmesine katkıda bulunmaktadır (114): Birincisi, uzaktaki hedefleri içeren dikey odaklı hedefler, ikincisi ise sosyal hayatı kültürel temelde etkileyen yatay karakterli hedeflerdir. Mezuniyet sonrası eğitimin bireyler ve toplum açısından iki önemli amacı vardır. Kişinin, mesleğinden bağımsız olarak genel kültür ve mesleki bilgi kapasitesini arttırmak için görevini toplumda daha etkin bir şekilde yerine getirmesi için daha fazla öğrenmeye ihtiyacı vardır. Toplum açısından en önemli gelişme ölçüsü olarak kabul edilir. Ayrıca, lisansüstü eğitimin sadece üniversitelerde çalışanların ihtiyaçlarını karşılamak için yapıldığı algısına dair insanların algılarından biridir. Bununla birlikte, günümüzde, yüksek lisans eğitimini geçen, üniversitede öğretim görevlisi olmanın ötesinde, diğer çalışma alanlarında iş bulma şartını aşmaktadır (118). Lisansüstü eğitim, lisansüstü çalışmaları yönlendiren kurumlar tarafından koordine edilmektedir. Bazı uygulamalarda ve bazı uygulamalarda sadece doktora eğitiminde iki aşamalı bir öğrenme sürecinin tamamlanmasını kapsayan bir tür eğitimidir (114). Lisansüstü eğitim sürecinin sonunda, bireyin bir bilim dalında uzmanlaşması beklenir. Lisansüstü programların ve özellikle doktora programlarının amacı, bireylerin bağımsız araştırma yapmalarını, bilimsel olayları geniş ve derin bir bakış açısıyla yorumlamalarını, yeni sentezlere ulaşmak için gerekli adımları belirleme, gerekli bilgileri, becerileri, tutumları kazanmalarını ve yeni teknolojilere adapte olma yetkinlikleridir (112).

3.6.1. Dünyada Spor Bilimlerinde Lisansüstü Eğitim

Avrupa üniversitelerin kurulum süreci incelendiğinde, ilk önce kilise ve kraliyetlere bağlı kurumlar olarak görülmüştür. Modern üniversitelerin ise ilk örnekleri Bolonya ve Paris üniversiteleri olduğu görülmektedir. 14. ve 15. yüzyıllarda İtalya'da, İngiltere'de, Fransa'da ve İspanya'da ve Alman İmparatorluğu'nda yeni üniversiteler kurulmuştur (113).

Bugünkü anlamıyla lisansüstü eğitimin, 19. yüzyılın başında Avrupa üniversitelerinde görülmüştür (114). 19. yüzyılda Amerika'da yükseköğretim alanındaki gelişmeler ile birlikte araştırma ağırlıklı lisansüstü eğitim kurumları oluşturulmuştur. 1881 yılında ise John Hopkins'te ilk lisansüstü eğitim kurumu ile eğitime başlamıştır (113).

Dünyada lisansüstü eğitimde yaygınlaşma II. Dünya Savaşı'ndan sonra daha çok artmıştır. Bu dönemde Avrupa ve Amerika üniversitelerinden sonra Japon üniversitelerinde de, akademik kariyer yapmak isteyen öğrenciler, profesörlerin eğitiminde lisansüstü eğitim kurumları kurulmuştur. 1950'li yılların ortalarından itibaren örgün lisansüstü eğitim programları uygulanmaya başlanmıştır (114).

Avrupa'da lisansüstünde spor bilimlerinin daha da geliştirilmesi için bazı projeler yapılmıştır. Bu bağlamda, Avrupa düzeyinde spor bilimleri ve spor sektörünü desteklemek ve geliştirmek için çalışan Avrupa Spor Bilimleri, Eğitim ve İstihdam Ağı (ENSSEE), spor eğitimi kurumlarını bir araya getirmek ve eğitim, eğitim konularını tartışmak için ideal bir toplantı olarak ifade edilmektedir. Avrupa Birliği'nde, eğitim-eğitim sistemini bir araya getirme çabalarını desteklemiştir. ENSSEE çalışma platformu olarak, Avrupa'da spor eğitimi hakkında genel bilgi toplayan Avrupa Spor Bilgi Platformu (SOPHELIA) kurulmuştur. Bir SOPHELIA

oluşturma fikri 2003-2007 yılları arasında Avrupa Komisyonu Socrates programı tarafından ortak olarak finanse edilmiştir. Avrupa Spor Geliştirme ve Dinlence alışmaları Enstitüsü tarafından ENSSEE (115) adına Avrupa Koordinatörlüğü tarafından koordine edilmiştir.

3.6.2. Türkiye’de Spor Bilimlerinde Lisansüstü Eğitim

Türkiye’de lisansüstü eğitim tarihi incelendiğinde, eğitim ve 1970 yılına kadar 3-4 yıl arası eğitim (Doktora programları) şeklinde tek aşamada uygulanmıştır. Doktora eğitimi o dönemde usta-ıracak ilişkisi olarak gerçekleştirilmiştir. İlk üniversiteler olan İstanbul ve Ankara üniversiteleri, o zamanki Avrupa üniversitelerinden gelen bilim adamlarının, araştırmacıların ve öğretim görevlilerinin etkisi ve Avrupa ile ekonomik ilişkilerin daha yoğun olması nedeniyle Avrupa üniversiteleri için modellenmiştir. Daha sonra, üniversitelerin kuruluşunda ekonomik ve politik ilişkilerin daha da yoğunlaştığı, Amerika’daki üniversite modeli örnek olarak alınmıştır. 1970 ve 1982 yılları arasındaki dönemde, Amerikan modelinin lisansüstü eğitimde alınması, lisansüstü eğitimde yüksek lisans ve doktora olarak 1970 yılında tez hazırlama zorunluluğu getirilmiştir (114, 116, 117).

1982 yılından sonra, yüksek lisans ve doktora eğitimi için üniversitelerde enstitüler kurulmaya başlanmıştır. Enstitülerin kurulmasıyla, lisansüstü ve lisansüstü çalışmalar lisansüstü eğitim-öğretim yönetmeliğine bağlanmıştır. Burada en önemli faktör, üniversite araştırma enstitülerinin Türkiye’deki üniversitelerin kimliğini kazanma kabiliyetlerinin büyük olmasıdır (118, 119).

Tablo 2. Türkiye Spor Bilimleri Alanında Yüksek Lisans ve Doktora Eğitimi Veren Üniversitelerin Dağılımı*

Üniversite	Yüksek Lisans	Doktora
Adnan Menderes Üniversitesi	Var	
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	Var	
Akdeniz Üniversitesi	Var	Var
Aksaray Üniversitesi	Var	
Anadolu Üniversitesi	Var	Var
Ankara Üniversitesi	Var	Var
Atatürk Üniversitesi	Var	Var
Bahçeşehir Üniversitesi	Var	
Balıkesir Üniversitesi	Var	
Başkent Üniversitesi	Var	
Çukurova Üniversitesi	Var	Var
Dokuz Eylül Üniversitesi	Var	
Düzce Üniversitesi	Var	Var
Ege Üniversitesi	Var	Var
Fırat Üniversitesi	Var	
Gazi Üniversitesi	Var	Var
Gaziantep Üniversitesi	Var	
Gedik Üniversitesi	Var	
Hacettepe Üniversitesi	Var	Var
Haliç Üniversitesi	Var	Var
Haliç Üniversitesi	Var	Var
Hitit Üniversitesi	Var	Var
Iğdır Üniversitesi	Var	
İnönü Üniversitesi	Var	Var
Karadeniz Teknik	Var	Var
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	Var	
Kastamonu Üniversitesi	Var	
Kocaeli Üniversitesi	Var	
Kocaeli Üniversitesi	Var	Var
Kütahya Üniversitesi	Var	
Marmara Üniversitesi	Var	Var
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	Var	
Mersin Üniversitesi	Var	Var
Muğla Sıtkı Kocaman Üniversitesi	Var	
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	Var	Var
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	Var	Var
Pamukkale Üniversitesi	Var	
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	Var	
Selçuk Üniversitesi	Var	Var
TED Üniversitesi	Var	
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	Var	
Yüzüncü Yıl Üniversitesi	Var	

*Bu veriler, 2018-Mart döneminde araştırmacı tarafından üniversitelerin web sayfalarına girilerek oluşturulmuştur.

Avrupa'daki gelişmelere paralel olarak, 2006 yılında Yükseköğretim Kurulu bünyesinde yeterlilik çerçevesine ilişkin çalışmaları yürütmek üzere “*Yükseköğretim Yeterlilik Komisyonu*” kurulmuştur. 2011 yılında, “*Türkiye Yüksek Öğretim Yeterlilikler Çerçevesi*” olarak tanımlanan tüm yükseköğretim, beceri ve yetkinlik seviyelerinde verilmesi gereken asgari bilgiler yayınlanmıştır (120).

4. GEREÇ VE YÖNTEM

4.1. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, Türkiye’de spor bilimleri alanında lisansüstü eğitim yapan öğrenciler ve spor bilimleri alanında görev yapan akademik personel oluşturmaktadır.

Örneklem grubu ise rastgele yöntem ile seçilmiş Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı öğrencileri ve akademik personeli; İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı öğrencileri ve akademik personeli; Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı öğrencileri ve akademik personeli; ve Sakarya Üniversitesi’nde Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı öğrencileri ve akademik personeli oluşturmaktadır. Örneklem grubu, 228 yüksek lisans ve doktora öğrencisinden ve 40 akademik personelden oluşmaktadır.

4.2. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada, karma yöntem (nicel ve nitel yöntem) uygulanarak, Türkiye’de Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dallarında görev yapan akademik personel ve eğitim gören lisansüstü öğrencilerin görüşleri doğrultusunda, lisansüstü eğitimde kaliteyi artırmak amacıyla mevcut durum ortaya konulmuştur.

Nicel yöntemde, araştırma deseni olarak ilişkisel tarama türü tercih edilmiştir. Nitel yöntemde ise olgu bilim araştırmasıyla desenlenmiş “görüşme tekniği” kullanılmıştır.

Araştırmada şu süreç takip edilmiştir: Nicel yönteme dayalı olarak lisansüstü öğrencilerden verileri elde etmek için Tosun (112) tarafından geliştirilen ve geçerlik

ve güvenilirlik çalışmaları yapılmış olan “*Lisansüstü Eğitimde Kalite Yönetimi Anketi*” kullanılmıştır. Bu anket formu 6 tema üzerine odaklanmıştır. Bu temalar aşağıdaki gibidir:

- Yönetim ve İdari Personel Kalitesi (8 ifade)
- Lisansüstü Eğitim Kalitesi (9 ifade)
- Akademik Personel ve Danışmanlık Kalitesi (8 ifade)
- Lisansüstü Öğrenci Kalitesi (5 ifade)
- Fiziksel Koşulların Kalitesi (9 ifade)
- Genel Değerlendirme (4 ifade)

Tosun (112) bu anket formunu oluştururken şu aşamayı takip etmiştir: Anket formuna yönelik bir soru havuzu oluşturmuş ve bu soruları sınamak, anket formunun doğru, yeterli, açık ve anlaşılır olup olmadığını tespit etmek için evreni temsil eden 20 kişilik bir lisansüstü öğrenci grubuna ön test yapmıştır. Yapılan ön test neticesinde anket formu yeteri kadar anlaşılamayan ve benzer nitelikte bulunan sorularda gerekli düzeltme ve düzenlemeler yapılmış ve uygulanabilir son halini almıştır. Tüm geçerlilik ve güvenilirlik çalışmalarından sonra, ortaya 43 ifadeden oluşan ve “*Tamamen Katılıyorum*”, “*Katılıyorum*”, “*Kararsızım*”, “*Katılmıyorum*” ve “*Kesinlikle Katılmıyorum*” aralığındaki sıklık ifadeleri ile derecelendirilen 5’li likert tipindeki anket formu oluşmuştur. Tüm faktörler toplam varyansın %73.91’ini açıklamıştır. Bu oran, oldukça yüksek bir oran olarak kabul edilmiştir. Tosun (112) tarafından araştırmada kullanılan anket formundaki faktörlerin güvenilirlik düzeyinin saptanması ve iç tutarlılığının ölçülmesi amacıyla yapılan güvenilirlik analizi sonucunda Cronbach’s Alpha katsayısı 0.953 tespit edilmiştir.

Lisansüstü eğitimde ise görev yapan akademik personele yönelik “görüşme formu” kullanılmıştır (5 adet açık uçlu soru). Bu görüşme formu araştırmacı tarafından geliştirilmiş ve alanında uzmanlarla geçerlilik ve güvenilirliğe yönelik son değerlendirmeler yapıldıktan sonra son halini almıştır.

Nicel yönetime yönelik olarak, anket formundan elde edilecek verilerin analizleri, SPSS 22.0 paket programı kullanılarak yapılmıştır. Araştırma grubunun, kişisel ve mesleki değişkenlerine göre dağılımını ortaya koymak amacıyla frekans ve yüzdelik hesaplamalar yapılmıştır. Bağımsız değişkenlere bağlı farklılaşma düzeyini değerlendirmek için parametrik verilerde “*independent sample t-testi*” ve “*tek yönlü varyans analizi (ANOVA)*” kullanılmıştır. Non-parametrik verilerde ise “*Kruskal Wallis Testi*” kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık derecesi (alfa (α) yanılma düzeyi) ise $p < 0.05$ kabul edilmiştir.

Nitel yönetime yönelik olarak ise örneklem grupla görüşmeler, 5 ile 15 dakika arası yapılmıştır. Görüşme verilerini çözümlemek amacıyla ses kaydıyla birlikte not alma da tercih edilmiştir. Gerekli dönütler sağlandıktan sonra elde edilen verilerin çözümlenmesi nitel içerik analiz süreçleriyle yürütülmüştür. Verilerin analizi ve çıkan durumun modellenmesi ise QSR NVIVO-10 programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

5. BULGULAR

Araştırmaya katılan akademik personel ve öğrencilere ait bulgular aşağıda verilmiştir.

5.1. Öğrencilerin Demografik Verileri

Tablo 3. Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımı

Cinsiyet	Sayı (N)	Yüzde (%)
Erkek	196	86.0
Kadın	32	14.0
Toplam	228	100.0

Araştırmaya katılan Öğrencilerden 196 (% 86)'sı erkek, 32 (% 14)'si kadınlardan oluştuğu tespit edilmiştir (Tablo 3).

Tablo 4. Öğrencilerin Yaş Dağılımı

Yaş	Sayı (N)	Yüzde (%)
20-24	16	7.0
25-28	76	33.3
29-31	52	22.8
32+	84	36.8
Toplam	228	100.0

Araştırmaya katılan öğrencilerin 16 (%7.0)'si 20-24, 76 (%33.3)'sı 25-28, 52 (% 22.8)'si 29-31, 84 (% 36.8)'ü 32 ve üstü yaş grubunda olduğu görülmüştür (Tablo 4).

Tablo 5. Öğrencilerin Medeni Durum Dağılımı

Medeni Durum	Sayı (N)	Yüzde (%)
Evli	64	28.1
Bekar	164	71.9
Toplam	228	100.0

Araştırmaya katılan öğrencilerin 64(% 28.1)'ü evli, 164 (%71.9)'ü bekar olduğu belirlenmiştir (Tablo 5).

Tablo 6. Öğrencilerin Devam Ettikleri Lisansüstü Eğitim Türüne Göre Dağılımı

Devam Ettiğiniz Lisansüstü Eğitim Türü	Sayı (N)	Yüzde (%)
Yüksek lisans	152	66.7
Doktora	76	33.3
Toplam	228	100.0

Araştırmaya katılan öğrencilerin 152 (% 66.7)'sı yüksek lisans, 76 (%33.3)'sı doktora eğitimi yaptığı görülmüştür (Tablo 6).

Tablo 7. Öğrencilerin Hangi Eğitim Sürecinde Olduğunun Dağılımı

Lisansüstü Eğitim Sürecinin Hangi Aşamasındasınız	Sayı (N)	Yüzde (%)
Ders Aşaması	88	38.6
Tez Aşaması	140	61.4
Toplam	228	100.0

Araştırmaya katılan öğrencilerin 88 (% 38.6)'i ders aşamasında, 140 (% 61.4)'ü tez aşamasında olduğu belirlenmiştir (Tablo 7).

Tablo 8. Öğrencilerin Meslek Dağılımı

Meslek	Sayı (N)	Yüzde (%)
Akademisyen	32	14.0
Antrenör	20	8.8
Araştırma Görevlisi	88	38.6
Memur	20	8.8
Öğrenci	44	19.3
Serbest Meslek	24	10.5
Toplam	228	100.0

Araştırmaya katılan öğrencilerin 32 (% 14.0)'si akademisyen, 20 (% 8.8)'si antrenör, 88 (% 38.6)'i araştırma görevlisi, 20 (% 8.8)'si memur, 44 (% 19.3)'ü öğrenci, 24 (% 10.5)'ü serbest meslek sahibi olduğu tespit edilmiştir (Tablo 8).

Tablo 9. Öğrencilerin Çalışmak İstedikleri Meslek Dağılımı

Çalışmak İsteddiğiniz Meslek Nedir?	Sayı (N)	Yüzde (%)
Akademisyen	220	96.5
Yok	8	3.5
Toplam	228	100.0

Araştırmaya katılan öğrencilerin 220 (% 96.5)'si akademik kariyer yapmak istediklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, 8(%3.5)'i bu konuda bir görüş belirtmemişlerdir (Tablo 9).

Tablo 10. Öğrencilerin Lisansüstü Eğitime Başladıkları Yıllar Dağılımı

Lisansüstü Eğitimine Hangi Yıl Başladınız	Sayı (N)	Yüzde (%)
2015 öncesi	134	58.7
2016-2018	94	41.3
Toplam	228	100.0

Araştırmaya katılan öğrencilerin 134 (%58.5)'ü 2015 ve öncesi, 94 (%41.3)'ü 2016-2018 eğitim-öğretim yıllarında lisansüstü eğitime başladıklarını belirtmişlerdir (Tablo 10).

Tablo 11. Öğrencilerin Çalıştıkları Sektöre Yönelik Dağılımı

Hangi Sektörde Çalışıyorsunuz	Sayı (N)	Yüzde (%)
Kamu Sektöründe	136	59.6
Özel Sektörde	44	19.3
Çalışmıyorum	48	21.1
Toplam	228	100.0

Araştırmaya katılan öğrencilerin 136 (% 59.6)'sı kamu sektöründe, 4 (% 19.3)' ü özel sektörde, 48 (% 21.1)'i ise çalışmadıklarını belirtmişlerdir (Tablo 11).

Tablo 12. Öğrencilerin Çalışmak İstedikleri Sektörlere Göre Dağılımı

Öğrencilerin Çalışmak İstedikleri Sektör	Sayı(N)	Yüzde(%)
Kamu Sektöründe	136	64.15
Özel Sektörde	76	35.85
Toplam	212	100.0

Araştırmaya katılan öğrencilerin 136 (%64.15)' sı kamu sektöründe, 76' (% 35.85)'sı özel sektörde çalışmak istediklerini belirtmişlerdir (Tablo 12).

Tablo 13. Öğrencilerin Bulunduğu İlde Lisansüstü Eğitimi Yapıp Yapmadıklarına Göre Dağılımı

Bulduğunuz İlde mi Lisansüstü Eğitimi Gerçekleştiriyorsunuz?	Sayı (N)	Yüzde (%)
Evet	196	86.0
Hayır	32	14.0
Toplam	228	100.0

Araştırmaya katılan öğrencilerin 196 (% 86.0)'sı buldukları ilde lisansüstü eğitim yaptıklarını, 32 (% 14.0)'si başka bir ilde yüksek lisans yaptıklarını belirtmişlerdir (Tablo 13).

Tablo 14. Öğrencilerin Mezun Oldukları Bölümlere Göre Dağılımı

Bölüm	Sayı (N)	Yüzde (%)
Antrenörlük Eğitimi	105	46.1
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	39	17.1
Spor Yöneticiliği	84	36.8
Toplam	228	100.0

Araştırmaya katılan öğrencilerin 105 (% 46.1)'i Antrenörlük Eğitimi, 39 (% 17.1)'u Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, 84 (% 36.8)'ü Spor Yöneticiliği bölümünden mezun oldukları tespit edilmiştir (Tablo 14).

5.2. Öğrencilerin Yönetim ve İdari Personel Kalitesi Hakkındaki Görüşlerin Analizi

Tablo 15 Yönetim ve İdari Personel Kalitesine Yönelik Maddelerin Ortalama ve Standart Sapma Analizi

Yönetim ve İdari Personel Kalitesi	N	X	ss
İhtiyaç duyduğumda Enstitü yöneticileri ve idari personelle rahatlıkla iletişim kurabilmekteyim.	228	4.072	1.035
Yöneticiler, işinin gerektirdiği yeterliliğe sahiptir.	228	3.514	1.006
Yöneticiler ve idari personel, insan ilişkilerine önem vermektedir.	228	3.633	1.153
Enstitü yönetimi, öğrencilerin dilek, öneri ve şikayetleri konusunda duyarlıdır.	228	3.396	0.902
Enstitü yönetimi, öğrencilere karşı adil ve tarafsızdır.	228	3.537	1.051
Enstitü’de kayıt işlemleri kolay ve hızlıdır.	228	3.958	0.894
Enstitü’den istediğim belgeleri (öğrenci belgesi, kimlik vb.) zamanında alabilmekteyim.	228	4.234	0.927
Enstitü yönetimi, her seviyede liderlik davranışı sergiler.	228	3.603	0.954

“Yönetim ve İdari Personel Kalitesine“ yönelik maddelerde en fazla “Enstitü’den istediğim belgeleri (öğrenci belgesi, kimlik vb.) zamanında alabilmekteyim” maddesi (4.24 ± 0.97) en yüksek ortalamayla “Kesinlikle Katılıyorum”; “İhtiyaç duyduğumda Enstitü yöneticileri ve idari personelle rahatlıkla iletişim kurabilmekteyim” maddesi (4.02 ± 1.05) ortalamayla “Katılıyorum” derecesinde olduğu tespit edilmiştir. En az ise “Enstitü yönetimi, öğrencilerin dilek, öneri ve şikayetleri konusunda duyarlıdır” maddesi (3.36 ± 0.92) ortalamayla “Kararsızım“ ve “Yöneticiler, işinin gerektirdiği yeterliliğe sahiptir maddesi (3.54 ± 1.06) ortalamayla “Katılıyorum“ düzeyinde olduğu belirlenmiştir (Tablo 15).

Tablo 16. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre Yönetim ve İdari Personel Kalitesi Hakkındaki Görüşlerin Analizi

Madde	Cinsiyet	N	X	ss	t	P
İhtiyaç duyduğumda Enstitü yöneticileri ve idari personelle rahatlıkla iletişim kurabilmekteyim.	Erkek	196	4.081	1.049	0.417	0.677
	Kadın	32	4.000	0.879		
Yöneticiler, işinin gerektirdiği yeterliliğe sahiptir.	Erkek	196	3.510	1.035	0.054	0.957
	Kadın	32	3.500	0.718		
Yöneticiler ve idari personel, insan ilişkilerine önem vermektedir.	Erkek	196	3.632	1.210	0.350	0.972
	Kadın	32	3.625	0.707		
Enstitü yönetimi, öğrencilerin dilek, öneri ve şikayetleri konusunda duyarlıdır.	Erkek	196	3.408	0.926	-0.926	0.355
	Kadın	32	3.250	0.672		
Enstitü yönetimi, öğrencilere karşı adil ve tarafsızdır.	Erkek	196	3.571	1.090	1.616	0.108
	Kadın	32	3.250	0.672		
Enstitü’de kayıt işlemleri kolay ve hızlıdır.	Erkek	196	3.979	0.938	1.357	0.176
	Kadın	32	3.750	0.439		
Enstitü’den istediğim belgeleri (öğrenci belgesi, kimlik vb.) zamanında alabilmekteyim.	Erkek	196	4.285	0.971	2.236	0.019*
	Kadın	32	3.875	0.336		
Enstitü yönetimi, her seviyede liderlik davranışı sergiler.	Erkek	196	3.571	0.950	-0.981	0.328
	Kadın	32	3.750	0.983		

*p<0.05

Öğrencilerin cinsiyet değişkenine yönelik “Yönetim ve İdari Personel Kalitesi” hakkındaki görüşleri Tablo 16’da verilmiştir. Bu sonuçlara göre “Enstitü’den istediğim belgeleri (öğrenci belgesi, kimlik vb.) zamanında alabilmekteyim.” maddesinde erkek öğrencilerin ortalama puanı 4.25 ± 0.971 ile “Kesinlikle Katılıyorum”, kadın öğrencilerin ortalama puanı 3.85 ± 0.336 ile “Katılıyorum” düzeyinde kaldığı ve erkek öğrencilerin lehine anlamlı bir farklılaşma oluşturduğu görülmüştür (t:2.236; p:0.019).

Tablo 17. Öğrencilerin Yaş Değişkenine Yönelik Yönetim ve İdari Personel Kalitesi Hakkında Görüşlerin Analizi

Madde	Yaş	N	Sıra Ort	χ^2	p	Fark (Utest)
İhtiyaç duyduğumda Enstitü yöneticileri ve idari personelle rahatlıkla iletişim kurabilmekteyim.	20-24 Yaş	16	116.00	1.968	0.579	
	25-28 Yaş	76	118.46			
	29-31 Yaş	52	119.06			
	32+Üstü yaş	72	106.17			
	Toplam	228				
Yöneticiler. işinin gerektirdiği yeterliliğe sahiptir.	20-24 Yaş	16	128.20	4.167	0.244	
	25-28 Yaş	76	119.71			
	29-31 Yaş	52	117.25			
	32+Üstü yaş	72	102.63			
	Toplam	228				
Yöneticiler ve idari personel. insan ilişkilerine önem vermektedir.	20-24 Yaş	16	94.15	13.659	0.003*	29-31; 32+>20-24; 25-28
	25-28 Yaş	76	104.14			
	29-31 Yaş	52	141.24			
	32+Üstü yaş	72	112.92			
	Toplam	228				
Enstitü yönetimi. öğrencilerin dilek, öneri ve şikayetleri konusunda duyarlıdır.	20-24 Yaş	16	101.45	5.032	0.169	
	25-28 Yaş	76	116.11			
	29-31 Yaş	52	102.24			
	32+Üstü yaş	72	125.10			
	Toplam	228				
Enstitü yönetimi. öğrencilere karşı adil ve tarafsızdır.	20-24 Yaş	16	112.05	1.051	0.789	
	25-28 Yaş	76	120.04			
	29-31 Yaş	52	111.68			
	32+Üstü yaş	72	110.76			
	Toplam	228				
Enstitü’de kayıt işlemleri kolay ve hızlıdır.	20-24 Yaş	16	143.20	9.930	0.019*	20-24>29-31; 32+
	25-28 Yaş	76	121.07			
	29-31 Yaş	52	114.56			
	32+Üstü yaş	72	98.82			
	Toplam	228				
Enstitü’den istediğim belgeleri (öğrenci belgesi. kimlik vb.) zamanında alabilmekteyim.	20-24 Yaş	16	70.55	21.066	0.000*	29-31>20-24; 25-29
	25-28 Yaş	76	109.86			
	29-31 Yaş	52	141.27			
	32+Üstü yaş	72	112.79			
	Toplam	228				
Enstitü yönetimi. her seviyede liderlik davranışı sergiler.	20-24 Yaş	16	92.65	8.695	0.034*	25-28>20-24; 29-31; 32+
	25-28 Yaş	76	129.61			
	29-31 Yaş	52	107.49			
	32+Üstü yaş	72	108.01			
	Toplam	228				

*p<0.05

Öğrencilerin yaş değişkenine göre yönetim ve idari personel kalitesine yönelik maddeleri incelendiğinde, “Yöneticiler ve idari personel, insan ilişkilerine önem vermektedir.” maddesinde 29-31 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (141.24), 32+ yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (112.92) 20-24 yaş grubu

öğrenciler sıra ortalaması (94.15) ile yanıt verdiği görülmüştür. Bu sonuçlara 29-31 yaş grubu ile 20-24 yaş ve 25-28 yaş grubu öğrenciler arasında anlamlı bir farklılaşma oluşturmuştur. “*Enstitü ’de kayıt işlemleri kolay ve hızlıdır*”. maddesinde 20-24 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (143.20); 29-31 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (114.56) ve 32+ yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (98.82) ile yanıt verdiği görülmüştür. Bu sonuçlara, 20-24 yaş grubu ile 29-31 yaş ve 32+ yaş grubu öğrenciler arasında anlamlı bir farklılaşma oluşturmuştur. Yine “*Enstitü’ den istediğim belgeleri (öğrenci belgesi, kimlik vb.) zamanında alabilmekteyim*” maddesinde 29-31 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (141.27); 20-24 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (70.55) ve 25-28 yaş grubu öğrenciler sıra ortalaması (109.86) ile yanıt verdiği görülmüştür. Bu sonuçlara 29-31 yaş grubu ile 20-24 yaş ve 25-28 yaş grubu öğrenciler arasında anlamlı bir farklılaşma oluşturmuştur. “*Enstitü yönetimi, her seviyede liderlik davranışı sergiler*” maddesinde 25-28 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (129.61); 20-24 yaş grubu öğrenciler sıra ortalaması (92.65) ve 29-31 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (107.49) ile yanıt verdiği tespit edilmiştir. Bu sonuçlara 25-28 yaş grubu ile 20-24 yaş ve 29-31 yaş grubu öğrenciler arasında anlamlı bir farklılaşma oluşturmuştur.

Tablo 18. Öğrencilerin Medeni Durum Değişkeni Açısından Yönetim ve İdari Personel Kalitesi Hakkındaki Görüşlerin Analizi

Madde	Medeni Durum	N	x	ss	t	p
İhtiyaç duyduğumda Enstitü yöneticileri ve idari personelle rahatlıkla iletişim kurabilmekteyim.	Evli	64	4.562	0.500	4.734	0.000*
	Bekar	164	3.878	1.112		
Yöneticiler, işinin gerektirdiği yeterliliğe sahiptir.	Evli	64	3.562	1.125	0.508	0.612
	Bekar	164	3.487	.943		
Yöneticiler ve idari personel, insan ilişkilerine önem vermektedir.	Evli	64	3.750	1.038	0.970	0.333
	Bekar	164	3.585	1.192		
Enstitü yönetimi, öğrencilerin dilek, öneri ve şikayetleri konusunda duyarlıdır.	Evli	64	3.437	0.709	0.542	0.588
	Bekar	164	3.365	0.959		
Enstitü yönetimi, öğrencilere karşı adil ve tarafsızdır.	Evli	64	3.500	1.007	-0.237	0.813
	Bekar	164	3.536	1.064		
Enstitü’de kayıt işlemleri kolay ve hızlıdır.	Evli	64	3.750	1.154	-2.110	0.036*
	Bekar	164	4.024	0.750		
Enstitü’den istediğim belgeleri (öğrenci belgesi, kimlik vb.) zamanında alabilmekteyim.	Evli	64	4.187	0.957	-0.415	0.678
	Bekar	164	4.243	0.907		
Enstitü yönetimi, her seviyede liderlik davranışı sergiler.	Evli	64	3.437	1.180	-1.578	0.116
	Bekar	164	3.658	0.846		

*p<0.05

Tablo 18’de öğrencilerin medeni durum açısından bağlı bulunduğu enstitüde yönetim ve idari personel kalitesi hakkındaki maddelerinin analizi incelendiğinde “İhtiyaç duyduğumda enstitü yöneticileri ve idari personelle rahatlıkla iletişim kurabilmekteyim” maddesinde evli öğrencilerin ortalama puanı (4.52±0.50) ile “Kesinlikle Katılıyorum”, bekar öğrencilerin ortalama puanı (3.88±1.12) ile “Katılıyorum” düzeyinde görüş bildirdikleri ve evli öğrencilerin daha olumlu yanıt verdiği görülmüştür (t: 4.74, p: 0.000). “Enstitü’de kayıt işlemleri kolay ve hızlıdır”. maddesinde ise evli öğrencilerin ortalama puanı (3.75±1.154) ile “Katılıyorum”, bekar öğrencilerin ortalama puanı (4.02±0.50) ile “Katılıyorum” düzeyinde katılım göstermiş ve bekar öğrencilerin daha fazla olumlu yanıt verdiği görülmüştür (t: -2.10, p: 0.036).

Tablo 19. Öğrencilerin Devam Ettiği Lisansüstü Eğitim Türü Değişkeni Yönünden Yönetim ve İdari Personel Kalitesi Hakkındaki Görüşlerin Analizi

Madde	Devam Ettiğiniz Lisansüstü Eğitim Türü	N	x	ss	t	p
İhtiyaç duyduğumda Enstitü yöneticileri ve idari personelle rahatlıkla iletişim kurabilmekteyim.	Yüksek lisans	76	4.315	0.803	2.582	0.010*
	Doktora	152	3.947	1.102		
Yöneticiler, işinin gerektirdiği yeterliliğe sahiptir.	Yüksek lisans	76	3.894	1.027	4.298	0.000*
	Doktora	152	3.315	0.923		
Yöneticiler ve idari personel, insan ilişkilerine önem vermektedir.	Yüksek lisans	76	4.157	0.880	5.146	0.000*
	Doktora	152	3.368	1.183		
Enstitü yönetimi, öğrencilerin dilek, öneri ve şikayetleri konusunda duyarlıdır.	Yüksek lisans	76	3.631	0.935	2.979	0.003*
	Doktora	152	3.263	0.851		
Enstitü yönetimi, öğrencilere karşı adil ve tarafsızdır.	Yüksek lisans	76	3.947	0.950	4.470	0.000*
	Doktora	152	3.315	1.032		
Enstitü’de kayıt işlemleri kolay ve hızlıdır.	Yüksek lisans	76	4.157	0.749	2.559	0.011*
	Doktora	152	3.842	0.935		
Enstitü’den istediğim belgeleri (öğrenci belgesi, kimlik vb.) zamanında alabilmekteyim.	Yüksek lisans	76	4.473	0.599	2.896	0.004*
	Doktora	152	4.105	1.023		
Enstitü yönetimi, her seviyede liderlik davranış sergiler.	Yüksek lisans	76	3.631	0.877	0.392	0.696
	Doktora	152	3.578	0.993		

* $p < 0.05$

“İhtiyaç duyduğumda Enstitü yöneticileri ve idari personelle rahatlıkla iletişim kurabilmekteyim” maddesinde yüksek lisans eğitimi gören öğrencilerin görüşlerinin ortalaması (4.35 ± 0.83) ile “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde, doktora eğitimi gören öğrencilerin ortalaması (3.97 ± 1.12) ile “Katılıyorum” düzeyinde görüş bildirdikleri görülmüştür. Bu sonuçlara göre yüksek lisans eğitimi gören öğrencilerin bu maddede daha yüksek düzeyde olumlu görüş belirtmiş ve anlamlı farklılaşma oluşturduğu görülmüştür (t: 2.52; p: 0.010).

“Yöneticiler, işinin gerektirdiği yeterliliğe sahiptir.” maddesinde yüksek lisans eğitimi gören öğrencilerin ortalaması (3.84 ± 1.07) ile “Katılıyorum” düzeyinde doktora eğitimi gören öğrencilerin ortalaması (3.35 ± 0.923) ile “Kararsızım” düzeyinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre yüksek lisans

eğitimi gören öğrencilerin bu maddeye daha yüksek düzeyde olumlu görüş belirtmiş ve anlamlı farklılaşma oluşturduğu görülmüştür (t: 4.28; p: 0.000).

“Yöneticiler ve idari personel, insan ilişkilerine önem vermektedir.” maddesinde yüksek lisans eğitimi gören öğrencilerin ortalaması (4.17±0.80) ile *“Katılıyorum”* düzeyinde, doktora eğitimi gören öğrencilerin ortalaması (3.38±1.13) ile *“Kararsızım”* düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Bu sonuçlara göre yüksek lisans eğitimi gören öğrencilerin bu maddeye daha yüksek düzeyde olumlu görüş belirtmiş ve anlamlı farklılaşma oluşturduğu görülmüştür (t:5.146; p:0.000).

“Enstitü yönetimi, öğrencilerin dilek, öneri ve şikayetleri konusunda duyarlıdır.” maddesinde yüksek lisans eğitimi gören öğrencilerin ortalaması (3.61±0.935) ile *“Katılıyorum”* düzeyinde, doktora eğitimi gören öğrencilerin ortalaması (3.23±0.851) ile *“Kararsızım”* düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre yüksek lisans eğitimi gören öğrencilerin bu maddeye daha yüksek düzeyde olumlu görüş belirtmiş ve anlamlı farklılaşma oluşturduğu görülmüştür (t: 2.979; p: 0.003).

“Enstitü yönetimi, öğrencilere karşı adil ve tarafsızdır.” maddesinde yüksek lisans eğitimi gören öğrencilerin ortalaması (3.97±0.90) ile *“Katılıyorum”* düzeyinde, doktora eğitimi gören öğrencilerin ortalaması (3.35±1.02) ile *“Kararsızım”* düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Bu sonuçlara göre yüksek lisans eğitimi gören öğrencilerin bu maddeye daha yüksek düzeyde olumlu görüş belirtmiş ve anlamlı farklılaşma oluşturduğu görülmüştür (t: 4.470; p: 0.000).

“Enstitü’de kayıt işlemleri kolay ve hızlıdır.” maddesinde yüksek lisans eğitimi gören öğrencilerin ortalaması (4.17±0.79) ile *“Katılıyorum”* düzeyinde, doktora eğitimi gören öğrencilerin ortalaması (3.82±0.95) ile *“Kararsızım”*

düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Bu sonuçlara göre yüksek lisans eğitimi gören öğrencilerin bu maddeye daha yüksek düzeyde olumlu görüş belirtmiş ve anlamlı farklılaşma oluşturduğu tespit edilmiştir (t: 2.559; p: 0.011).

“Enstitü’den istediğim belgeleri (öğrenci belgesi, kimlik vb.) zamanında alabilmekteyim.” maddesinde yüksek lisans eğitimi gören öğrencilerin ortalaması (4.43±0.59) ile “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde, doktora eğitimi gören öğrencilerin ortalaması (4.15±1.03) ile “Katılıyorum” düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Bu sonuçlara göre yüksek lisans eğitimi gören öğrencilerin bu maddeye daha yüksek düzeyde olumlu görüş belirtmiş ve anlamlı farklılaşma tespit edilmiştir (t: 2.896; p: 0.004).

Tablo 20. Öğrencilerin Devam Ettiği Lisansüstü Eğitim Süreci Değişkeni Açısından Yönetim ve İdari Personel Kalitesi Hakkındaki Görüşlerin Analizi

Madde	Lisansüstü Eğitim Sürecinin Hangi Aşamasındasınız	N	X	Ss	T	P
	Tez Aşaması	140	4.000	0.929		
Yöneticiler, işinin gerektirdiği yeterliliğe sahiptir.	Ders Aşaması	88	3.636	1.074	1.539	0.125
	Tez Aşaması	140	3.428	0.937		
Yöneticiler ve idari personel, insan ilişkilerine önem vermektedir.	Ders Aşaması	88	3.818	1.160	1.952	0.052
	Tez Aşaması	140	3.514	1.134		
Enstitü yönetimi, öğrencilerin dilek, öneri ve şikayetleri konusunda duyarlıdır.	Ders Aşaması	88	3.409	0.990	0.309	0.758
	Tez Aşaması	140	3.371	0.834		
Enstitü yönetimi, öğrencilere karşı adil ve tarafsızdır.	Ders Aşaması	88	3.727	1.100	2.320	0.021*
	Tez Aşaması	140	3.400	0.994		
Enstitü’de kayıt işlemleri kolay ve hızlıdır.	Ders Aşaması	88	4.272	0.620	4.570	0.000*
	Tez Aşaması	140	3.742	0.969		
Enstitü’den istediğim belgeleri (öğrenci belgesi, kimlik vb.) zamanında alabilmekteyim.	Ders Aşaması	88	4.318	0.878	1.174	0.242
	Tez Aşaması	140	4.171	0.944		
Enstitü yönetimi, her seviyede liderlik davranışı sergiler.	Ders Aşaması	88	3.954	0.882	4.693	0.000
	Tez Aşaması	140	3.371	0.931		

*p<0.05

“Enstitü yönetimi, öğrencilere karşı adil ve tarafsızdır.” maddesinde ders aşamasında eğitimi gören öğrencilerin ortalaması (3.77 ± 1.10) ile *“Katılıyorum”* düzeyinde, tez aşamasında eğitim gören öğrencilerin ortalaması (3.40 ± 0.94) ile *“Kararsızım”* düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Bu sonuçlara göre ders aşamasında eğitim gören öğrencilerin bu maddeye daha yüksek düzeyde olumlu görüş belirtmiş ve anlamlı farklılaşma oluşturduğu tespit edilmiştir (t: 2.320; p: 0.021).

“Enstitü’de kayıt işlemleri kolay ve hızlıdır.” maddesinde ders aşamasında eğitimi gören öğrencilerin ortalaması (4.22 ± 0.60) ile *“Kesinlikle Katılıyorum”* düzeyinde, tez aşamasında eğitim gören öğrencilerin ortalaması (3.72 ± 0.99) ile *“Katılıyorum”* düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Bu sonuçlara göre ders aşamasında eğitim gören öğrencilerin bu maddeye daha yüksek düzeyde olumlu görüş belirtmiş ve anlamlı farklılaşma oluşturduğu tespit edilmiştir (t: 4.570; p: 0.000).

“Enstitü yönetimi, her seviyede liderlik davranışı sergiler.” maddesinde ders aşamasında eğitimi gören öğrencilerin ortalaması (3.94 ± 0.82) ile *“Katılıyorum”* düzeyinde, tez aşamasında eğitim gören öğrencilerin ortalaması (3.31 ± 0.91) ile *“Kararsızım”* düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Bu sonuçlara göre ders aşamasında eğitim gören öğrencilerin bu maddeye daha yüksek düzeyde olumlu görüş belirtmiş ve anlamlı farklılaşma oluşturduğu tespit edilmiştir (t: 4.63; p: 0.000).

5.2.1. Öğrencilerin Bağlı Bulunduğu Enstitü'nün Yönetim ve İdari Personelinin Kalitesine Yönelik Memnuniyet Düzeylerinin Analizi

Tablo 21. Öğrencilerin Enstitü'nün Yönetim ve İdari Personelinin Kalitesinden Memnuniyet Düzeylerinin Dağılımları

Memnuniyet Düzeyiniz	Çok Memnunum		Memnunum		Kararsızım		Memnun Değilim		Hiç Memnun Değilim	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Enstitü'nün yönetim ve idari personelinin kalitesinden genel olarak memnunum.	48	21.1	100	43.9	68	29.8	12	5.3	-	-

Bu maddeye, araştırmaya katılan öğrencilerin 48 (%21,1)'i “Çok Memnun” 100 (%43,9)'ü “Memnun”, 68 (%29,8)'i “Kararsız” ve 12 (%5,3)'si “Memnun Olmadıklarını” belirtmişlerdir. Genel olarak %65'i memnun veya çok memnun olduklarını bildirmişlerdir (Tablo 21).

5.3. Öğrencilerin Lisansüstü Eğitim Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi

Tablo 22. Lisansüstü Eğitim Kalitesine Yönelik Maddelerin Ortalama ve Standart Sapma Analizi

Lisansüstü Eğitim Kalitesi	N	X	ss
Lisansüstü eğitim programında bilimsel araştırma yöntemleri yeterince öğretilmektedir.	228	3.561	1.078
Lisansüstü dersleri içerik olarak yeterlidir.	228	3.456	0.939
Verilen lisansüstü eğitim, bilim insanı yetiştirmeye temel oluşturabilecek niteliktedir.	228	3.478	0.977
Dersler öğrenci ve öğretim üyeleri ile ortaklaşa ve dengeli anlatılmaktadır.	228	3.386	1.024
Dersleri tamamen öğretim üyesi anlatılmaktadır.	228	3.157	1.213
Öğrencinin ilgi alanlarına uygun ve ihtiyaçlarını karşılayacak sayı ve çeşitlilikte seçmeli ders vardır.	228	3.052	1.163
Sınavlar edindiğim bilgi düzeyini ölçecek niteliktedir.	228	3.263	1.103
Lisansüstü dersleri, araştırma ve sunum yeteneğimin gelişmesine katkı sağlamaktadır.	228	3.894	0.951
Eğitim görülen alana yönelik bilimsel literatüre ulaşabilme açısından üniversite kütüphanesi yeterlidir.	228	3.543	1.232

“*Lisansüstü Eğitim Kalitesine*” yönelik maddelerde en fazla “*Lisansüstü dersleri, araştırma ve sunum yeteneğimin gelişmesine katkı sağlamaktadır*” maddesine (3.84±0.91) ortalamayla “*Katılıyorum*” düzeyinde en yüksek olarak görüş bildirmişlerdir. “*Dersleri tamamen öğretim üyesi anlatmaktadır.*” maddesi (3.17±1.213) ve “*Öğrencinin ilgi alanlarına uygun ve ihtiyaçlarını karşılayacak sayı ve çeşitlilikte seçmeli ders vardır.*” maddesine (3.02±1.13) ortalamayla en düşük düzeyde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 23. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkeninde Lisansüstü Eğitim Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi

Madde	Cinsiyet	N	x	ss	t	p
Lisansüstü eğitim programında bilimsel araştırma yöntemleri yeterince öğretilmektedir.	Erkek	196	3.530	1.073	-1.067	0.287
	Kadın	32	3.750	1.107		
Lisansüstü dersleri içerik olarak yeterlidir.	Erkek	196	3.449	0.907	-0.284	0.777
	Kadın	32	3.500	1.135		
Verilen lisansüstü eğitim, bilim insanı yetiştirmeye temel oluşturabilecek niteliktedir.	Erkek	196	3.469	0.952	-0.164	0.870
	Kadın	32	3.500	1.135		
Dersler öğrenci ve öğretim üyeleri ile ortaklaşa ve dengeli anlatılmaktadır.	Erkek	196	3.408	0.969	0.809	0.419
	Kadın	32	3.250	1.319		
Dersleri tamamen öğretim üyesi anlatmaktadır.	Erkek	196	3.183	1.192	0.793	0.429
	Kadın	32	3.000	1.344		
Öğrencinin ilgi alanlarına uygun ve ihtiyaçlarını karşılayacak sayı ve çeşitlilikte seçmeli ders vardır.	Erkek	196	3.061	1.079	0.275	0.783
	Kadın	32	3.000	1.606		
Sınavlar edindiğim bilgi düzeyini ölçecek niteliktedir.	Erkek	196	3.244	1.081	-0.618	0.537
	Kadın	32	3.375	1.237		
Lisansüstü dersleri, araştırma ve sunum yeteneğimin gelişmesine katkı sağlamaktadır.	Erkek	196	3.918	0.924	0.928	0.354
	Kadın	32	3.750	1.107		
Eğitim görülen alana yönelik bilimsel literatüre ulaşabilme açısından üniversite kütüphanesi yeterlidir.	Erkek	196	3.489	1.266	-1.646	0.101
	Kadın	32	3.875	0.941		

* $p < 0.05$

Öğrencilerin cinsiyet değişkeninde “*Lisansüstü Eğitim Kalitesine*” yönelik görüşleri Tablo 23’de verilmiştir. Bu sonuçlara göre cinsiyet değişkeninde maddelerde bir farklılaşma olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0.05$).

Tablo 24. Öğrencilerin Yaş Değişkeninde Lisansüstü Eğitim Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi

Madde	Yaş	N	Sıra Ort	χ^2	p	Fark (U test)
Lisansüstü eğitim programında bilimsel araştırma yöntemleri yeterince öğretilmektedir.	20-24 Yaş	16	115.20	1.037	0.792	
	25-28 Yaş	76	118.00			
	29-31 Yaş	52	117.17			
	32+Üstü yaş	84	108.29			
	Toplam	228				
Lisansüstü dersleri içerik olarak yeterlidir.	20-24 Yaş	16	97.40	19.267	0.000*	25-28; 29-31>20-24; 32+
	25-28 Yaş	76	133.89			
	29-31 Yaş	52	121.07			
	32+Üstü yaş	84	91.88			
	Toplam	228				
Verilen lisansüstü eğitim bilim insanı yetiştirmeye temel oluşturabilecek niteliktedir.	20-24 Yaş	16	63.30	18.401	0.000*	25-28; 29-31>20-24
	25-28 Yaş	76	125.18			
	29-31 Yaş	52	126.07			
	32+Üstü yaş	84	107.91			
	Toplam	228				
Dersler öğrenci ve öğretim üyeleri ile ortaklaşa ve dengeli anlatılmaktadır.	20-24 Yaş	16	69.60	17.376	0.001	25-28; 29-31>20-24
	25-28 Yaş	76	121.96			
	29-31 Yaş	52	133.60			
	32+Üstü yaş	84	104.47			
	Toplam	228				
Dersleri tamamen öğretim üyesi anlatmaktadır.	20-24 Yaş	16	118.90	4.860	0.182	
	25-28 Yaş	76	124.43			
	29-31 Yaş	52	100.47			
	32+Üstü yaş	84	111.83			
	Toplam	228				
Öğrencinin ilgi alanlarına uygun ve ihtiyaçlarını karşılayacak sayı ve çeşitlilikte seçmeli ders vardır.	20-24 Yaş	16	132.45	3.222	0.359	
	25-28 Yaş	76	116.89			
	29-31 Yaş	52	116.46			
	32+Üstü yaş	84	105.31			
	Toplam	228				
Sınavlar edindiğim bilgi düzeyini ölçecek niteliktedir.	20-24 Yaş	16	67.00	22.941	0.000*	25-28; 29-31>20-24
	25-28 Yaş	76	116.71			
	29-31 Yaş	52	142.46			
	32+Üstü yaş	84	104.92			
	Toplam	228				
Lisansüstü dersleri. araştırma ve sunum yeteneğimin gelişmesine katkı sağlamaktadır.	20-24 Yaş	16	80.85	23.413	0.000*	25-28; 29-31>20-24
	25-28 Yaş	76	123.11			
	29-31 Yaş	52	139.81			
	32+Üstü yaş	84	95.53			
	Toplam	228				
Eğitim görülen alana yönelik bilimsel literatüre ulaşabilme açısından üniversite kütüphanesi yeterlidir.	20-24 Yaş	16	93.40	5.076	0.166	
	25-28 Yaş	76	123.29			
	29-31 Yaş	52	118.15			
	32+Üstü yaş	84	107.47			
	Toplam	228				

*p<0.05

Öğrencilerin yaş değişkeninde “*Lisansüstü Eğitim Kalitesine Yönelik*” görüşleri Tablo 24’de verilmiştir. Bu sonuçlara göre yaş değişkeninde “*Lisansüstü dersleri içerik olarak yeterlidir.*” maddesinde 25-28 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (133.89), 29-31 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (121.07), 20-24 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (97.40) ve 32+ yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (91.88) ile yanıt verdiği görülmüştür. Bu sonuçlara 25-28 ve 29-31 yaş grubu ile 20-24 yaş ve 32+ yaş grubu öğrenciler arasında anlamlı bir farklılaşma belirlenmiştir.

“*Verilen lisansüstü eğitim bilim insanı yetiştirmeye temel oluşturabilecek niteliktedir.*” maddesinde 25-28 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (125.18), 29-31 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (126.07), 20-24 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (63.30) ve 32+ yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (107.91) ile yanıt verdiği belirlenmiştir. Bu sonuçlara 25-28 yaş ve 29-31 yaş grubu ile 20-24 yaş grubu öğrenciler arasında anlamlı bir farklılaşma belirlenmiştir.

“*Dersler öğrenci ve öğretim üyeleri ile ortaklaşa ve dengeli anlatılmaktadır.*” maddesinde 25-28 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (121.96), 29-31 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (133.60), 20-24 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (69.60) ve 32+ yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (104.47) ile yanıt verdiği tespit edilmiştir. Bu sonuçlara 25-28 yaş ve 29-31 yaş grubu ile 20-24 yaş grubu öğrenciler arasında anlamlı bir farklılaşma tespit edilmiştir.

“*Sınavlar edindiğim bilgi düzeyini ölçecek niteliktedir.*” maddesinde 25-28 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (116.71), 29-31 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (142.46), 20-24 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (67.00) ve 32+ yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (104.92) ile yanıt verdiği görülmüştür. Bu

sonuçlara 25-28 yaş ve 29-31 yaş grubu ile 20-24 yaş grubu öğrenciler arasında anlamlı bir farklılaşma belirlenmiştir.

“*Lisansüstü dersleri araştırma ve sunum yeteneğimin gelişmesine katkı sağlamaktadır*” maddesinde 25-28 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (123.11), 29-31 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (139.81), 20-24 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (80.85) ve 32+ yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (95.53) ile yanıt verdiği belirlenmiştir. Bu sonuçlara 25-28 yaş ve 29-31 yaş grubu ile 20-24 yaş grubu öğrenciler arasında anlamlı bir farklılaşma tespit edilmiştir.

Tablo 25. Öğrencilerin Medeni Durum Değişkeninde Lisansüstü Eğitim Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi

Madde	Medeni Durum	N	x	ss	t	p
Lisansüstü eğitim programında bilimsel araştırma yöntemleri yeterince öğretilmektedir.	Evli	64	3.500	1.181	-.536	0.592
	Bekar	164	3.585	1.038		
Lisansüstü dersleri içerik olarak yeterlidir.	Evli	64	3.187	0.957	-2.734	0.007*
	Bekar	164	3.561	0.914		
Verilen lisansüstü eğitim, bilim insanı yetiştirmeye temel oluşturabilecek niteliktedir.	Evli	64	3.062	1.037	-4.105	0.000*
	Bekar	164	3.634	0.906		
Dersler öğrenci ve öğretim üyeleri ile ortaklaşa ve dengeli anlatılmaktadır.	Evli	64	3.062	0.906	-3.033	0.003*
	Bekar	164	3.512	1.041		
Dersleri tamamen öğretim üyesi anlatmaktadır.	Evli	64	3.812	0.814	5.394	0.000*
	Bekar	164	2.902	1.249		
Öğrencinin ilgi alanlarına uygun ve ihtiyaçlarını karşılayacak sayı ve çeşitlilikte seçmeli ders vardır.	Evli	64	2.437	1.180	-5.273	0.000*
	Bekar	164	3.292	1.068		
Sınavlar edindiğim bilgi düzeyini ölçecek niteliktedir.	Evli	64	2.687	1.110	-5.197	0.000*
	Bekar	164	3.487	1.018		
Lisansüstü dersleri, araştırma ve sunum yeteneğimin gelişmesine katkı sağlamaktadır.	Evli	64	3.687	0.774	-2.069	0.040*
	Bekar	164	3.975	1.002		
Eğitim görülen alana yönelik bilimsel literatüre ulaşabilme açısından üniversite kütüphanesi yeterlidir.	Evli	64	3.375	1.548	-1.295	0.197
	Bekar	164	3.609	1.082		

***p<0.05**

Öğrencilerin medeni durum değişkeninde “*Lisansüstü Eğitim Kalitesi*” ne yönelik görüşleri Tablo 25’te verilmiştir. “*Lisansüstü dersler içerik olarak yeterlidir*” maddesinde bekar öğrenciler (3.56±0.91) ortalamayla en yüksek, evli

öğrenciler (3.17±0.97) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur (t: -2.734; p: 0.007).

“Verilen lisansüstü eğitim, bilim insanı yetiştirmeye temel oluşturabilecek niteliktedir.” maddesinde bekar öğrenciler (3.634±0.906) ortalamayla en yüksek, evli öğrenciler (3.02±1.037) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık belirlenmiştir(t: -4.105; p: 0.000).

“Dersler öğrenci ve öğretim üyeleri ile ortaklaşa ve dengeli anlatılmaktadır.” maddesinde bekar öğrenciler (3.52±1.041) ortalamayla en yüksek, evli öğrenciler (3.06±0.96) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur (t: -3.033; p: 0.000).

“Dersleri tamamen öğretim üyesi anlatmaktadır.” maddesinde bekar öğrenciler (2.92±1.29) ortalamayla en yüksek, evli öğrenciler (3.81±0.81) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur (t: 5.394; p: 0.000)

“Öğrencinin ilgi alanlarına uygun ve ihtiyaçlarını karşılayacak sayı ve çeşitlilikte seçmeli ders vardır.” maddesinde bekar öğrenciler (3.29±1.06) ortalamayla en yüksek, evli öğrenciler (2.47±1.10) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur (t: -5.273; p: 0.000).

“Sınavlar edindiğim bilgi düzeyini ölçecek niteliktedir.” maddesinde bekar öğrenciler (3.487±1.018) ortalamayla en yüksek, evli öğrenciler (2.687±1.110) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık belirlenmiştir (t: -5.197; p: 0.000).

“Lisansüstü dersleri, araştırma ve sunum yeteneğimin gelişmesine katkı sağlamaktadır.” maddesinde bekar öğrenciler (3.95±1.02) ortalamayla en yüksek,

evli öğrenciler (3.67 ± 0.74) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık tespit edilmiştir (t: -2.069; p: 0.040).

Tablo 26. Öğrencilerin Devam Ettiği Lisansüstü Eğitim Türü Değişkeninde Lisansüstü Eğitim Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi

Madde	Devam Ettiği Lisansüstü Eğitim Türü					
		N	x	ss	t	p
Lisansüstü eğitim programında bilimsel araştırma yöntemleri yeterince öğretilmektedir.	Yüksek lisans	76	3.526	1.237	-0.347	0.729
	Doktora	152	3.578	0.993		
Lisansüstü dersleri içerik olarak yeterlidir.	Yüksek lisans	76	3.421	1.146	-0.398	0.691
	Doktora	152	3.473	0.821		
Verilen lisansüstü eğitim, bilim insanı yetiştirmeye temel oluşturabilecek niteliktedir.	Yüksek lisans	76	3.473	1.148	0.000	1.000
	Doktora	152	3.473	0.883		
Dersler öğrenci ve öğretim üyeleri ile ortaklaşa ve dengeli anlatılmaktadır.	Yüksek lisans	76	3.736	0.971	3.763	0.000*
	Doktora	152	3.210	1.007		
Dersleri tamamen öğretim üyesi anlatmaktadır.	Yüksek lisans	76	2.842	1.317	-2.821	0.005*
	Doktora	152	3.315	1.130		
Öğrencinin ilgi alanlarına uygun ve ihtiyaçlarını karşılayacak sayı ve çeşitlilikte seçmeli ders vardır.	Yüksek lisans	76	3.157	1.395	0.966	0.335
	Doktora	152	3.000	1.029		
Sınavlar edindiğim bilgi düzeyini ölçecek niteliktedir.	Yüksek lisans	76	3.263	1.170	0.000	1.000
	Doktora	152	3.263	1.071		
Lisansüstü dersleri, araştırma ve sunum yeteneğimin gelişmesine katkı sağlamaktadır.	Yüksek lisans	76	4.000	0.979	1.182	0.238
	Doktora	152	3.842	0.935		
Eğitim görülen alana yönelik bilimsel literatüre ulaşabilme açısından üniversite kütüphanesi yeterlidir.	Yüksek lisans	76	3.789	1.111	2.145	0.033*
	Doktora	152	3.421	1.273		

* $p < 0.05$

“Dersler öğrenci ve öğretim üyeleri ile ortaklaşa ve dengeli anlatılmaktadır.” maddesinde yüksek lisans öğrenciler (3.76 ± 0.91) ortalamayla en yüksek, doktora öğrencileri (3.20 ± 1.07) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur (t: 3.763; p :0.000).

“Dersleri tamamen öğretim üyesi anlatmaktadır.” maddesinde yüksek lisans öğrencileri (2.82 ± 1.37) ortalamayla en düşük, doktora öğrencileri (3.35 ± 1.10) ortalamayla en yüksek katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur (t: -2.821; p: 0.005).

“Eğitim görülen alana yönelik bilimsel literatüre ulaşabilme açısından üniversite kütüphanesi yeterlidir.” maddesinde yüksek lisans öğrenciler (3.79 ± 1.11) ortalamayla en yüksek, doktora öğrencileri (3.41 ± 1.23) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık belirlenmiştir (t: 2.145; p: 0.033)

Tablo 27. Öğrencilerin Devam Ettiği Lisansüstü Eğitimi Süreci Değişkeninde Lisansüstü Eğitim Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi

Madde	Lisansüstü eğitim sürecinin hangi aşamasındasınız	N	x	ss	t	p
Lisansüstü eğitim programında bilimsel araştırma yöntemleri yeterince öğretilmektedir.	Ders Aşaması	88	3.818	0.891	2.896	0.004*
	Tez Aşaması	140	3.400	1.155		
Lisansüstü dersleri içerik olarak yeterlidir.	Ders Aşaması	88	3.636	0.936	2.317	0.021*
	Tez Aşaması	140	3.342	0.927		
Verilen lisansüstü eğitim, bilim insanı yetiştirmeye temel oluşturabilecek niteliktedir.	Ders Aşaması	88	3.636	0.886	2.006	0.046*
	Tez Aşaması	140	3.371	1.020		
Dersler öğrenci ve öğretim üyeleri ile ortaklaşa ve dengeli anlatılmaktadır.	Ders Aşaması	88	3.772	0.955	4.730	0.000*
	Tez Aşaması	140	3.142	0.993		
Dersleri tamamen öğretim üyesi anlatılmaktadır.	Ders Aşaması	88	3.045	1.303	-1.110	0.268
	Tez Aşaması	140	3.228	1.152		
Öğrencinin ilgi alanlarına uygun ve ihtiyaçlarını karşılayacak sayı ve çeşitlilikte seçmeli ders vardır.	Ders Aşaması	88	3.227	1.002	1.806	0.072
	Tez Aşaması	140	2.942	1.245		
Sınavlar edindiğim bilgi düzeyini ölçecek niteliktedir.	Ders Aşaması	88	3.590	1.035	3.652	0.000*
	Tez Aşaması	140	3.057	1.097		
Lisansüstü dersleri, araştırma ve sunum yeteneğimin gelişmesine katkı sağlamaktadır.	Ders Aşaması	88	4.363	0.646	6.398	0.000*
	Tez Aşaması	140	3.600	0.994		
Eğitim görülen alana yönelik bilimsel literatüre ulaşabilme açısından üniversite kütüphanesi yeterlidir.	Ders Aşaması	88	3.500	1.381	-0.425	0.671
	Tez Aşaması	140	3.571	1.132		

*p<0.05

“Lisansüstü eğitim programında bilimsel araştırma yöntemleri yeterince öğretilmektedir.” maddesinde ders aşamasındaki öğrenciler (3.88 ± 0.81) ortalamayla en yüksek, tez aşamasındaki öğrenciler (3.40 ± 1.15) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur (t: 2.86; p: 0.004).

“Lisansüstü dersleri içerik olarak yeterlidir.” maddesinde ders aşamasındaki öğrenciler (3.66 ± 0.96) ortalamayla en yüksek, tez aşamasındaki öğrenciler

(3.32±0.97) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur (t: 2.37; p: 0.021)

“Verilen lisansüstü eğitim, bilim insanı yetiştirmeye temel oluşturabilecek niteliktedir.” maddesinde ders aşamasındaki öğrenciler (3.66±0.86) ortalamayla en yüksek, tez aşamasındaki öğrenciler (3.31±1.00) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık tespit edilmiştir (t: 2.06; p: 0.046).

“Dersler öğrenci ve öğretim üyeleri ile ortaklaşa ve dengeli anlatılmaktadır.” maddesinde ders aşamasındaki öğrenciler (3.72±0.95) ortalamayla en yüksek, tez aşamasındaki öğrenciler (3.12±0.93) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur (t: 4.70; p: 0.000).

“Sınavlar edindiğim bilgi düzeyini ölçecek niteliktedir.” maddesinde ders aşamasındaki öğrenciler (3.50±1.05) ortalamayla en yüksek, tez aşamasındaki öğrenciler (3.07±1.07) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur (t: 3.652; p: 0.000)

“Lisansüstü dersleri, araştırma ve sunum yeteneğimin gelişmesine katkı sağlamaktadır.” maddesinde ders aşamasındaki öğrenciler (4.33±0.66) ortalamayla en yüksek, tez aşamasındaki öğrenciler (3.60±0.94) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık belirlenmiştir(t: 6.398; p: 0.000).

5.3.1. Öğrencilerin Lisansüstü Eğitim Kalitesine Yönelik Memnuniyet Düzeylerinin Analizi

Tablo 28. Öğrencilerin Lisansüstü Eğitim Kalitesine Yönelik Memnuniyet Düzeylerinin Analizi

Memnuniyet Düzeyiniz	Çok Memnunum		Memnunum		Kararsızım		Memnun Değilim		Hiç Memnun Değilim	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Enstitü'nün eğitim kalitesinden genel olarak memnunum.	24	10.5	100	43.9	60	26.3	44	19.3	-	-

Araştırmaya katılan öğrencilerin 24 (%10.5)'ü çok memnun, 100 (%43.9) memnun, 60 (%26.3)'ü kararsız ve 44 (%19.3)'ü memnun olmadıklarını belirtmiştir.

5.4. Öğrencilerin Akademik Personel ve Danışmanlık Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi

Tablo 29. Öğrencilerin Akademik Personel ve Danışmanlık Kalitesine Yönelik Maddelerin Analizi

Akademik Personel ve Danışmanlık Kalitesi	N	x	ss
Öğretim üyelerinin derslerde verdikleri bilgiler yeterli ve günceldir.	228	3.526	1.030
Öğretim üyelerinin verdikleri danışmanlık hizmetleri yeterlidir.	228	3.789	1.023
Öğretim üyeleri, derslerine önem vermekte ve iyi hazırlanmaktadır.	228	3.438	1.062
Öğretim üyeleri ders saatlerini etkili olarak kullanmaktadır.	228	3.368	1.055
Öğretim üyeleri, öğrencilere karşı adil ve tarafsızdır.	228	3.368	1.211
Öğretim üyelerinin ders içinde ve dışında öğrencilere yaklaşımı ve öğrencilerle iletişimi iyidir.	228	3.807	0.848
Öğretim üyeleri, derslerde eleştirel ve özgün düşünme yeteneğinin gelişmesine ve ifade edilmesine katkı sağlamaktadır.	228	3.649	0.984
Öğretim üyeleri, öğrencileri bilimsel araştırmaya teşvik eder.	228	3.736	0.948

“Akademik Personel ve Danışmanlık Kalitesi” ne yönelik maddeler incelendiğinde, “Öğretim üyelerinin ders içinde ve dışında öğrencilere yaklaşımı ve öğrencilerle iletişimi iyidir.” maddesi (3.87 ± 0.88) ve “Öğretim üyelerinin verdikleri

danışmanlık hizmetleri yeterlidir.” maddesi (3.79±1.03) ortalamayla *“Katılıyorum”* yönünde görüş bildirmişlerdir. En düşük görüşler ise *“Öğretim üyeleri ders saatlerini etkili olarak kullanmaktadır.”* maddesi (3.38±1.05) ve *“Öğretim üyeleri, öğrencilere karşı adil ve tarafsızdır.”* (3.38±1.21) ortalamayla *“Kararsızım”* düzeyinde katılım gösterdikleri tespit edilmiştir.

Tablo 30. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkeninde Akademik Personel ve Danışmanlık Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi

Madde	Cinsiyet	N	x	ss	t	p
Öğretim üyelerinin derslerde verdikleri bilgiler yeterli ve günceldir.	Erkek	196	3.510	1.035	-0.584	0.560
	Kadın	32	3.625	1.008		
Öğretim üyelerinin verdikleri danışmanlık hizmetleri yeterlidir.	Erkek	196	3.857	0.971	2.499	0.013*
	Kadın	32	3.370	1.237		
Öğretim üyeleri, derslerine önem vermekte ve iyi hazırlanmaktadır.	Erkek	196	3.469	1.034	1.084	0.280
	Kadın	32	3.250	1.218		
Öğretim üyeleri ders saatlerini etkili olarak kullanmaktadır.	Erkek	196	3.346	1.063	-0.760	0.448
	Kadın	32	3.500	1.016		
Öğretim üyeleri, öğrencilere karşı adil ve tarafsızdır.	Erkek	196	3.326	1.238	-1.294	0.197
	Kadın	32	3.625	1.008		
Öğretim üyelerinin ders içinde ve dışında öğrencilere yaklaşımı ve öğrencilerle iletişimi iyidir.	Erkek	196	3.795	0.834	-0.488	0.626
	Kadın	32	3.875	0.941		
Öğretim üyeleri, derslerde eleştirel ve özgün düşünme yeteneğinin gelişmesine ve ifade edilmesine katkı sağlamaktadır.	Erkek	196	3.653	0.982	0.149	0.882
	Kadın	32	3.625	1.008		
Öğretim üyeleri, öğrencileri bilimsel araştırmaya teşvik eder.	Erkek	196	3.714	0.950	-0.888	0.375
	Kadın	32	3.875	0.941		

*p<0.05

Öğrencilerin cinsiyet değişkeninde *“Akademik Personel ve Danışmanlık Kalitesine Yönelik Görüşleri”* Tablo 30’da verilmiştir. Bu sonuçlara göre cinsiyet değişkeninde *“Öğretim üyelerinin verdikleri danışmanlık hizmetleri yeterlidir.”* maddesinde erkek öğrencilerin (3.87±0.91) ortalamayla yüksek, kadın öğrencilerin (3.30±1.27) ortalamayla düşük görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre bir farklılaşma oluşturduğu belirlenmiştir (p<0.05).

Tablo 31. Öğrencilerin Yaş Değişkeninde Akademik Personel ve Danışmanlık Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi

Madde	Yaş	N	Sıra Ort.	χ^2	p	Fark (U test)
Öğretim üyelerinin derslerde verdikleri bilgiler yeterli ve günceldir.	20-24 Yaş	16	115.90	16.463	0.001*	25-28; 29-31>32+
	25-28 Yaş	76	122.79			
	29-31 Yaş	52	133.62			
	32+Üstü yaş	84	90.64			
	Toplam	228				
Öğretim üyelerinin verdikleri danışmanlık hizmetleri yeterlidir.	20-24 Yaş	16	95.10	5.687	0.128	
	25-28 Yaş	76	125.71			
	29-31 Yaş	52	114.67			
	32+Üstü yaş	84	106.68			
	Toplam	228				
Öğretim üyeleri. derslerine önem vermekte ve iyi hazırlanmaktadır.	20-24 Yaş	16	130.05	3.034	0.386	
	25-28 Yaş	76	108.32			
	29-31 Yaş	52	109.64			
	32+Üstü yaş	84	120.90			
	Toplam	228				
Öğretim üyeleri ders saatlerini etkili olarak kullanmaktadır.	20-24 Yaş	16	128.35	2.468	0.481	
	25-28 Yaş	76	118.71			
	29-31 Yaş	52	105.56			
	32+Üstü yaş	84	112.19			
	Toplam	228				
Öğretim üyeleri. öğrencilere karşı adil ve tarafsızdır.	20-24 Yaş	16	101.45	3.401	0.334	
	25-28 Yaş	76	123.86			
	29-31 Yaş	52	113.44			
	32+Üstü yaş	84	107.97			
	Toplam	228				
Öğretim üyelerinin ders içinde ve dışında öğrencilere yaklaşımı ve öğrencilerle iletişimi iyidir.	20-24 Yaş	16	87.35	8.492	0.037*	29-31; 25-38>20-24
	25-28 Yaş	76	119.11			
	29-31 Yaş	52	129.56			
	32+Üstü yaş	84	105.79			
	Toplam	228				
Öğretim üyeleri derslerde eleştirel ve özgün düşünme yeteneğinin gelişmesine ve ifade edilmesine katkı sağlamaktadır.	20-24 Yaş	16	126.55	8.792	0.032*	20-24; 29-31>32+
	25-28 Yaş	76	117.79			
	29-31 Yaş	52	128.44			
	32+Üstü yaş	84	97.25			
	Toplam	228				
Öğretim üyeleri. öğrencileri bilimsel araştırmaya teşvik eder.	20-24 Yaş	16	143.70	9.842	0.020*	20-24>29-31; 32+
	25-28 Yaş	76	123.79			
	29-31 Yaş	52	101.65			
	32+Üstü yaş	84	104.83			
	Toplam	228				

*p<0.05

Öğrencilerin yaş değişkeninden “Akademik Personel ve Danışmanlık Kalitesi” maddeleri incelendiğinde, “Öğretim üyelerinin derslerde verdikleri bilgiler yeterli ve günceldir.” maddesinde 25-28 yaş grubu öğrenciler sıra ortalaması

(122.79), 29-31 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (133.62), 20-24 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (115.90) ve 32+ yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (90.64) ile yanıt verdiği görülmüştür.

Bu sonuçlara göre 25-28 ve 29-31 yaş grubu öğrenciler ile 32+ yaş grubu öğrenciler arasında farklılık oluşturmuştur. “*Öğretim üyelerinin ders içinde ve dışında öğrencilere yaklaşımı ve öğrencilerle iletişimi iyidir.*” maddesinde 25-28 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (119.11), 29-31 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (129.56), 20-24 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (87.35) ve 32+ yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (105.79) ile yanıt verdiği belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre 25-28 ve 29-31 yaş grubu öğrenciler ile 20-24 yaş grubu öğrenciler arasında farklılık oluşturmuştur.

“*Öğretim üyeleri derslerde eleştirel ve özgün düşünme yeteneğinin gelişmesine ve ifade edilmesine katkı sağlamaktadır.*” maddesinde 25-28 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (117.79), 29-31 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (128.44), 20-24 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (126.55) ve 32+ yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (97.25) ile yanıt verdiği tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre 20-24 ve 29-31 yaş grubu öğrenciler ile 32+ yaş grubu öğrenciler arasında farklılık oluşturmuştur.

“*Öğretim üyeleri öğrencileri bilimsel araştırmaya teşvik eder.*” maddesinde 25-28 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (123.79), 29-31 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (101.65), 20-24 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (143.70) ve 32+ yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (104.83) ile yanıt verdiği belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre 20-24 yaş grubu öğrenciler ile 29-31 ve 32+ yaş grubu öğrenciler arasında farklılık oluşturmuştur.

Tablo 32. Öğrencilerin Medeni Durum Değişkeninde Akademik Personel ve Danışmanlık Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi

Madde	Medeni Durum		N	X	ss	t	p
	Evli	Bekar					
Öğretim üyelerinin derslerde verdikleri bilgiler yeterli ve günceldir.	Evli	64	2.875	1.119	-6.481	0.000*	
	Bekar	164	3.780	0.872			
Öğretim üyelerinin verdikleri danışmanlık hizmetleri yeterlidir.	Evli	64	3.625	1.175	-1.520	0.130	
	Bekar	164	3.853	0.954			
Öğretim üyeleri, derslerine önem vermekte ve iyi hazırlanmaktadır.	Evli	64	3.062	1.152	-3.417	0.001*	
	Bekar	164	3.585	0.990			
Öğretim üyeleri ders saatlerini etkili olarak kullanmaktadır.	Evli	64	2.750	1.038	-5.926	0.000*	
	Bekar	164	3.609	0.962			
Öğretim üyeleri, öğrencilere karşı adil ve tarafsızdır.	Evli	64	2.750	1.309	-5.071	0.000*	
	Bekar	164	3.609	1.082			
Öğretim üyelerinin ders içinde ve dışında öğrencilere yaklaşımı ve öğrencilerle iletişimi iyidir.	Evli	64	3.562	1.005	-2.757	0.006*	
	Bekar	164	3.902	0.761			
Öğretim üyeleri, derslerde eleştirel ve özgün düşünme yeteneğinin gelişmesine ve ifade edilmesine katkı sağlamaktadır.	Evli	64	3.125	1.000	-5.316	0.000*	
	Bekar	164	3.853	0.901			
Öğretim üyeleri, öğrencileri bilimsel araştırmaya teşvik eder.	Evli	64	3.250	1.098	-5.102	0.000*	
	Bekar	164	3.926	0.810			

*p<0.05

Öğrencilerin medeni durum değişkeninde “Akademik Personel ve Danışmanlık Kalitesine Yönelik Görüşleri” Tablo 32’de verilmiştir. Bu sonuçlara göre “Öğretim üyelerinin derslerde verdikleri bilgiler yeterli ve günceldir.” maddesinde bekar öğrenciler (3.70±0.82) ortalamayla en yüksek, evli öğrenciler (2.85±1.19) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur (t: -6.481; p:0.000).

“Öğretim üyeleri, derslerine önem vermekte ve iyi hazırlanmaktadır.” maddesinde bekar öğrenciler (3.55±0.94) ortalamayla en yüksek, evli öğrenciler (3.02±1.12) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur (t: -3.417; p: 0.001).

“Öğretim üyeleri ders saatlerini etkili olarak kullanmaktadır.” maddesinde bekar öğrenciler (3.69±0.96) ortalamayla en yüksek, evli öğrenciler (2.70±1.08)

ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur (t: -5.926; p: 0.000).

“Öğretim üyeleri, öğrencilere karşı adil ve tarafsızdır.” maddesinde bekar öğrenciler (3.69±1.02) ortalamayla en yüksek, evli öğrenciler (2.70±1.39) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur (t: -5.071; p: 0.000).

“Öğretim üyelerinin ders içinde ve dışında öğrencilere yaklaşımı ve öğrencilerle iletişimi iyidir.” maddesinde bekar öğrenciler (3.92±0.71) ortalamayla en yüksek, evli öğrenciler (3.52±1.05) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur (t:-2.757; p:0.006).

“Öğretim üyeleri, derslerde eleştirel ve özgün düşünme yeteneğinin gelişmesine ve ifade edilmesine katkı sağlamaktadır.” maddesinde bekar öğrenciler (3.83±0.91) ortalamayla en yüksek, evli öğrenciler (3.15±1.00) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur (t: -5.316; p: 0.000).

“Öğretim üyeleri, öğrencileri bilimsel araştırmaya teşvik eder.” maddesinde bekar öğrenciler (3.96±0.80) ortalamayla en yüksek, evli öğrenciler (3.20±1.08) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur (t: -5.102; p: 0.000).

Tablo 33. Öğrencilerin Devam Ettiği Lisansüstü Eğitim Türü Değişkeninde Akademik Personel ve Danışmanlık Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi

Madde	Devam Ettiğiniz Lisansüstü Eğitim Türü	N	x	ss	t	p
Öğretim üyelerinin derslerde verdikleri bilgiler yeterli ve günceldir.	Yüksek lisans	76	3.736	0.854	2.201	0.029*
	Doktora	152	3.421	1.095		
Öğretim üyelerinin verdikleri danışmanlık hizmetleri yeterlidir.	Yüksek lisans	76	3.894	0.917	1.098	0.273
	Doktora	152	3.736	1.071		
Öğretim üyeleri, derslerine önem vermekte ve iyi hazırlanmaktadır.	Yüksek lisans	76	3.894	0.917	4.803	0.000*
	Doktora	152	3.210	1.058		
Öğretim üyeleri ders saatlerini etkili olarak kullanmaktadır.	Yüksek lisans	76	3.368	0.991	.000	1.000
	Doktora	152	3.368	1.089		
Öğretim üyeleri, öğrencilere karşı adil ve tarafsızdır.	Yüksek lisans	76	3.684	1.085	2.826	0.005*
	Doktora	152	3.210	1.242		
Öğretim üyelerinin ders içinde ve dışında öğrencilere yaklaşımı ve öğrencilerle iletişimi iyidir.	Yüksek lisans	76	3.842	0.880	0.441	0.660
	Doktora	152	3.789	0.834		
Öğretim üyeleri, derslerde eleştirel ve özgün düşünme yeteneğinin gelişmesine ve ifade edilmesine katkı sağlamaktadır.	Yüksek lisans	76	3.894	0.917	2.701	0.007*
	Doktora	152	3.526	0.996		
Öğretim üyeleri, öğrencileri bilimsel araştırmaya teşvik eder.	Yüksek lisans	76	3.736	1.024	0.000	1.000
	Doktora	152	3.736	0.911		

*p<0.05

Araştırma grubu “*Öğretim üyelerinin derslerde verdikleri bilgiler yeterli ve günceldir.*” maddesinde yüksek lisans öğrencileri (3.76±0.84) ortalamayla en yüksek, doktora öğrenciler (3.41±1.05) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık olduğu görülmüştür (t: 2.201; p: 0.029).

“*Öğretim üyeleri, derslerine önem vermekte ve iyi hazırlanmaktadır.*” maddesinde yüksek lisans öğrencileri (3.84±0.97) ortalamayla en yüksek, doktora öğrenciler (3.20±1,08) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık olduğu tespit edilmiştir (t: 4.803; p: 0.000).

“*Öğretim üyeleri, öğrencilere karşı adil ve tarafsızdır.*” maddesinde yüksek lisans öğrenciler (3.64±1.05) ortalamayla en yüksek, doktora öğrenciler (3.20±1.22) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık belirlenmiştir (t: 2.826; p: 0.005).

“Öğretim üyeleri, derslerde eleştirel ve özgün düşünme yeteneğinin gelişmesine ve ifade edilmesine katkı sağlamaktadır.” maddesinde yüksek lisans öğrencileri (3.84±0.97) ortalamayla en yüksek, doktora öğrencileri (3.56±0.96) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık belirlenmiştir (t: 2.701; p: 0.007).

Tablo 34. Öğrencilerin Devam Ettiği Lisansüstü Eğitim Süreci Değişkeninde Akademik Personel ve Danışmanlık Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi

Madde	Lisansüstü Eğitim Sürecinin Hangi Aşamasındasınız?	N	x	ss	t	p
Öğretim üyelerinin derslerde verdikleri bilgiler yeterli ve günceldir.	Ders Aşaması	88	3.909	0.852	4.646	0.000*
	Tez Aşaması	140	3.285	1.061		
Öğretim üyelerinin verdikleri danışmanlık hizmetleri yeterlidir.	Ders Aşaması	88	4.136	0.873	4.203	0.000*
	Tez Aşaması	140	3.571	1.053		
Öğretim üyeleri, derslerine önem vermekte ve iyi hazırlanmaktadır.	Ders Aşaması	88	3.909	1.001	5.652	0.000*
	Tez Aşaması	140	3.142	0.993		
Öğretim üyeleri ders saatlerini etkili olarak kullanmaktadır.	Ders Aşaması	88	3.863	1.019	6.038	0.000*
	Tez Aşaması	140	3.057	0.957		
Öğretim üyeleri, öğrencilere karşı adil ve tarafsızdır.	Ders Aşaması	88	3.909	0.905	5.703	0.000*
	Tez Aşaması	140	3.028	1.257		
Öğretim üyelerinin ders içinde ve dışında öğrencilere yaklaşımı ve öğrencilerle iletişimi iyidir.	Ders Aşaması	88	4.181	0.719	5.633	0.000*
	Tez Aşaması	140	3.571	0.840		
Öğretim üyeleri, derslerde eleştirel ve özgün düşünme yeteneğinin gelişmesine ve ifade edilmesine katkı sağlamaktadır.	Ders Aşaması	88	4.045	0.981	5.076	0.000*
	Tez Aşaması	140	3.400	0.904		
Öğretim üyeleri, öğrencileri bilimsel araştırmaya teşvik eder.	Ders Aşaması	88	4.090	1.001	4.669	0.000*
	Tez Aşaması	140	3.514	0.843		

*p<0.05

“Öğretim üyelerinin derslerde verdikleri bilgiler yeterli ve günceldir.” maddesinde ders aşamasındaki öğrenciler (3.99±0.82) ortalamayla en yüksek, tez aşamasındaki öğrenciler (3.25±1.01) ise ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur (t: 4.66; p: 0.00).

“Öğretim üyelerinin verdikleri danışmanlık hizmetleri yeterlidir.” maddesinde ders aşamasındaki öğrenciler (4.16±0.83) ortalamayla en yüksek, tez

aşamasındaki öğrenciler (3.51±1.03) ortalamaıyla en düşük katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur (t: 4.23; p: 0.00).

“Öğretim üyeleri, derslerine önem vermekte ve iyi hazırlanmaktadır.” maddesinde ders aşamasındaki öğrenciler (3.99±1.01) ortalamaıyla en yüksek, tez aşamasındaki öğrenciler (3.12±0.93) ortalamaıyla en düşük katılım göstermiş ve farklılık belirlenmiştir (t: 5.652; p: 0.00).

“Öğretim üyeleri ders saatlerini etkili olarak kullanmaktadır.” maddesinde ders aşamasındaki öğrenciler (3.83±1.09) ortalamaıyla en yüksek, tez aşamasındaki öğrenciler (3.07±0.97) ortalamaıyla en düşük katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur (t: 6.038; p: 0.00).

“Öğretim üyeleri, öğrencilere karşı adil ve tarafsızdır.” maddesinde ders aşamasındaki öğrenciler (3.99±0.95) ortalamaıyla en yüksek, tez aşamasındaki öğrenciler (3.08±1.27) ortalamaıyla en düşük katılım göstermiş ve farklılık tespit edilmiştir (t: 5.703; p: 0.00).

“Öğretim üyelerinin ders içinde ve dışında öğrencilere yaklaşımı ve öğrencilerle iletişimi iyidir.” maddesinde ders aşamasındaki öğrenciler (4.11±0.79) ortalamaıyla en yüksek, tez aşamasındaki öğrenciler (3.51±0.840) ortalamaıyla en düşük katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur (t: 5.633; p:0.00).

“Öğretim üyeleri, derslerde eleştirel ve özgün düşünme yeteneğinin gelişmesine ve ifade edilmesine katkı sağlamaktadır.” maddesinde ders aşamasındaki öğrenciler (4.05±0.91) ortalamaıyla en yüksek, tez aşamasındaki öğrenciler (3.40±0.94) ortalamaıyla en düşük katılım göstermiş ve farklılık belirlenmiştir (t: 5.076; p: 0.00).

“Öğretim üyeleri, öğrencileri bilimsel araştırmaya teşvik eder.” maddesinde ders aşamasındaki öğrenciler (4.00±1.01) ortalamayla en yüksek, tez aşamasındaki öğrenciler (3.54±0.83) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur (t: 4.669; p: 0.00).

5.4.1. Öğrencilerin Lisansüstü Eğitim Kalitesine Yönelik Memnuniyet Düzeylerinin Analizi

Tablo. 35. Öğrencilerin Enstitü’nün Akademik Personel ve Danışmanlık Kalitesinden Genel Olarak Memnuniyet Düzeylerinin Dağılımı

Memnuniyet Düzeyi	Çok Memnunum		Memnunum		Kararsızım		Memnun Değilim		Hiç Memnun Değilim	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Enstitü’nün akademik personel ve danışmanlık kalitesinden genel olarak	44	19.3	92	40.4	60	26.3	32	14.0	-	-

Araştırmaya katılan öğrencilerin 44 (%19.3)’ü çok memnun, 92 (%40.4)’si Memnun, 60 (%26.3)’i kararsız ve 32 (%14.0)’si memnun olmadıkları görülmüştür.

5.5. Öğrencilerin Lisansüstü Öğrenci Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi

Tablo 36. Öğrencilerin Lisansüstü Öğrenci Kalitesine Yönelik Maddelerin Analizi

Lisansüstü Öğrenci Kalitesi	N	X	ss
Öğretim programlarına öğrenci seçme sürecinde; öğretim üyesi kadrosu ve kurumun fiziki yeterlilikleri dikkate alınarak seçim yapılmaktadır.	228	3.508	0.995
Lisansüstü eğitime giriş ölçütleri, akademik kimliğe sahip (bilimsel üretim yapabilecek düzeye ve yeteneğe sahip) kişileri seçecek düzeydedir.	228	3.245	1.066
Öğrenci seçme sürecinde değerlendirme ölçütleri nesnelidir (tarafsızdır).	228	3.350	1.134
Lisansüstü eğitimde yabancı kaynaklardan yeterince yararlanabiliyorum.	228	3.649	1.118
Lisansüstü eğitimde kaynak olarak en çok internetten faydalaniyorum.	228	3.982	0.966

Öğrenciler “*Lisansüstü Öğrenci Kalitesi*” ne yönelik maddelerde en fazla “*Lisansüstü eğitimde kaynak olarak en çok internetten faydalaniyorum.*” maddesi

(3.92±0.96) ve “*Lisansüstü eğitimde yabancı kaynaklardan yeterince yararlanabiliyorum.*” maddesi (3.69±1.18) ortalamayla “*Katılıyorum*” görüş bildirmişlerdir. En düşük görüşler ise “*Lisansüstü eğitime giriş ölçütleri, akademik kimliğe sahip (bilimsel üretim yapabilecek düzeye ve yeteneğe sahip) kişileri seçecek düzeydedir.*” maddesi (3.25±1.06) ve “*Öğrenci seçme sürecinde değerlendirme ölçütleri nesneldir (tarafsızdır)*” (3.30±1.14) ortalamayla “*Kararsızım*” düzeyinde katılım göstermişlerdir.

Tablo 37. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkeninde Lisansüstü Öğrenci Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi

Madde	Cinsiyet	N	x	ss	t	p
Öğretim programlarına öğrenci seçme sürecinde; öğretim üyesi kadrosu ve kurumun fiziki yeterlilikleri dikkate alınarak seçim yapılmaktadır.	Erkek	196	3.530	1.014	0.819	0.414
	Kadın	32	3.375	0.870		
Lisansüstü eğitime giriş ölçütleri, akademik kimliğe sahip (bilimsel üretim yapabilecek düzeye ve yeteneğe sahip) kişileri seçecek düzeydedir.	Erkek	196	3.204	1.127	-1.459	0.146
	Kadın	32	3.500	0.508		
Öğrenci seçme sürecinde değerlendirme ölçütleri nesneldir (tarafsızdır).	Erkek	196	3.367	1.103	0.542	0.588
	Kadın	32	3.250	1.319		
Lisansüstü eğitimde yabancı kaynaklardan yeterince yararlanabiliyorum.	Erkek	196	3.653	1.119	0.131	0.896
	Kadın	32	3.625	1.128		
Lisansüstü eğitimde kaynak olarak en çok internetten faydalaniyorum.	Erkek	196	3.898	0.997	-3.340	0.001*
	Kadın	32	4.500	0.508		

*p<0.05

Öğrenciler “*Lisansüstü eğitimde kaynak olarak en çok internetten faydalaniyorum.*” maddesinde erkek öğrenciler (3.88±0.97) ortalamayla en yüksek, kadın öğrenciler (4.50±0.58) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık belirlenmiştir (t: -3.340; p: 0.001).

Tablo 38. Öğrencilerin Yaş Değişkeninde Lisansüstü Öğrenci Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi

Madde	Yaş	N	Ort Sıra	χ^2	p	Fark (U test)
Öğretim programlarına öğrenci seçme sürecinde; öğretim üyesi kadrosu ve kurumun fiziki yeterlilikleri dikkate alınarak seçim yapılmaktadır.	20-24 Yaş	20	135.25	2.486	0.478	
	25-28 Yaş	84	112.21			
	29-31 Yaş	52	113.13			
	32+Üstü yaş	72	112.40			
	Toplam	228				
Lisansüstü eğitime giriş ölçütleri. Akademik kimliğe sahip (bilimsel üretim yapabilecek düzeye ve yeteneğe sahip) kişileri seçecek düzeydedir.	20-24 Yaş	20	145.20	6.170	0.104	
	25-28 Yaş	84	111.11			
	29-31 Yaş	52	105.44			
	32+Üstü yaş	72	116.47			
	Toplam	228				
Öğrenci seçme sürecinde değerlendirme ölçütleri nesnelidir (tarafsızdır).	20-24 Yaş	20	99.80	27.233	0.000*	25-28>20-24; 32+
	25-28 Yaş	84	139.75			
	29-31 Yaş	52	113.57			
	32+Üstü yaş	72	89.80			
	Toplam	228				
Lisansüstü eğitimde yabancı kaynaklardan yeterince yararlanabiliyorum.	20-24 Yaş	20	53.25	31.515	0.000*	25-28; 29-31>20-24
	25-28 Yaş	84	135.82			
	29-31 Yaş	52	121.46			
	32+Üstü yaş	72	101.61			
	Toplam	228				
Lisansüstü eğitimde kaynak olarak en çok internetten faydalanıyorum.	20-24 Yaş	20	71.20	17.279	0.001*	29-31; 32+>20-24
	25-28 Yaş	84	104.82			
	29-31 Yaş	52	130.08			
	32+Üstü yaş	72	126.57			
	Toplam	228				

*p<0.05

Öğrencilerin yaş değişkeninde “*Lisansüstü Öğrenci Kalitesine*” yönelik maddeleri incelendiğinde, “*Öğrenci seçme sürecinde değerlendirme ölçütleri nesnelidir (tarafsızdır).*” maddesinde 25-28 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (139.75), 29-31 yaş grubu öğrenciler sıra ortalaması (113.57), 20-24 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (99.80) ve 32+ yaş grubu öğrenciler sıra ortalaması (89.80) ile yanıt verdikleri görülmüştür. Bu sonuçlara göre 25-28 yaş grubu öğrenciler ile 20-24 ve 32+ yaş grubu öğrenciler arasında farklılık oluşturmuştur.

“*Lisansüstü eğitimde yabancı kaynaklardan yeterince yararlanabiliyorum.*” maddesinde 25-28 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (135.82), 29-31 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (121.46), 20-24 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması

(53.25) ve 32+ yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (101.61) ile yanıt verdikleri görülmüştür. Bu sonuçlara göre 25-28 ve 29-31 yaş grubu öğrenciler ile 20-24 yaş grubu öğrenciler arasında farklılık belirlenmiştir.

“*Lisansüstü eğitimde kaynak olarak en çok internetten faydalaniyorum.*” maddesinde 25-28 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (104.82), 29-31 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (130.08), 20-24 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (71.20) ve 32+ yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (126.57) ile yanıt verdiği görülmüştür. Bu sonuçlara göre 29-31 ve 32+ yaş grubu öğrenciler ile 20-24 yaş grubu öğrenciler arasında farklılık oluşturmuştur.

Tablo 39. Öğrencilerin Medeni Durum Değişkeninde Lisansüstü Öğrenci Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi

Madde	Medeni Durum	N	x	ss	t	p
	Bekar	164	3.658	0.902		
Lisansüstü eğitime giriş ölçütleri, akademik kimliğe sahip (bilimsel üretim yapabilecek düzeye ve yeteneğe sahip) kişileri seçecek düzeydedir.	Evli	64	2.625	1.175	-5.880	0.000*
	Bekar	164	3.487	0.916		
Öğrenci seçme sürecinde değerlendirme ölçütleri nesnelidir (tarafsızdır).	Evli	64	2.937	1.037	-3.524	0.001*
	Bekar	164	3.512	1.132		
Lisansüstü eğitimde yabancı kaynaklardan yeterince yararlanabiliyorum.	Evli	64	4.062	0.973	3.576	0.000*
	Bekar	164	3.487	1.132		
Lisansüstü eğitimde kaynak olarak en çok internetten faydalaniyorum.	Evli	64	4.062	0.973	0.781	0.436
	Bekar	164	3.951	0.964		

***p<0.05**

Öğrencilerin medeni durum değişkeninde “*Lisansüstü Öğrenci Kalitesine*” yönelik görüşleri Tablo 39’da verilmiştir. Bu sonuçlara göre medeni durum değişkeninde ”*Öğretim programlarına öğrenci seçme sürecinde; öğretim üyesi kadrosu ve kurumun fiziki yeterlilikleri dikkate alınarak seçim yapılmaktadır.*” maddesinde bekar öğrenciler (3.68±0.92) ortalamayla en yüksek, evli öğrenciler

(3.15±1.19) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur (t: -3.739; p: 0.00).

“Lisansüstü eğitime giriş ölçütleri, akademik kimliğe sahip (bilimsel üretim yapabilecek düzeye ve yeteneğe sahip) kişileri seçecek düzeydedir.” maddesinde bekar öğrenciler (3.47±0.96) ortalamayla en yüksek, evli öğrenciler (2.65±1.15) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur (t: -5.880; p: 0.00).

“Öğrenci seçme sürecinde değerlendirme ölçütleri nesnelidir (tarafsızdır).” maddesinde bekar öğrenciler (3.52±1.12) ortalamayla en yüksek, evli öğrenciler (2.97±1.07) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık belirlenmiştir (t: -3.524; p: 0.001).

“Lisansüstü eğitimde yabancı kaynaklardan yeterince yararlanabiliyorum.” maddesinde evli öğrenciler (4.02±0.93) ortalamayla en yüksek, bekar öğrenciler (3.48±1.12) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık tespit edilmiştir (t:3.576; p: 0.00).

Tablo 40. Öğrencilerin Devam Ettiği Lisansüstü Eğitim Türü Değişkeninde Lisansüstü Öğrenci Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi

Madde	Devam Ettiğimiz Lisansüstü Eğitim Türü	N	x	ss	t	p
Öğretim programlarına öğrenci seçme sürecinde; öğretim üyesi kadrosu ve kurumun fiziki yeterlilikleri dikkate alınarak seçim yapılmaktadır.	Yüksek lisans	76	4.105	0.644	7.050	0.000*
	Doktora	152	3.210	1.007		
Lisansüstü eğitime giriş ölçütleri, akademik kimliğe sahip (bilimsel üretim yapabilecek düzeye ve yeteneğe sahip) kişileri seçecek düzeydedir.	Yüksek lisans	76	3.842	0.674	6.489	0.000*
	Doktora	152	2.947	1.102		
Öğrenci seçme sürecinde değerlendirme ölçütleri nesnelidir (tarafsızdır).	Yüksek lisans	76	3.526	1.051	1.658	0.099
	Doktora	152	3.263	1.166		
Lisansüstü eğitimde yabancı kaynaklardan yeterince yararlanabiliyorum.	Yüksek lisans	76	3.368	1.093	-2.717	0.007*
	Doktora	152	3.789	1.107		
Lisansüstü eğitimde kaynak olarak en çok internetten faydalanıyorum.	Yüksek lisans	76	4.368	0.877	4.437	0.000*
	Doktora	152	3.789	0.953		

*p<0.05

“Öğretim programlarına öğrenci seçme sürecinde; öğretim üyesi kadrosu ve kurumun fiziki yeterlilikleri dikkate alınarak seçim yapılmaktadır.” maddesinde yüksek lisans öğrenciler (4.15 ± 0.66) ortalamayla en yüksek, doktora öğrencileri (3.20 ± 1.07) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur (t: 7.050; p: 0000).

“Lisansüstü eğitime giriş ölçütleri, akademik kimliğe sahip (bilimsel üretim yapabilecek düzeye ve yeteneğe sahip) kişileri seçecek düzeydedir.” maddesinde yüksek lisans öğrencileri (3.82 ± 0.64) ortalamayla en yüksek, doktora öğrencileri (2.97 ± 1.12) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık belirlenmiştir (t: 6.489; p: 0.000).

“Lisansüstü eğitimde yabancı kaynaklardan yeterince yararlanabiliyorum.” maddesinde yüksek lisans öğrenciler (3.38 ± 1.03) ortalamayla en yüksek, doktora öğrenciler (3.79 ± 1.17) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur (t: -2.717; p: 0.007).

“Lisansüstü eğitimde kaynak olarak en çok internetten faydalaniyorum.” maddesinde yüksek lisans öğrencileri (4.38 ± 0.87) ortalamayla en yüksek, doktora öğrencileri (3.79 ± 0.93) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur (t: -4.437; p: 0.000).

Tablo 41. Öğrencilerin Devam Ettiği Lisansüstü Eğitim Süreci Değişkeninde Lisansüstü Öğrenci Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi

Madde	Lisansüstü Eğitim Sürecinin Hangi Aşamasındasınız?	N	X	Ss	T	P
	Tez Aşaması	140	3.285	1.033		
Lisansüstü eğitime giriş ölçütleri, akademik kimliğe sahip (bilimsel üretim yapabilecek düzeye ve yeteneğe sahip) kişileri seçecek düzeydedir.	Ders Aşaması	88	3.409	1.199	1.845	0.066
	Tez Aşaması	140	3.142	0.963		
Öğrenci seçme sürecinde değerlendirme ölçütleri nesnelidir (tarafsızdır).	Ders Aşaması	88	3.500	1.039	1.579	0.116
	Tez Aşaması	140	3.257	1.183		
Lisansüstü eğitimde yabancı kaynaklardan yeterince yararlanabiliyorum.	Ders Aşaması	88	3.772	0.738	1.325	0.186
	Tez Aşaması	140	3.571	1.298		
Lisansüstü eğitimde kaynak olarak en çok internette faydalaniyorum.	Ders Aşaması	88	3.863	1.105	-1.476	0.141
	Tez Aşaması	140	4.057	0.863		

*p<0.05

“Öğretim programlarına öğrenci seçme sürecinde; öğretim üyesi kadrosu ve kurumun fiziki yeterlilikleri dikkate alınarak seçim yapılmaktadır.” maddesinde ders aşamasındaki öğrenciler (3.83±0.89) ortalamayla en yüksek, tez aşamasındaki öğrenciler (3.25±1.03) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur (t: 4.40; p: 0.000).

5.5.1. Öğrencilerin Lisansüstü Öğrenci Kalitesine Yönelik Memnuniyet Düzeylerinin Analizi

Tablo 42. Öğrencilerin Lisansüstü Öğrenci Kalitesine Yönelik Memnuniyet Düzeylerinin Dağılımı

Memnuniyet Düzeyiniz	Çok Memnunum		Memnunum		Kararsızım		Memnun Değilim		Hiç Memnun Değilim	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Enstitü'nün öğrenci kalitesinden genel olarak memnunum.	24	10.5	92	40.4	72	31.6	40	17.5	-	-

Araştırmaya katılan öğrencilerin 24 (%10.5)'ü çok memnun, 92 (%40.4)'si memnun, 72 (%31.6)'si kararsız ve 40 (%17.5)'i memnun olmadıklarını belirtmişlerdir.

5.6. Öğrencilerin Fiziksel Koşulların Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi

Tablo 43. Öğrencilerin Fiziksel Koşulların Kalitesine Yönelik Bulguların Analizi

Fiziksel Koşulların Kalitesi	N	x	ss
Enstitü'nün bina, donanım ve malzemelerinin kalitesi yüksektir.	228	3.631	0.912
Dersliklerin teknolojik donanımı (bilgisayar, projeksiyon cihazı vb.) yeterlidir.	228	3.666	0.887
Derslikler temiz ve düzenlidir.	228	3.789	0.854
Dersliklerin fiziksel koşulları (ısınma, aydınlatma vb.) yeterlidir.	228	3.947	0.827
Tuvalet ve lavabolar temizdir.	228	3.508	1.143
Enstitü'de fotokopi ve kırtasiye ihtiyaçlarını karşılamak için hizmet verilmektedir.	228	3.157	1.228
Ders dışındaki zamanlarda dinlenmek ve ihtiyaçlarını karşılamak için uygun toplu yaşam alanları (kafeterya vb.) mevcuttur.	228	3.315	1.275
Toplu yaşam alanlarında sunulan ürün ve hizmetler kalitelidir.	228	3.368	1.072
Enstitü'nün sağladığı iletişim imkanları (internet sitesi, duyurular, panolar vb.) yeterlidir.	228	3.561	1.126

Araştırma grubu “*Fiziksel koşulların Kalitesine*” yönelik olarak en fazla “*Dersliklerin fiziksel koşulları (ısınma, aydınlatma vb.) yeterlidir.*” maddesi (3.97 ± 0.87) ve “*Derslikler temiz ve düzenlidir.*” maddesi (3.79 ± 0.84) ortalamayla “*Katılıyorum*” düzeyinde görüş bildirmişlerdir. En yüksek, “*Enstitü'de fotokopi ve kırtasiye ihtiyaçlarını karşılamak için hizmet verilmektedir.*” maddesi (3.17 ± 1.28) ve “*Ders dışındaki zamanlarda dinlenmek ve ihtiyaçlarını karşılamak için uygun toplu yaşam alanları (kafeterya vb.) mevcuttur.*” maddesine (3.35 ± 1.25) ortalamayla “*Kararsızım*” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 44. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkeninde Fiziksel Koşulların Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi

Madde	Cinsiyet	N	x	ss	t	p
Enstitü'nün bina, donanım ve malzemelerinin kalitesi yüksektir.	Erkek	196	3.653	0.940	0.879	0.380
	Kadın	32	3.500	0.718		
Dersliklerin teknolojik donanımı (bilgisayar, projeksiyon cihazı vb.) yeterlidir	Erkek	196	3.693	0.887	1.147	0.253
	Kadın	32	3.500	0.879		
Derslikler temiz ve düzenlidir.	Erkek	196	3.795	0.905	0.281	0.779
	Kadın	32	3.750	0.439		
Dersliklerin fiziksel koşulları (ısınma, aydınlatma vb.) yeterlidir.	Erkek	196	3.918	0.879	1.312	0.191
	Kadın	32	4.125	0.336		
Tuvalet ve lavabolar temizdir.	Erkek	196	3.591	1.144	2.753	0.006*
	Kadın	32	3.000	1.016		
Enstitü'de fotokopi ve kırtasiye ihtiyaçlarını karşılamak için hizmet verilmektedir.	Erkek	196	3.142	1.215	0.457	0.648
	Kadın	32	3.250	1.319		
Ders dışındaki zamanlarda dinlenmek ve ihtiyaçlarını karşılamak için uygun toplu yaşam alanları (kafeterya vb.) mevcuttur.	Erkek	196	3.306	1.251	0.283	0.778
	Kadın	32	3.375	1.431		
Toplu yaşam alanlarında sunulan ürün ve hizmetler kalitelidir.	Erkek	196	3.285	1.109	2.930	0.004*
	Kadın	32	3.875	0.609		
Enstitü'nün sağladığı iletişim imkanları (internet sitesi, duyurular, panolar vb.) yeterlidir.	Erkek	196	3.591	1.070	1.009	0.314
	Kadın	32	3.375	1.431		

*p<0.05

Araştırma grubu “*Tuvalet ve lavabolar temizdir.*” maddesinde erkek öğrenciler (3.51±1.14) ortalamayla en yüksek, kadın öğrenciler (3.00±1.06) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur (t: 2.753; p: 0.006).

“*Toplu yaşam alanlarında sunulan ürün ve hizmetler kalitelidir.*” maddesinde erkek öğrenciler (3.25±1.19) ortalamayla en düşük, kadın öğrenciler (3.85±0.69) ortalamayla en yüksek katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur (t: -2.930; p: 0.004).

Tablo 45. Öğrencilerin Yaş Değişkeninde Fiziksel Koşulların Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi

Madde	Yaş	N	Ort. Sıra	χ^2	p	Fark (U Test)
Enstitü'nün bina, donanım ve malzemelerinin kalitesi yüksektir.	20-24 Yaş	16	112.60	1.668	0.644	
	25-28 Yaş	76	121.43			
	29-31 Yaş	52	109.23			
	32+Üstü yaş	84	110.75			
	Toplam	228				
Dersliklerin teknolojik donanımı (bilgisayar, projeksiyon cihazı vb.) yeterlidir	20-24 Yaş	16	92.05	12.367	0.006*	25-28; 29-31>20-24; 32+
	25-28 Yaş	76	125.00			
	29-31 Yaş	52	127.65			
	32+Üstü yaş	84	98.99			
	Toplam	228				
Derslikler temiz ve düzenlidir.	20-24 Yaş	16	95.50	29.377	0.000*	25-28; 29-31>20-24; 32+
	25-28 Yaş	76	141.61			
	29-31 Yaş	52	107.35			
	32+Üstü yaş	84	93.32			
	Toplam	228				
Dersliklerin fiziksel koşulları (ısınma, Aydınlatma vb.) yeterlidir.	20-24 Yaş	16	123.00	7.777	0.051	
	25-28 Yaş	76	117.43			
	29-31 Yaş	52	128.56			
	32+Üstü yaş	84	98.57			
	Toplam	228				
Tuvalet ve lavabolar temizdir.	20-24 Yaş	16	95.75	6.075	0.108	
	25-28 Yaş	76	121.21			
	29-31 Yaş	52	124.96			
	32+Üstü yaş	84	104.32			
	Toplam	228				
Enstitü'de fotokopi ve kırtasiye ihtiyaçlarını karşılamak için hizmet verilmektedir.	20-24 Yaş	16	154.10	21.162	0.000*	20-24>29-31; 32+
	25-28 Yaş	76	128.57			
	29-31 Yaş	52	91.23			
	32+Üstü yaş	84	103.89			
	Toplam	228				
Ders dışındaki zamanlarda dinlenmek ve ihtiyaçlarını karşılamak için uygun toplu yaşam alanları (kafeterya vb.) mevcuttur.	20-24 Yaş	16	124.00	3.876	0.275	
	25-28 Yaş	76	118.61			
	29-31 Yaş	52	120.81			
	32+Üstü yaş	84	102.51			
	Toplam	228				
Toplu yaşam alanlarında sunulan ürün ve hizmetler kalitelidir.	20-24 Yaş	16	97.20	10.933	0.012*	25-28>20-24
	25-28 Yaş	76	131.75			
	29-31 Yaş	52	110.65			
	32+Üstü yaş	84	101.96			
	Toplam	228				
Enstitü'nün sağladığı iletişim imkanları (internet sitesi, Duyurular, Panolar vb.) yeterlidir.	20-24 Yaş	16	92.30	22.546	0.000*	25-28>20-24; 32+
	25-28 Yaş	76	139.57			
	29-31 Yaş	52	109.24			
	32+Üstü yaş	84	95.22			
	Toplam	228				

*p<0.05

Öğrencilerin yaş değişkeninden “*Lisansüstü Fiziksel Koşulların Kalitesine*” yönelik boyutunda incelendiğinde, “*Dersliklerin teknolojik donanımı (bilgisayar.*

projeksiyon cihazı vb.) yeterlidir.” maddesinde 25-28 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (125.00), 29-31 yaş grubu öğrenciler sıra ortalaması (127.65), 20-24 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (92.05) ve 32+ yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (98.99) ile yanıt verdiği görülmüştür. Bu sonuçlara göre 25-28 ve 29-31 ile 20-24 ve 32+yaş grubu öğrenciler arasında farklılık oluşturmuştur.

“Derslikler temiz ve düzenlidir.” maddesinde 25-28 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (141.61), 29-31 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (107.35), 20-24 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (95.50) ve 32+ yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (93.32) ile yanıt verdiği belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre 25-28 ve 29-31 ile 20-24 ve 32+yaş grubu öğrenciler arasında farklılık oluşturmuştur.

“Enstitü’de fotokopi ve kırtasiye ihtiyaçlarını karşılamak için hizmet verilmektedir” maddesinde 25-28 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (128.57), 29-31 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (91.23), 20-24 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (154.10) ve 32+ yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (103.89) ile yanıt verdiği görülmüştür. Bu sonuçlara göre 20-24 ile 29-31 ve 32+ yaş grubu öğrenciler arasında farklılık oluşturmuştur.

“Toplu yaşam alanlarında sunulan ürün ve hizmetler kalitelidir.” maddesinde 25-28 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (131.75), 29-31 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (110.65), 20-24 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (97.20) ve 32+ yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (101.96) ile yanıt verdiği görülmüştür. Bu sonuçlara göre 25-28 ile 20-24 yaş grubu öğrenciler arasında farklılık olduğu belirlenmiştir.

“Enstitü’nün sağladığı iletişim imkanları (internet sitesi. duyurular. panolar vb.) yeterlidir.” maddesinde 25-28 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (139.57),

29-31 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (109.24), 20-24 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (92.30) ve 32+ yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (95.22) ile yanıt verdiği görülmüştür. Bu sonuçlara göre 25-28 ile 20+24 ve 32+ yaş grubu öğrenciler arasında farklılık oluşturmuştur.

Tablo 46. Öğrencilerin Medeni Durum Değişkeninde Fiziksel Koşulların Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi

Madde	Medeni Durum		x	ss	t	p
	Evli	Bekar				
Enstitü'nün bina, donanım ve malzemelerinin kalitesi yüksektir.	Evli	64	3.812	0.731	1.880	0.061
	Bekar	164	3.561	0.966		
Dersliklerin teknolojik donanımı (bilgisayar, projeksiyon cihazı vb.) yeterlidir	Evli	64	3.625	0.934	-0.442	0.659
	Bekar	164	3.682	0.870		
Derslikler temiz ve düzenlidir.	Evli	64	3.687	0.923	-1.126	0.261
	Bekar	164	3.829	0.826		
Dersliklerin fiziksel koşulları (ısınma, aydınlatma vb.) yeterlidir.	Evli	64	3.937	0.753	-0.112	0.911
	Bekar	164	3.951	0.856		
Tuvalet ve lavabolar temizdir.	Evli	64	3.312	1.412	-1.624	0.106
	Bekar	164	3.585	1.014		
Enstitü'de fotokopi ve kırtasiye ihtiyaçlarını karşılamak için hizmet verilmektedir.	Evli	64	2.437	1.180	-5.936	0.000*
	Bekar	164	3.439	1.130		
Ders dışındaki zamanlarda dinlenmek ve ihtiyaçlarını karşılamak için uygun toplu yaşam alanları (kafeterya vb.) mevcuttur.	Evli	64	2.937	1.258	-2.841	0.005*
	Bekar	164	3.463	1.255		
Toplu yaşam alanlarında sunulan ürün ve hizmetler kalitelidir.	Evli	64	3.250	0.975	-1.042	0.299
	Bekar	164	3.414	1.107		
Enstitü'nün sağladığı iletişim imkanları (internet sitesi, duyurular, panolar vb.) yeterlidir.	Evli	64	3.250	1.098	-2.641	0.009*
	Bekar	164	3.682	1.117		

*p<0.05

Öğrencilerin medeni durum değişkeninde, fiziksel koşulların kalitesine yönelik görüşlerinin analizi Tablo 46'da verilmiştir. Bu sonuçlara göre medeni durum değişkeninde “Enstitü'de fotokopi ve kırtasiye ihtiyaçlarını karşılamak için hizmet verilmektedir.” maddesinde bekar öğrenciler (3.49±1.10) ortalamayla en yüksek, evli öğrenciler (2.47±1.10) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık belirlenmiştir (t: -5.936; p: 0.000).

“Ders dışındaki zamanlarda dinlenmek ve ihtiyaçlarını karşılamak için uygun toplu yaşam alanları (kafeterya vb.) mevcuttur.” maddesinde bekar öğrenciler (3.43±1.25) ortalamayla en yüksek, evli öğrenciler (2.97±1.28) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur (t: -2.841; p: 0.005).

Enstitü'nün sağladığı iletişim imkanları (internet sitesi, duyurular, panolar vb.) yeterlidir. maddesinde bekar öğrenciler (3.68±1.11) ortalamayla en yüksek, evli öğrenciler (3.25±1.09) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur (t: -2.641; p: 0.009).

Tablo 47. Öğrencilerin Devam Ettiği Lisansüstü Eğitim Türü Değişkeninde Fiziksel Koşulların Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi

Madde	Devam Ettiğiniz Lisansüstü Eğitim Türü		N	x	ss	t	p
	Yüksek lisans	Doktora					
Enstitü'nün bina, donanım ve malzemelerinin kalitesi yüksektir.	Yüksek lisans	76	3.671	0.877	0.110	0.990	
	Doktora	152	3.631	0.932			
Dersliklerin teknolojik donanımı (bilgisayar, projeksiyon cihazı vb.) yeterlidir	Yüksek lisans	76	3.947	0.690	3.459	0.001*	
	Doktora	152	3.526	0.941			
Derslikler temiz ve düzenlidir.	Yüksek lisans	76	4.000	0.653	2.664	0.008*	
	Doktora	152	3.684	0.923			
Dersliklerin fiziksel koşulları (ısınma, aydınlatma vb.) yeterlidir.	Yüksek lisans	76	4.263	0.718	4.224	0.000*	
	Doktora	152	3.789	0.834			
Tuvalet ve lavabolar temizdir.	Yüksek lisans	76	3.473	1.237	-0.327	0.744	
	Doktora	152	3.5263	1.097			
Enstitü'de fotokopi ve kırtasiye ihtiyaçlarını karşılamak için hizmet verilmektedir.	Yüksek lisans	76	3.368	1.504	1.840	0.067	
	Doktora	152	3.052	1.053			
Ders dışındaki zamanlarda dinlenmek ve ihtiyaçlarını karşılamak için uygun toplu yaşam alanları (kafeterya vb.) mevcuttur.	Yüksek lisans	76	3.842	0.994	4.597	0.000*	
	Doktora	152	3.052	1.321			
Toplu yaşam alanlarında sunulan ürün ve hizmetler kalitelidir.	Yüksek lisans	76	3.578	1.048	2.112	0.036*	
	Doktora	152	3.263	1.071			
Enstitü'nün sağladığı iletişim imkanları (internet sitesi, duyurular, panolar vb.) yeterlidir.	Yüksek lisans	76	3.736	1.075	1.669	0.096	
	Doktora	152	3.473	1.144			

*p<0.05

Tablo 47’de, “*Derslikler temiz ve düzenlidir*” maddesinde yüksek lisans öğrenciler (4.00 ± 0.63) ortalamayla en yüksek, doktora öğrenciler (3.64 ± 0.93) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık belirlenmiştir (t: 2.664; p:0.008).

“*Dersliklerin fiziksel koşulları (ısınma, aydınlatma vb.) yeterlidir.*” maddesinde yüksek lisans öğrenciler (4.23 ± 0.78) ortalamayla en yüksek, doktora öğrenciler (3.75 ± 0.84) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur (t: 4.224; p:0.000).

“*Ders dışındaki zamanlarda dinlenmek ve ihtiyaçlarını karşılamak için uygun toplu yaşam alanları (kafeterya vb.) mevcuttur.*” maddesinde yüksek lisans öğrenciler (3.82 ± 0.94) ortalamayla en yüksek, doktora öğrencileri (3.02 ± 1.31) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık belirlenmiştir (t: 4.597; p:0.000).

“*Toplu yaşam alanlarında sunulan ürün ve hizmetler kalitelidir*” maddesinde yüksek lisans öğrencileri (3.58 ± 1.08) ortalamayla en yüksek, doktora öğrencileri (3.23 ± 1.01) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur (t: 2.112; p: 0.036).

Tablo 48. Öğrencilerin Devam Ettiği Lisansüstü Eğitim Süreci Değişkeninde Fiziksel Koşulların Kalitesine Yönelik Görüşlerinin Analizi

Madde	Lisansüstü Eğitim Sürecinin Hangi Aşamasındasınız?	N	x	ss	t	p
Enstitü'nün bina, donanım ve malzemelerinin kalitesi yüksektir.	Ders Aşaması	88	3.863	0.924	3.101	0.002*
	Tez Aşaması	140	3.485	0.877		
Dersliklerin teknolojik donanımı (bilgisayar, projeksiyon cihazı vb.) yeterlidir	Ders Aşaması	88	3.954	0.829	4.012	0.000*
	Tez Aşaması	140	3.485	0.877		
Derslikler temiz ve düzenlidir.	Ders Aşaması	88	4.090	0.797	4.388	0.000*
	Tez Aşaması	140	3.600	0.837		
Dersliklerin fiziksel koşulları (ısınma, aydınlatma vb.) yeterlidir.	Ders Aşaması	88	4.136	0.819	2.775	0.006*
	Tez Aşaması	140	3.828	0.813		
Tuvalet ve lavabolar temizdir.	Ders Aşaması	88	4.045	0.981	6.040	0.000*
	Tez Aşaması	140	3.171	1.112		
Enstitü'de fotokopi ve kırtasiye ihtiyaçlarını karşılamak için hizmet verilmektedir.	Ders Aşaması	88	3.318	1.189	1.568	0.118
	Tez Aşaması	140	3.057	1.245		
Ders dışındaki zamanlarda dinlenmek ve ihtiyaçlarını karşılamak için uygun toplu yaşam alanları (kafeterya vb.) mevcuttur.	Ders Aşaması	88	3.772	1.002	4.464	0.000*
	Tez Aşaması	140	3.028	1.346		
Toplu yaşam alanlarında sunulan ürün ve hizmetler kalitelidir.	Ders Aşaması	88	3.727	0.967	4.146	0.000*
	Tez Aşaması	140	3.142	1.076		
Enstitü'nün sağladığı iletişim imkanları (internet sitesi, duyurular, panolar vb.) yeterlidir.	Ders Aşaması	88	3.818	1.119	2.768	0.006*
	Tez Aşaması	140	3.400	1.104		

* $p < 0.05$

“Enstitü'nün bina, donanım ve malzemelerinin kalitesi yüksektir.” maddesinde ders aşamasındaki öğrenciler (3.83 ± 0.94) ortalamayla en yüksek, tez aşamasındaki öğrenciler (3.45 ± 0.87) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur (t: 3.11; p: 0.002).

“Dersliklerin teknolojik donanımı (bilgisayar, projeksiyon cihazı vb.) yeterlidir.” maddesinde ders aşamasındaki öğrenciler (3.94 ± 0.89) ortalamayla en yüksek, tez aşamasındaki öğrenciler (3.45 ± 0.87) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık belirlenmiştir (t: 4.012; p: 0.000).

“Derslikler temiz ve düzenlidir”. maddesinde ders aşamasındaki öğrenciler (4.00 ± 0.77) ortalamayla en yüksek, tez aşamasındaki öğrenciler (3.60 ± 0.87)

ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur (t: 4.388; p: 0.000).

“Dersliklerin fiziksel koşulları (ısınma, aydınlatma vb.) yeterlidir.” maddesinde ders aşamasındaki öğrenciler (4.16±0.89) ortalamayla en yüksek, tez aşamasındaki öğrenciler (3.88±0.83) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur (t: 2.775; p: 0.006).

“Tuvalet ve lavabolar temizdir.” maddesinde ders aşamasındaki öğrenciler (4.05±0.91) ortalamayla en yüksek, tez aşamasındaki öğrenciler (3.11±1.12) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık tespit edilmiştir (t: 6.040; p: 0.000).

“Ders dışındaki zamanlarda dinlenmek ve ihtiyaçlarını karşılamak için uygun toplu yaşam alanları (kafeterya vb.) mevcuttur.” maddesinde ders aşamasındaki öğrenciler (3.72±1.02) ortalamayla en yüksek, tez aşamasındaki öğrenciler (3.08±1.36) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık belirlenmiştir (t: 4.464; p: 0.000).

“Toplu yaşam alanlarında sunulan ürün ve hizmetler kalitelidir.” maddesinde ders aşamasındaki öğrenciler (3.77±0.97) ortalamayla en yüksek, tez aşamasındaki öğrenciler (3.12±1.06) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur (t: 4.146; p: 0.000).

“Enstitü'nün sağladığı iletişim imkanları (internet sitesi, duyurular, panolar vb.) yeterlidir.” maddesinde ders aşamasındaki öğrenciler (3.88±1.19) ortalamayla en yüksek, tez aşamasındaki öğrenciler (3.40±1.14) ortalamayla en düşük katılım göstermiş ve farklılık tespit edilmiştir (t: 2.768; p: 0.006).

Tablo 49. Öğrencilerin Lisansüstü Öğrenci Kalitesine Yönelik Memnuniyet Düzeylerinin Dağılımı

Memnuniyet Düzeyiniz	Çok Memnunum		Memnunum		Kararsızım		Memnun Değilim		Hiç Memnun Değilim	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Enstitü'nün fiziksel koşullarının kalitesinden genel olarak memnunum.	52	22.8	92	40.4	56	2.6	28	12.3	-	-

Araştırmaya katılan öğrencilerin 52 (%22.8)'si çok memnun, 92 (%40.4)'si memnun, 56 (%24.6)'sı kararsız ve 28 (%12.3)'i memnun oldukları görülmüştür.

5.6.1. Öğrencilerin Genel Değerlendirmeye Yönelik Memnuniyet Düzeylerinin Analizi

Tablo 50. Öğrencilerin Genel Değerlendirme Memnuniyet Düzeylerinin Analizi

Öğrencilerin Genel Değerlendirmesi	N	x	Ss
Lisansüstü eğitimi genel olarak kaliteli buluyorum (lisansüstü eğitim programım beklentilerimi karşılamaktadır).	228	3.482	1.021
Eğitim hizmeti aldığım Enstitü'de ortak bir kalite kültürü yerleşmiştir.	228	3.434	1.019
Enstitü'nün bir öğrencisi olmaktan genel olarak memnunum (tekrar seçme şansım olsa yine bu enstitüyü seçerdim).	228	3.837	1.088
Bağlı bulunduğum Enstitü'de lisansüstü eğitim kalite yönetim modeli uygulanmalıdır.	228	3.859	0.908

Öğrencilerin genel değerlendirme memnuniyet düzeylerinin dağılımları, “*Lisansüstü eğitimi genel olarak kaliteli buluyorum (lisansüstü eğitim programım beklentilerimi karşılamaktadır)*” maddesi (3.42±1.021), “*Eğitim hizmeti aldığım Enstitü'de ortak bir kalite kültürü yerleşmiştir*” maddesi (3.44±1.09), “*Enstitü'nün bir öğrencisi olmaktan genel olarak memnunum (tekrar seçme şansım olsa yine bu enstitüyü seçerdim)*” maddesi (3.87±1.08) ve “*Bağlı bulunduğum Enstitü'de lisansüstü eğitim kalite yönetim modeli uygulanmalıdır*” maddesi (3.85±0.908) ortalamasıyla “*Katılıyorum*” düzeyinde katılım göstermişlerdir.

Tablo 51. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkeninde Kalite Genel Değerlendirme Hakkındaki Görüşlerinin Analizi

Madde	Cinsiyet	N	X	ss
Lisansüstü eğitimi genel olarak kaliteli buluyorum (lisansüstü eğitim programım beklentilerimi karşılamaktadır).	Erkek	196	3.981	1.149
	Kadın	32	3.960	0.979
Eğitim hizmeti aldığım Enstitü’de ortak bir kalite kültürü yerleşmiştir.	Erkek	196	3.110	1.135
	Kadın	32	3.100	0.728
Enstitü’nün bir öğrencisi olmaktan genel olarak memnunum (tekrar seçme şansım olsa yine bu enstitüyü seçerdim).	Erkek	196	3.632	1.210
	Kadın	32	3.625	0.707
Bağlı bulunduğum Enstitü’de lisansüstü eğitim kalite yönetim modeli uygulanmalıdır.	Erkek	196	4.208	0.946
	Kadın	32	4.150	0.682

*p<0.05

Cinsiyet değişkeninde genel kalite yönetiminde anlamlı bir farklılaşma görülmemiştir. En yüksek düzeyde katılımın “*Bağlı bulunduğum Enstitü’de lisansüstü eğitim kalite yönetim modeli uygulanmalıdır.*” maddesinde, en düşük katılımın ise “*Eğitim hizmeti aldığım Enstitü’de ortak bir kalite kültürü yerleşmiştir.*” maddesinde tespit edilmiştir.

Tablo 52. Öğrencilerin Yaş Değişkeninde Genel Değerlendirmeye Yönelik Memnuniyet Düzeylerinin Analizi

Madde	Yaş	N	Sıra Ort.	χ^2	p	Fark (U test)
Lisansüstü eğitimi genel olarak kaliteli buluyorum (lisansüstü eğitim programım beklentilerimi karşılamaktadır).	20-24 Yaş	20	87.00	4.382	0.223	
	25-28 Yaş	84	115.07			
	29-31 Yaş	52	116.19			
	32+Üstü yaş	72	120.25			
	Toplam	228				
Eğitim hizmeti aldığım Enstitü’de ortak bir kalite kültürü yerleşmiştir.	20-24 Yaş	20	110.60	4.618	0.202	
	25-28 Yaş	84	125.64			
	29-31 Yaş	52	103.13			
	32+Üstü yaş	72	110.79			
	Toplam	228				
Enstitü’nün bir öğrencisi olmaktan genel olarak memnunum (tekrar seçme şansım olsa yine bu enstitüyü seçerdim).	20-24 Yaş	20	179.20	34.707	0.000*	20-24>29-31; 32+
	25-28 Yaş	84	125.07			
	29-31 Yaş	52	106.29			
	32+Üstü yaş	72	90.13			
	Toplam	228				
Bağlı bulunduğum Enstitü’de lisansüstü eğitim kalite yönetim modeli uygulanmalıdır.	20-24 Yaş	20	137.00	15.679	0.001*	20-24>29-31; 32+
	25-28 Yaş	84	130.29			
	29-31 Yaş	52	107.77			
	32+Üstü yaş	72	94.69			
	Toplam	228				

“Enstitü’nün bir öğrencisi olmaktan genel olarak memnunum (tekrar seçme şansım olsa yine bu enstitüyü seçerdim” maddesinde 25-28 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (125.07), 29-31 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (106.29), 20-24 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (179.20) ve 32+ yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (90.13) ile yanıt verdiği tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre 20-24 ile 29-31 ve 32+ yaş grubu öğrenciler arasında farklılık oluşturmuştur.

“Bağlı bulunduğum Enstitü’de lisansüstü eğitim kalite yönetim modeli uygulanmalıdır.” maddesinde 25-28 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (130.29), 29-31 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (107.77), 20-24 yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (137.00) ve 32+ yaş grubu öğrencilerin sıra ortalaması (94.69) ile yanıt verdiği görülmüştür. Bu sonuçlara göre 20-24 ile 29-31 ve 32+ yaş grubu öğrenciler arasında farklılık oluşturmuştur.

Tablo 53. Öğrencilerin Medeni Durum Değişkeninde Genel Değerlendirmeye Yönelik Memnuniyet Düzeylerinin Analizi

Madde	Medeni Durum	N	x	ss	t	p
Lisansüstü eğitimi genel olarak kaliteli buluyorum (lisansüstü eğitim programım beklentilerimi karşılamaktadır).	Evli	64	4.462	0.500	4.73	0.000*
	Bekar	164	3.978	1.112		
Eğitim hizmeti aldığım Enstitü’ de ortak bir kalite kültürü yerleşmiştir.	Evli	64	3.662	1.125	0.508	0.612
	Bekar	164	3.587	0.943		
Enstitü’nün bir öğrencisi olmaktan genel olarak memnunum (tekrar seçme şansım olsa yine bu enstitüyü seçerdim).	Evli	64	3.850	1.038	0.970	0.333
	Bekar	164	3.685	1.192		
Bağlı bulunduğum Enstitü’ de lisansüstü eğitim kalite yönetim modeli uygulanmalıdır.	Evli	64	3.537	0.709	0.542	0.588
	Bekar	164	3.465	0.959		

*p<0.05

“ Lisansüstü eğitimi genel olarak kaliteli buluyorum (lisansüstü eğitim programım beklentilerimi karşılamaktadır” maddesinde evli öğrenciler daha yüksek ortalama ile katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur.

Tablo 54. Öğrencilerin Devam Ettiği Lisansüstü Eğitim Türü Değişkeninde Genel Değerlendirmeye Yönelik Memnuniyet Düzeylerinin Analizi

Madde	Devam Ettiğiniz Lisansüstü Eğitim Türü		N	x	ss	t	p
	Yüksek lisans	Doktora					
Lisansüstü eğitimi genel olarak kaliteli buluyorum (lisansüstü eğitim programım beklentilerimi karşılamaktadır).	Yüksek lisans		76	4.315	0.803	2.580	0.010*
		Doktora	152	3.897	1.102		
Eğitim hizmeti aldığım Enstitü’de ortak bir kalite kültürü yerleşmiştir.	Yüksek lisans		76	3.994	1.027	4.290	0.000*
		Doktora	152	3.415	0.923		
Enstitü’nün bir öğrencisi olmaktan genel olarak memnunum (tekrar seçme şansım olsa yine bu enstitüyü seçerdim).	Yüksek lisans		76	4.257	0.880	5.146	0.000*
		Doktora	152	3.468	1.183		
Bağlı bulunduğum Enstitü’de lisansüstü eğitim kalite yönetim modeli uygulanmalıdır.	Yüksek lisans		76	3.731	0.935	2.979	0.003*
		Doktora	152	3.363	0.851		

*p<0.05

Araştırmaya katılan lisansüstü öğrencilerin (yüksek lisans ve doktora) görüşlerinde anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Yüksek lisans yapan öğrenciler doktora yapanlara göre maddelere daha olumlu yönde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 55. Öğrencilerin Devam Ettiğiniz Lisansüstü Eğitim Süreci Açısından Genel Değerlendirmeye Yönelik Memnuniyet Düzeylerinin Analizi

Madde	Lisansüstü Eğitim Sürecinin Hangi Aşamasındasınız?	N	x	ss	t	p
Lisansüstü eğitimi genel olarak kaliteli buluyorum (lisansüstü eğitim programım beklentilerimi karşılamaktadır).	Ders Aşaması	88	4.281	1.160	1.305	0.193
	Tez Aşaması	140	4.100	0.929		
Eğitim hizmeti aldığım Enstitü’de ortak bir kalite kültürü yerleşmiştir.	Ders Aşaması	88	3.736	1.074	1.539	0.125
	Tez Aşaması	140	3.528	0.937		
Enstitü’nün bir öğrencisi olmaktan genel olarak memnunum (tekrar seçme şansım olsa yine bu enstitüyü seçerdim).	Ders Aşaması	88	3.918	1.160	1.952	0.052
	Tez Aşaması	140	3.614	1.134		
Bağlı bulunduğum Enstitü’de lisansüstü eğitim kalite yönetim modeli uygulanmalıdır.	Ders Aşaması	88	3.509	0.990	0.309	0.758
	Tez Aşaması	140	3.471	0.834		

*p<0.05

Öğrencilerin devam ettiği lisansüstü eğitim süreci açısından genel değerlendirmeye yönelik memnuniyet düzeylerinde ders ve tez aşamasında anlamlı bir farklılaşma bulunamamıştır (p>0.05).

5.7. Akademik Personelin Demografik Verileri

Araştırmanın katılan 40 akademisyenin demografik özellikleri aşağıda Tablo 56'da verilmiştir.

Araştırmaya katılan akademik personelin 35 (%87.5)'i erkek, 5 (%12.5)'i kadınlardan oluşmaktadır. Katılımcıların hizmet yılına göre 6-10 yıl ve 11-15 yıl arası 4 (%10.0), 16-20 yıl 13 (%32.5), 21 ve üstü 19 (%47.5) yıl hizmet sürelerinin olduğu görülmüştür. Katılımcıların 17 (%42.5)'si Fırat Üniversitesi, 9 (%22.5)'u Gazi Üniversitesi, 4 (%10.0)'ü Niğde Üniversitesi, 5 (%12.5)'i Ortadoğu Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi bünyesinde akademik personel olduğu görülmüştür.

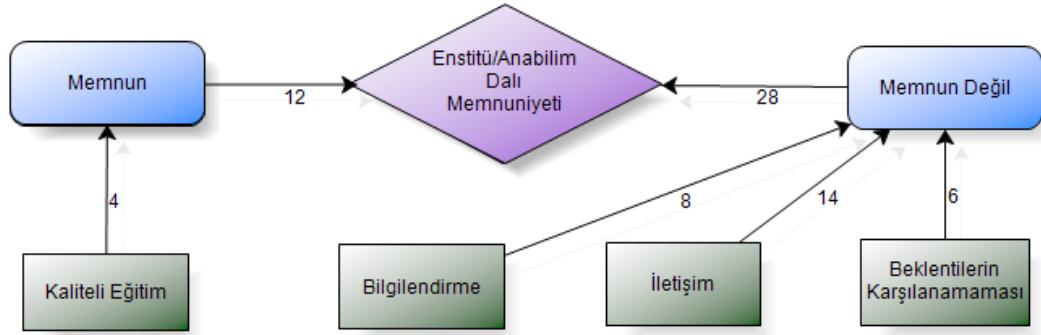
Tablo 56. Akademik Personelin Demografik Verilerine Yönelik Analiz

Değişken	Sayı	N
Cinsiyet	Erkek	35
	Kadın	5
Yaş	31-40 yaş	4
	41-50 yaş	32
	51 ve üstü yaş	4
Medeni Durum	Evli	30
	Bekar	10
Hizmet Yılı	6-10 yıl	4
	11-15 yıl	4
	16-20 yıl	13
	21 ve üstü yıl	19
Görev Yaptığı Üniversite	Fırat Üniversitesi	17
	Gazi Üniversitesi	9
	Niğde Üniversitesi	4
	Ortadoğu Teknik Üniversitesi	5
	Selçuk Üniversitesi	5

5.8. Akademik Personelin Lisansüstü Eğitimde Kalite Yönetimine Yönelik Görüşlerinin Analizi

Araştırma kapsamında, akademik personelle yüz yüze görüşme yapılmış ve yöneltilen sorulara bağlı olarak cevaplar analiz edilmiştir. Yapılan yüklemeler aşağıda modellerle gösterilmiş ve değerlendirilmiştir (Şekil 8).

Akademik personelin görüşleri doğrultusunda, öğrenci enstitü memnuniyetini tespit etmek için “Öğrencinin enstitüye yönelik memnuniyetini nasıl görüyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya ilişkin oluşturulan temaya ait alt temalar ve yükleme sayılarını gösteren model aşağıda verilmiştir.

Şekil 8. Akademik Personellerin Enstitüye Yönelik Memnuniyetlerinin Analizi

Şekil 8’de görüldüğü gibi, öğrencilerin, enstitüye yönelik memnuniyetlerinde farklılık gözlemlenmiştir. Akademik personel bu soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde, öğrencilerin enstitü memnuniyetinde “yetersiz bilgilendirme”, “iletişim problemleri”, “beklentilerin karşılanamaması” gibi memnuniyetsizlik ifadeler kullanmışlardır. Akademik personelin 12’si ise “kaliteli eğitim” verildiğini ifade etmişlerdir.

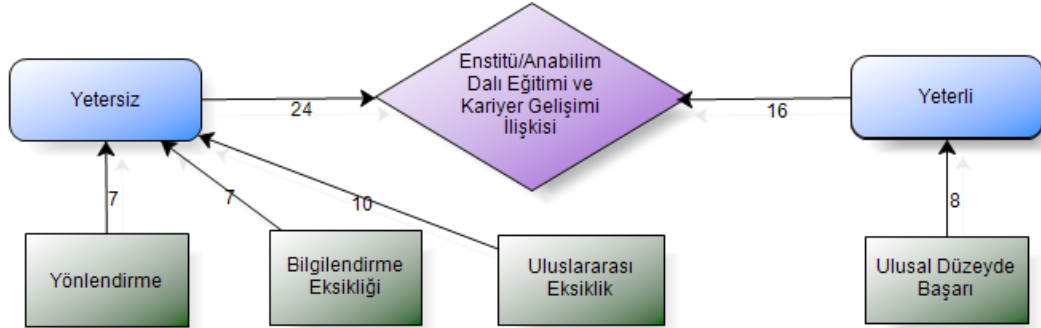
Araştırma sonuçlarına yönelik benzer sonuçlar Yıldız (77), Alabaş (90) ve Tosun (112) çalışmalarında da görülmüştür.

Bu sonuçlara göre öğrencilerin enstitüye yönelik memnuniyet algılarında yetersizlik olduğu söylenebilir. Araştırmaya katılan akademisyenlerin bu soruya ilişkin olarak verdikleri cevaplardan bazıları aşağıda verilmiştir:

- *AP 12, Zaman zaman bu konuyu lisansüstü öğrencilerimizle konuşuyoruz. Gayet memnun olduklarını ifade ediyorlar.*
- *AP 25, Öğrenciler lisans düzeyindeki bilgi yetersizliklerini lisansüstü eğitimde tamamlamaya çalışmaktadırlar. Ayrıca lisansüstü öğrenciler iletişim problemleriyle ilgili problemlerin olduğunu belirtmektedirler.*

Akademik personele " Enstitü'nün vermiş olduğu eğitimin öğrencinin kariyer gelişimindeki yeterliliği ne düzeydedir? sorusu yöneltmiştir. Bu soruya ilişkin oluşturulan temaya ait alt temalar ve yükleme sayılarını gösteren model aşağıda sunulmuştur (Şekil 9).

Şekil 9. Akademik Personellerin Enstitünün Verdiği Eğitime Yönelik Memnuniyetlerinin Analizi

Şekil 9’de görüldüğü gibi, Akademik personel bu soruya ilişkin verdikleri yanıtlar farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Akademik personeller enstitünün vermiş olduğu eğitim öğrencinin kariyer gelişimindeki yeterliliğine katkısının güçlü olduğunu belirtmişlerdir. Etki düzeyi yetersizdir şeklinde cevap veren Akademik personelin cevapları ise şu şekildedir: “Yönlendirme eksikliği”, “Bilgilendirme

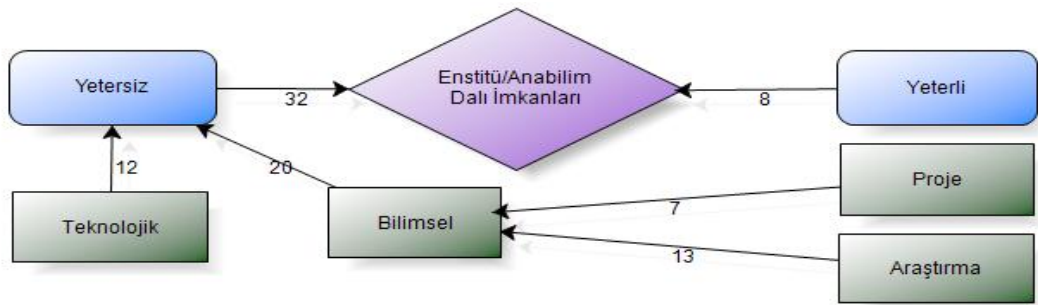
eksikliği” ve “Uluslararası eksiklik” kaynaklandığını ifade etmişlerdir. Tosun (112) yaptığı çalışmada ise bilgilendirme yetersizliğinin diğer unsurlardan daha yüksek olduğunu, öğrencilerini bilgi yetersizliklerinde enstitünün faaliyetleri bilmedikleri görülmüştür.

Ayrıca araştırmaya katılan akademik personeller, enstitünün öğrencinin kişisel gelişimine yönelik gerekli olan mevcut imkanlar yönünden yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Bu sonuçların benzeri Tosun (112), Yıldız (77) ve Alabaş (90)’ın çalışmalarında da görülmüştür.

Araştırmaya katılan akademisyenlerin bu soruya ilişkin olarak verdikleri cevaplardan bazıları ise şu şekildedir:

- *AP 5, Lisansüstü öğrencilerin akademik başarılarına olumlu katkı sağlamaktadır.*
- *AP 38, Öğrencilerin kendi alanı veya ilgilendiği alanla ilgili yeterince ders mevcuttur. Kariyerini yönlendirecek eğitim olanakları mevcuttur.*

Akademik personellere bir diğer soru olarak, “Enstitü bünyesinde öğrencinin kişisel gelişimini sağlayacak imkanlar mevcut mudur?” sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya ilişkin oluşturulan temaya ait alt temalar ve yükleme sayılarını gösteren model aşağıda verilmiştir(Şekil 10).

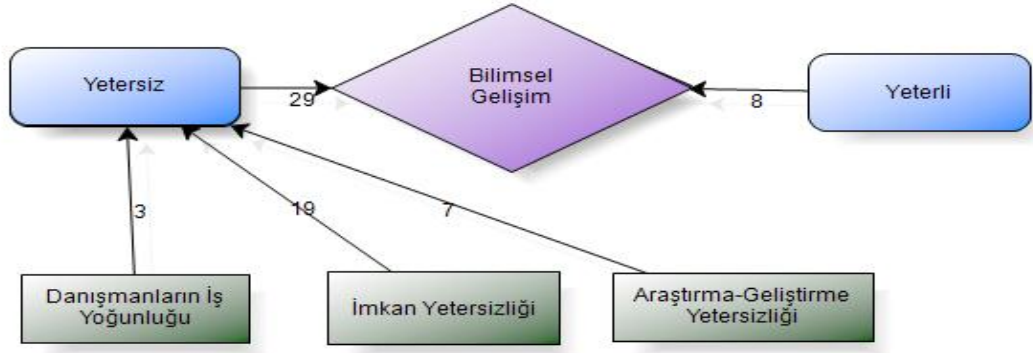

Şekil 10. Akademik Personellerin Enstitünün Öğrencinin Kişisel Gelişimine Yönelik Memnuniyetlerinin Analizi

Şekil 10’de görüldüğü gibi, akademik personellerin bu soruya ilişkin görüşleri farklılık göstermektedir. Araştırmaya katılan akademik personellerin enstitünün öğrencinin kişisel gelişimine yönelik gerekli olan mevcut imkanlar yönünden genelde yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Bu sonuçlara Tosun (112), Yıldız (77) ve Alabaş (90)’ın çalışmalarında görülmüştür. Tosun (112) çalışmasında, bu konudaki yetersizliğin temel sebebinin teknolojik olarak görürken, Yıldız (77) ve Alabaş (90) ise kişisel gelişime yönelik eğitim programının yapılmaması olarak belirtmiştir. Bu soruya enstitüde mevcut imkan düzeyi yetersizdir şeklinde cevap veren akademik personellerin cevapları ise genelde şu şekildedir: “*Anabilim dalı farklılıklarından kaynaklı imkansızlıklar*”, “*teknoloji yetersizliklerden*” kaynaklandığını ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılan akademik personellerin bu soruya ilişkin olarak verdikleri cevaplardan bazıları ise şu şekildedir:

- *AP 2, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, özellikle sosyal alan çalışmasına ağırlık veren danışman öğretim elemanlarının araştırma alanlarını olumsuz yönde etkilemektedir. Bu anlamda farklı anabilim dalları açılarak çözümler üretebilirler.*
- *AP 30, Enstitü bünyesinde akademik gelişim, uluslararası ilişkiler, kişisel gelişim, kongrelere katılım, sunum yapma, makale yazma, veri tabanlarını kullanma vb. uygulamalar yetersizdir.*

Araştırmaya katılan akademik personellere sorulan bir başka soru, “*Öğrencinin profesyonel gelişiminde Enstitü’nün rolü ve yetkinliği ne ölçüdedir?*” sorusu yöneltmiştir. Bu soruya ilişkin oluşturulan temaya ait alt temalar ve yükleme sayılarını gösteren model aşağıda verilmiştir (Şekil 11).

Şekil 11. Akademik Personellerin Enstitünün Öğrencinin Profesyonel Gelişimine Sunduğu Katkı Düzeyine Yönelik Memnuniyetlerinin Analizi

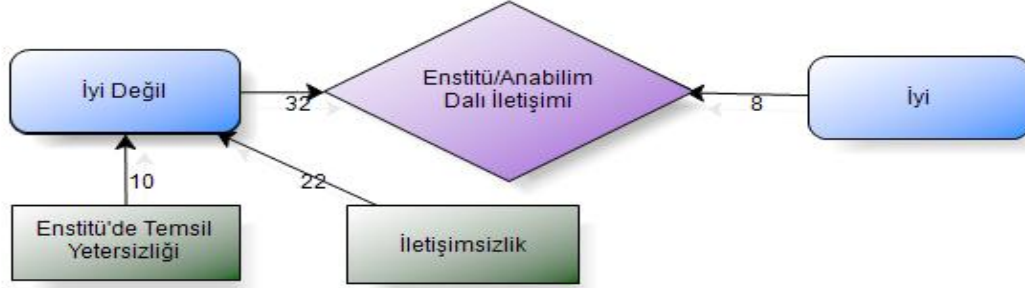
Şekil 11’de görüldüğü gibi, akademik personellerin bu soruya ilişkin görüşleri farklılık göstermektedir. Araştırmaya katılan akademik personellerin enstitünün öğrencinin profesyonel gelişimine sunduğu katkı düzeyinin çoğu yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Özellikle öğrencinin profesyonel gelişiminde danışman eksenli yürütülen bir eğitimin olduğu ve enstitü bünyesinde Ar-Ge çalışmalarının eksikliğinden kaynaklı yetersizliklerden bahsedilmiştir.

Araştırmaya katılan akademik personellerin bu soruya ilişkin olarak verdikleri cevaplardan bazıları ise şu şekildedir:

- **AP 7,** *Enstitü akademik süreçlerle ilgili ders kaydı, seminer, yeterlilik, tez önerisi, tez savunması gibi işleri sekreteryaya gibi yürütmekte olup, öğrencilerin, sektörel gelişimi, ARGE vb. gibi uygulamalarda yetersiz olduğunu düşünüyorum.*
- **AP 16,** *Enstitünün yetkinliği lisansüstü öğrencilerimizin gelişimine üst düzeyde katkı sağlamaktadır.*

Araştırma kapsamında son olarak akademik personellerin ‘‘Enstitü ve Anabilim Dalı arasındaki iletişim ve koordinasyon sağlıklı mıdır?’’ sorusu

yöneltilmiştir. Bu soruya ilişkin oluşturulan temaya ait alt temalar ve yükleme sayılarını gösteren model aşağıda sunulmuştur (Şekil 12).

Şekil 12. Akademik Personellerin Enstitü ve Anabilim Dalı Arasındaki İletişimin Düzeyine Yönelik Memnuniyetlerinin Analizi

Şekil 12’de görüldüğü gibi, akademik personellerin bu soruya ilişkin vermiş oldukları cevaplar farklılık göstermektedir. Araştırmaya katılan akademik personellerin çoğu enstitü ve anabilim dalı arasındaki iletişimin sağlıklı olduğunu belirtmişlerdir. Bu soruya “iletişim ve koordinasyon sağlıklıdır” şeklinde cevap veren akademik personellerin cevapları ise şu şekildedir: “İletişim Kopukluğu”, “Temsilde Yetersizlik” alanlarındaki eksikliklerden kaynaklandığını ifade etmişlerdir. Bu sonuçların yine Tosun (112) ve Yıldız (77)’in çalışmalarıyla büyük ölçüde benzerlik gösterdiği tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan akademik personellerin bu soruya ilişkin olarak verdikleri cevaplardan bazıları şu şekildedir:

- **AP 6**, Sağlık Bilimleri Enstitüsü ve Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı arasındaki iletişim ve koordinasyon iyi durumdadır.
- **AP 17**, Anabilim Dalı Başkanlığı ile ilgili iletişim ve koordinasyon eksikliği bariz şekilde görülmektedir.

6. TARTIŞMA

6.1. Lisansüstü Öğrencilerin Demografik Sonuçları

Araştırmaya katılan öğrencilerin 196 (% 86)'sı erkek, %14'ü kadınlardan oluşmuştur. Öğrencilerin % 7.0'si 20-24, % 33.3'ü 25-28, % 22.8'i 29-31, % 36.8'i 32 ve üstü yaş grubunda olduğu görülmüştür. Yine % 28.1'si evli, %71.9'ü bekar, % 66.7'si yüksek lisans, %33.3'ü doktora eğitimi yaptığı görülmüştür. Bu öğrencilerin % 38.6'si ders aşamasında, % 61.4'ü tez aşamasında olduğu belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin %14.0'ü akademik personel, % 8.8'i antrenör, % 38.6'sı araştırma görevlisi, % 8.8'i memur, % 1.3'ü öğrenci, % 10.5'i serbest meslek sahibi olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin % 96.5'i ise akademik kariyer yapmak istediklerini belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin % 59.6'sı kamu sektöründe, % 19.3'ü özel sektörde çalıştıkları ve % 21.1'inin ise çalışmadıkları tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin 196 (% 86.0)'sı ikamet ettiği ilde lisansüstü eğitim yaptıklarını, 32 (%14.0)'si ise başka bir ilde yüksek lisans yaptıklarını belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin 105 (%46.1)'i Antrenörlük Eğitimi bölümünden, 39 (% 17.1)'i Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümünden, 84 (%36.8)'ü Spor Yöneticiliği bölümünden lisans eğitimini tamamladıklarını bildirmişlerdir.

6.2. Yönetim ve İdari Personel Kalitesine Yönelik Sonuçlar

“Enstitü'den istediğim belgeleri (öğrenci belgesi, kimlik vb.) zamanında alabilmekteyim” ve “İhtiyaç duyduğumda Enstitü yöneticileri ve idari personelle rahatlıkla iletişim kurabilmekteyim” maddelerine en yüksek düzeyde olumlu yanıt

verildiği tespit edilmiştir. En az düzeyde ise “*Enstitü yönetimi, öğrencilerin dilek, öneri ve şikayetleri konusunda duyarlıdır*” ve “*Yöneticiler, işinin gerektirdiği yeterliliğe sahiptir.*” Maddesi en az ortalamayla olumlu katılım düzeyinde olduğu görülmüştür.

Cinsiyet değişkeninde “*Enstitü’den istediğim belgeleri (öğrenci belgesi, kimlik vb.) zamanında alabilmekteyim.*” maddesinde erkek öğrenciler, kadın öğrencilere göre daha yüksek olumlu yanıt verildiği görülmüştür.

Yaş değişkeninde, “*Yöneticiler ve idari personel, insan ilişkilerine önem vermektedir*” maddesinde 29-31, “*Enstitü’de kayıt işlemleri kolay ve hızlıdır*” maddesinde 20-24, “*Enstitü’den istediğim belgeleri (öğrenci belgesi, kimlik vb.) zamanında alabilmekteyim*” maddesinde 29-31 ve “*Enstitü yönetimi, her seviyede liderlik davranışı sergiler*” maddesinde 25-28 yaş grubu öğrenciler daha yüksek düzeyde olumlu yanıt verdiği görülmüştür.

Medeni durum değişkeni incelendiğinde, “*İhtiyaç duyduğumda Enstitü yöneticileri ve idari personelle rahatlıkla iletişim kurabilmekteyim.*” maddesinde evli öğrencilerin, “*Enstitü’de kayıt işlemleri kolay ve hızlıdır*” maddesinde ise bekar öğrencilerin daha yüksek düzeyde olumlu yanıt verdiği belirlenmiştir.

Eğitim türü açısından incelendiğinde “*İhtiyaç duyduğumda Enstitü yöneticileri ve idari personelle rahatlıkla iletişim kurabilmekteyim.*”, “*Yöneticiler, işinin gerektirdiği yeterliliğe sahiptir.*”, “*Yöneticiler ve idari personel, insan ilişkilerine önem vermektedir.*”, “*Enstitü yönetimi, öğrencilerin dilek, öneri ve şikayetleri konusunda duyarlıdır.*”, “*Enstitü yönetimi, öğrencilere karşı adil ve tarafsızdır.*”, “*Enstitü’de kayıt işlemleri kolay ve hızlıdır.*”, “*Enstitü’den istediğim belgeleri (öğrenci belgesi, kimlik vb.) zamanında alabilmekteyim.*” ve “*Enstitü’den istediğim*

belgeleri (öğrenci belgesi, kimlik vb.) zamanında alabilmekteyim.” maddelerinde yüksek lisans eğitimi gören öğrencilerin daha fazla olumlu görüş belirtmiş ve anlamlı farklılaşma oluşturduğu tespit edilmiştir (p<0.005).

Eğitim süreci değişkeninde incelendiğinde, *“Enstitü yönetimi, öğrencilere karşı adil ve tarafsızdır.”, “Enstitü’de kayıt işlemleri kolay ve hızlıdır.” ve “Enstitü yönetimi, her seviyede liderlik davranışı sergiler.” maddelerinde ders aşamasında eğitim gören öğrencilerin daha yüksek düzeyde olumlu görüş belirtmiş ve anlamlı farklılaşma oluşturduğu görülmüştür (p<0.05).*

Yönetim ve İdari Personel Kalitesine yönelik genel memnuniyet düzeyinde ise araştırmaya katılan öğrencilerin % 21.1’i çok memnun, % 43.9’u memnun, %29.8’i kararsız ve %5.3’ü memnun olmadıklarını belirtmişlerdir. Genel olarak öğrencilerin % 65’i memnun olduklarını bildirmişlerdir.

Yönetim ve İdari Personel Kalitesine yönelik maddelerde öğrencilerin istedikleri belgeleri almada, *“Yöneticiler ve idari personel, insan ilişkilerine önem vermektedir.”, “Enstitü yönetimi, öğrencilere karşı adil ve tarafsızdır.”, “ Enstitü’de kayıt işlemleri kolay ve hızlıdır.” ve “ Enstitü yönetimi, her seviyede liderlik davranışı sergiler.” maddelerinde olumlu yanıt verdikleri belirlenmiştir. İdari personelle iletişimde rahat hizmet aldıkları öneri ve şikayetleri almada ve yöneticilerin işinin gerektiği yeterliliğe sahip olmada yeterli olmadıklarını bildirmişler. Özetle, yaş, evli olma durumu ve lisansüstü eğitim türünde yönetim ve idari personel kalitesine yönelik görüşlerde memnuniyetin daha düşük olduğu söylenebilir. Tosun (112) çalışmasında, cinsiyet değişkeni hariç diğer değişkenlerde aynı sonuçlara ulaşmıştır. Diğer çalışmalar incelendiğinde ise iletişim eksiklinin temel memnuniyetsizlik oluşturduğu görülmüştür (125, 126). Dilci (114) yapmış*

olduğu çalışmasında, özel sektörde görev yapan öğrencilerin memnuniyetsizlerinin daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Uygun (127) çalışmasında ise eğitim hizmetlerinde en az önem verdikleri boyutun yönetim ve idari personel olduklarını bulmuştur. Sonuç olarak, öğrencilerin bazı eksiklikleri görmeme, önem vermeme, kabul etme, hizmet kalitesi ölçüsünü bilmeme gibi özelliklerinden dolayı memnuniyetsizliklerini belirtmedikleri düşünülebilir.

6.3. Lisansüstü Eğitim Kalitesine Yönelik Sonuçlar

Araştırma grubu, “*Lisansüstü dersleri, araştırma ve sunum yeteneğimin gelişmesine katkı sağlamaktadır.*” maddesi en yüksek düzeyde, “*Dersleri tamamen öğretim üyesi anlatmaktadır*” ve “*Öğrencinin ilgi alanlarına uygun ve ihtiyaçlarını karşılayacak sayı ve çeşitlilikte seçmeli ders vardır.*” maddelerinde en düşük düzeyde katılım gösterdikleri tespit edilmiştir.

Cinsiyet değişkeninde, Lisansüstü Eğitim Kalitesine Yönelik görüşleri arasında anlamlı bir farklılaşma oluşturmadığı görülmüştür ($p>0.05$).

Yaş değişkeninde, “*Verilen lisansüstü eğitim, bilim insanı yetiştirmeye temel oluşturabilecek niteliktedir.*”, “*Dersler öğrenci ve öğretim üyeleri ile ortaklaşa ve dengeli anlatılmaktadır.*” “*Sınavlar edindiğim bilgi düzeyini ölçecek niteliktedir*” ve “*Lisansüstü dersleri araştırma ve sunum yeteneğimin gelişmesine katkı sağlamaktadır.*” maddelerinde 25-28 yaş grubu öğrenciler en yüksek düzeyde olumlu görüş bildirerek farklılık oluşturmuştur ($p< 0.05$).

Medeni durum değişkeninde, “*Lisansüstü dersleri içerik olarak yeterlidir.*”, “*Verilen lisansüstü eğitim, bilim insanı yetiştirmeye temel oluşturabilecek niteliktedir.*”, “*Dersler öğrenci ve öğretim üyeleri ile ortaklaşa ve dengeli anlatılmaktadır.*”, “*Öğrencinin ilgi alanlarına uygun ve ihtiyaçlarını karşılayacak*

sayı ve çeşitlilikte seçmeli ders vardır.”, “*Sınavlar edindiğim bilgi düzeyini ölçecek niteliktedir.*” ve “*Lisansüstü dersleri, araştırma ve sunum yeteneğimin gelişmesine katkı sağlamaktadır*”. maddelerinde bekar öğrenciler en yüksek düzeyde olumlu yanıt vererek farklılık oluşturdukları belirlenmiştir. “*Dersleri tamamen öğretim üyesi anlatmaktadır.*” maddesinde ise evli öğrencilerin en yüksek düzeyde katılım gösterdiği ve farklılık oluşturduğu belirlenmiştir.

Eğitim türü değişkeninde, “*Dersler öğrenci ve öğretim üyeleri ile ortaklaşa ve dengeli anlatılmaktadır.*”, “*Dersleri tamamen öğretim üyesi anlatmaktadır*” ve “*Eğitim görülen alana yönelik bilimsel literatüre ulaşabilme açısından üniversite kütüphanesi yeterlidir.*” maddelerinde yüksek lisans öğrencileri en yüksek düzeyde olumlu yanıt vererek farklılık oluşturmuştur ($p<0.05$).

Eğitim süreci değişkeninde, “*Lisansüstü eğitim programında bilimsel araştırma yöntemleri yeterince öğretilmektedir.*”, “*Lisansüstü dersleri içerik olarak yeterlidir.*”, “*Verilen lisansüstü eğitim, bilim insanı yetiştirmeye temel oluşturabilecek niteliktedir.*”, “*Dersler öğrenci ve öğretim üyeleri ile ortaklaşa ve dengeli anlatılmaktadır.*”, “*Sınavlar edindiğim bilgi düzeyini ölçecek niteliktedir*” ve “*Lisansüstü dersleri, araştırma ve sunum yeteneğimin gelişmesine katkı sağlamaktadır.*” maddelerinde ders aşamasındaki öğrenciler en yüksek düzeyde olumlu yanıt vermiş ve farklılık oluşturmuştur ($p<0.05$).

Araştırmaya katılan öğrencilerin % 10.5’i çok memnun, % 43.9’u memnun, %26.3’u kararsız ve %19.3’ü memnun olmadıklarını belirtmişlerdir. Genel olarak %54.4’ ü memnun olduklarını belirtmişlerdir.

Lisansüstü Eğitim Kalitesine yönelik maddelerde öğrenciler “*Lisansüstü dersleri, araştırma ve sunum yeteneğimin gelişmesine katkı sağlamaktadır.*”,

“Lisansüstü dersleri içerik olarak yeterlidir.”, “Verilen lisansüstü eğitim, bilim insanı yetiştirmeye temel oluşturabilecek niteliktedir.” ve “Dersler öğrenci ve öğretim üyeleri ile ortaklaşa ve dengeli anlatılmaktadır.” maddelerine en yüksek düzeyde olumlu katılım bekar ve yüksek lisans öğrencilerinde olduğu görülmüştür. *“Öğrencinin ilgi alanlarına uygun ve ihtiyaçlarını karşılayacak sayı ve çeşitlilikte seçmeli ders vardır.”, “Dersleri tamamen öğretim üyesi anlatmaktadır.” ve “Öğrencinin ilgi alanlarına uygun ve ihtiyaçlarını karşılayacak sayı ve çeşitlilikte seçmeli ders vardır.”* maddelerinde tüm öğrenciler en düşük düzeyde olumlu yanıt verdikleri görülmüştür. Yapılan diğer çalışmalar incelendiğinde, Tosun (112)’un yaptığı çalışma ile benzerlik göstermiştir. Bu çalışmada öğrenciler dersleri öğretim görevlilerinin katıldığı görüşü en düşük düzeyde olumlu yanıt olarak vermişlerdir. Dilci (114)’nin çalışmasında ise araştırma yöntemlerinin yetersizliklerinden kaynaklanan olumsuzların olduğu ifade edilmiştir.

6.4. Akademik Personel ve Danışmanlık Kalitesine Yönelik Sonuçlar

“Öğretim üyelerinin ders içinde ve dışında öğrencilere yaklaşımı ve öğrencilerle iletişimi iyidir.” ve “Öğretim üyelerinin verdikleri danışmanlık hizmetleri yeterlidir.” maddeleri en yüksek düzeyde, *“Öğretim üyeleri ders saatlerini etkili olarak kullanmaktadır.” ve “Öğretim üyeleri, öğrencilere karşı adil ve tarafsızdır.”* maddeleri ise en düşük düzeyde olumlu yanıt verilerek farklılık oluşturmuştur ($p<0.05$).

Cinsiyet değişkeninde, *“Öğretim üyelerinin verdikleri danışmanlık hizmetleri yeterlidir.”* maddesinde erkek öğrencilerin en yüksek düzeyde olumlu yanıt verilerek farklılaşma oluşturduğu görülmüştür ($p<0.05$).

Yaş değişkeninde, “Öğretim üyelerinin derslerde verdikleri bilgiler yeterli ve günceldir.” maddesi 25-28, “Öğretim üyelerinin ders içinde ve dışında öğrencilere yaklaşımı ve öğrencilerle iletişimi iyidir” maddesi 29-31, “Öğretim üyeleri, derslerde eleştirel ve özgün düşünme yeteneğinin gelişmesine ve ifade edilmesine katkı sağlamaktadır.” maddesi 20-24, “Öğretim üyeleri, öğrencileri bilimsel araştırmaya teşvik eder.” maddesinde ise 20-24 yaş grubu öğrenciler en yüksek düzeyde olumlu yanıt verdiği görülmüş ve anlamlı farklılık oluşturmuştur ($p<0.05$).

Medeni durum değişkeninde, “Öğretim üyelerinin derslerde verdikleri bilgiler yeterli ve günceldir.”, “Öğretim üyeleri, derslerine önem vermekte ve iyi hazırlanmaktadır.”, “Öğretim üyeleri ders saatlerini etkili olarak kullanmaktadır.”, “Öğretim üyeleri, öğrencilere karşı adil ve tarafsızdır.”, “Öğretim üyelerinin ders içinde ve dışında öğrencilere yaklaşımı ve öğrencilerle iletişimi iyidir.”, “Öğretim üyeleri, derslerde eleştirel ve özgün düşünme yeteneğinin gelişmesine ve ifade edilmesine katkı sağlamaktadır.” ve “Öğretim üyeleri, öğrencileri bilimsel araştırmaya teşvik eder.” maddelerinde bekar öğrenciler en yüksek düzeyde olumlu yanıt vererek katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur ($p<0.05$).

Eğitim türü değişkeninde, “Öğretim üyelerinin derslerde verdikleri bilgiler yeterli ve günceldir.”, “Öğretim üyeleri, derslerine önem vermekte ve iyi hazırlanmaktadır.”, “Öğretim üyeleri, öğrencilere karşı adil ve tarafsızdır.” Ve “Öğretim üyeleri, derslerde eleştirel ve özgün düşünme yeteneğinin gelişmesine ve ifade edilmesine katkı sağlamaktadır.” maddelerinde yüksek lisans öğrencileri en yüksek düzeyde olumlu yanıt vererek farklılık oluşturmuştur ($p<0.05$).

Eğitim süreci değişkeninde, “Öğretim üyelerinin derslerde verdikleri bilgiler yeterli ve günceldir.”, “Öğretim üyelerinin verdikleri danışmanlık hizmetleri

yeterlidir.”, “Öğretim üyeleri, derslerine önem vermekte ve iyi hazırlanmaktadır.”, “Öğretim üyeleri ders saatlerini etkili olarak kullanmaktadır.”, “Öğretim üyeleri, öğrencilere karşı adil ve tarafsızdır.”, “Öğretim üyelerinin ders içinde ve dışında öğrencilere yaklaşımı ve öğrencilerle iletişimi iyidir.”, “Öğretim üyeleri, derslerde eleştirel ve özgün düşünme yeteneğinin gelişmesine ve ifade edilmesine katkı sağlamaktadır.” ve “Öğretim üyeleri, öğrencileri bilimsel araştırmaya teşvik eder.” maddelerinde ders aşamasındaki öğrenciler en yüksek, düzeyde olumlu yanıt vererek farklılık oluşturmuştur ($p < 0.05$).

Araştırmaya katılan öğrencilerin, %19.3’u çok memnun, %40.4’u memnun, %26.3’u kararsız ve %14.0’ü memnun olmadıklarını belirtmişlerdir. Genel olarak %59.7’si memnun olduklarını belirtmişlerdir.

Akademik Personel ve Danışmanlık Kalitesine yönelik maddelerde öğrenciler “Öğretim üyelerinin ders içinde ve dışında öğrencilere yaklaşımı ve öğrencilerle iletişimi iyidir.” ve “Öğretim üyelerinin verdikleri danışmanlık hizmetleri yeterlidir.” maddelerine en yüksek düzeyde olumlu katılım bekar ve yüksek lisans öğrencilerinde görülmüştür. “Öğretim üyeleri ders saatlerini etkili olarak kullanmaktadır.” ve “Öğretim üyeleri, öğrencilere karşı adil ve tarafsızdır.” maddelerinde katılımcılar en düşük olumlu yanıt verdikleri görülmüştür. Yapılan diğer çalışmalar incelendiğinde, benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmüştür (130, 132). Tosun (112)’un yaptığı çalışmada ise “Öğretim üyeleri ders saatlerini etkili olarak kullanmaktadır.” maddesine en düşük düzeyde olumlu yanıt olarak verildiği görülmüştür. Dilci (114)’nin çalışmasında öğretim görevlilerinin derslerde etkin anlatımda aksaklıklar kaynaklanan sebeplerden dolayı olumsuzların olduğunu bildirmiştir. Alhas (128) çalışmasında, öğretmenlerin lisansüstü eğitiminde aldıkları

derslerde fazlaca araştırılmadan veya yetersiz anlatıldığı görüşü olduğunu belirtmiştir. Özçalık (129) çalışmasında ise yüksek lisans derslerinde yeterli öğretim görevlisi olmamasına rağmen yüksek lisans programı açılan bazı üniversiteler olduğunu bildirmiş ve bundan kaynaklanan sorunlara değinmiştir.

6.5. Lisansüstü Öğrenci Kalitesine Yönelik Sonuçlar

Lisansüstü öğrenciler, “*Lisansüstü eğitimde kaynak olarak en çok internetten faydalanıyorum.*” ve “*Lisansüstü eğitimde yabancı kaynaklardan yeterince yararlanabiliyorum.*” maddelerine en yüksek düzeyde, “*Lisansüstü eğitime giriş ölçütleri, akademik kimliğe sahip (bilimsel üretim yapabilecek düzeye ve yeteneğe sahip) kişileri seçecek düzeydedir.*” ve “*Öğrenci seçme sürecinde değerlendirme ölçütleri nesneldir (tarafsızdır).*” maddelerine en düşük düzeyde olumlu yanıt vererek katılım göstermişlerdir.

Cinsiyet değişkeninde, “*Lisansüstü eğitimde kaynak olarak en çok internetten faydalanıyorum.*” maddesinde erkek öğrenciler en yüksek, katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur ($p<0.05$).

Yaş değişkeninde, “*Öğrenci seçme sürecinde değerlendirme ölçütleri nesneldir (tarafsızdır).*” ve “*Lisansüstü eğitimde yabancı kaynaklardan yeterince yararlanabiliyorum.*” maddelerinde 25-28, “*Lisansüstü eğitimde kaynak olarak en çok internetten faydalanıyorum.*” maddesinde 29-31 yaş grubu öğrenciler en yüksek düzeyde olumlu yanıt verdiği görülmüş ve farklılık oluşturmuştur ($p<0.05$).

Medeni durum değişkeninde, “*Öğretim programlarına öğrenci seçme sürecinde; öğretim üyesi kadrosu ve kurumun fiziki yeterlilikleri dikkate alınarak seçim yapılmaktadır.*”, “*Lisansüstü eğitime giriş ölçütleri, akademik kimliğe sahip (bilimsel üretim yapabilecek düzeye ve yeteneğe sahip) kişileri seçecek düzeydedir.*”

ve “*Öğrenci seçme sürecinde değerlendirme ölçütleri nesneldir (tarafsızdır).*” maddelerinde bekar öğrenciler, “*Lisansüstü eğitimde yabancı kaynaklardan yeterince yararlanabiliyorum*”. maddesinde ise evli öğrenciler en yüksek düzeyde olumlu yanıt vermiş ve farklılık oluşturmuştur ($p<0.05$).

Eğitim türü değişkeninde, “*Öğretim programlarına öğrenci seçme sürecinde; öğretim üyesi kadrosu ve kurumun fiziki yeterlilikleri dikkate alınarak seçim yapılmaktadır.*”, “*Lisansüstü eğitime giriş ölçütleri, akademik kimliğe sahip (bilimsel üretim yapabilecek düzeye ve yeteneğe sahip) kişileri seçecek düzeydedir.*”, “*Lisansüstü eğitimde yabancı kaynaklardan yeterince yararlanabiliyorum.*” ve “*Lisansüstü eğitimde kaynak olarak en çok internetten faydalaniyorum.*” maddelerinde yüksek lisans öğrenciler en yüksek düzeyde olumlu yanıt vererek farklılık oluşturmuştur ($p<0.05$).

Eğitim süreci değişkeninde, “*Öğretim programlarına öğrenci seçme sürecinde; öğretim üyesi kadrosu ve kurumun fiziki yeterlilikleri dikkate alınarak seçim yapılmaktadır.*” maddesinde ders aşamasındaki öğrenciler en yüksek düzeyde olumlu yanıt vererek farklılık oluşturmuştur ($p<0.000$).

Araştırmaya katılan öğrencilerin lisansüstü öğrenci kalitesine yönelik görüşlerde 24 (% 10.5)’u çok memnun, 92 (% 40.4)’si memnun, 72 (% 31.6)’si kararsız ve 40 (%17.5)’i memnun olmadıklarını belirtmişlerdir. Genel olarak % 50.9’u memnun olduklarını belirtmişlerdir.

Lisansüstü Öğrenci Kalitesine yönelik öğrenci görüşlerinde, “*Lisansüstü eğitimde kaynak olarak en çok internetten faydalaniyorum.*” ve “*Lisansüstü eğitimde yabancı kaynaklardan yeterince yararlanabiliyorum.*” maddelerinde yüksek düzeyde olumlu katılım bekar ve yüksek lisans öğrencilerinde görülmüştür. “*Lisansüstü*

eğitime giriş ölçütleri, akademik kimliğe sahip (bilimsel üretim yapabilecek düzeye ve yeteneğe sahip) kişileri seçecek düzeydedir.” ve “Öğrenci seçme sürecinde değerlendirme ölçütleri nesnel dir (tarafsızdır).” maddelerinde öğrenciler en düşük düzeyde olumlu yanıt verdikleri görülmüştür. Bu sonuçlar, Tosun (112) yaptığı çalışma ile benzerlik göstermektedir. “Öğrenci seçme sürecinde değerlendirme ölçütleri nesnel dir (tarafsızdır).” maddesi en düşük düzeyde olumlu yanıt olarak verilmiştir. Dilci (114)’nin çalışmasında ise araştırma, öğrencilerin kaynak arayışında birincil kaynak olarak internet siteleri ve öğrenci ders notlarını kullandıklarını belirtmişlerdir. Alhas (129) çalışmasında, öğretmenlerin lisansüstü eğitiminde öğrenci alımlarının nesnel olmadığını öğrenci görüşlerine dayandırmıştır. Bu sonuç, yüksek lisans eğitimi almada öğrencilerin önündeki olumsuzlarından başında gelmektedir. Özçalık (129) çalışmasında ise yüksek lisans öğrenci seçiminde kullanılan ölçütün yetersizliğini ortaya koymuştur.

6.6. Fiziksel Koşulların Kalitesine Yönelik Sonuçlar

Lisansüstü öğrenciler *“Dersliklerin fiziksel koşulları (ısınma, aydınlatma vb.) yeterlidir.” ve “Derslikler temiz ve düzenlidir.”* maddeleri en yüksek düzeyde, *“Enstitü ’de fotokopi ve kırtasiye ihtiyaçlarını karşılamak için hizmet verilmektedir.”* ve *“Ders dışındaki zamanlarda dinlenmek ve ihtiyaçlarını karşılamak için uygun toplu yaşam alanları (kafeterya vb.) mevcuttur.”* maddelerine en düşük düzeyde olumlu yanıt verdikleri belirlenmiştir

Cinsiyet değişkeninde, *“Tuvalet ve lavabolar temizdir”.* ve *“Toplu yaşam alanlarında sunulan ürün ve hizmetler kalitelidir.”* maddelerinde erkek öğrenciler en yüksek düzeyde katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur ($p<0.05$).

Yaş değişkeninde, “*Dersliklerin teknolojik donanımı (bilgisayar, projeksiyon cihazı vb.) yeterlidir*”, “*Derslikler temiz ve düzenlidir.*”, “*Toplu yaşam alanlarında sunulan ürün ve hizmetler kalitelidir.*” ve “*Enstitü’nün sağladığı iletişim imkanları (internet sitesi, duyurular, panolar vb.) yeterlidir.*” maddelerinde 25-28, “*Enstitü’de fotokopi ve kırtasiye ihtiyaçlarını karşılamak için hizmet verilmektedir.*” maddesinde 20-24 yaş grubu öğrenciler en yüksek düzeyde olumlu yanıt verdiği görülmüştür ($p<0.000$).

Medeni durum değişkeninde, “*Enstitü’de fotokopi ve kırtasiye ihtiyaçlarını karşılamak için hizmet verilmektedir.*”, “*Ders dışındaki zamanlarda dinlenmek ve ihtiyaçlarını karşılamak için uygun toplu yaşam alanları (kafeterya vb.) mevcuttur.*” ve “*Enstitü’nün sağladığı iletişim imkanları (internet sitesi, duyurular, panolar vb.) yeterlidir.*” maddelerinde bekar öğrenciler en yüksek düzeyde katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur ($p<0.05$).

Eğitim türü değişkeninde, “*Derslikler temiz ve düzenlidir.*”, “*Dersliklerin fiziksel koşulları (ısınma, aydınlatma vb.) yeterlidir.*”, “*Ders dışındaki zamanlarda dinlenmek ve ihtiyaçlarını karşılamak için uygun toplu yaşam alanları (kafeterya vb.) mevcuttur.*” ve “*Toplu yaşam alanlarında sunulan ürün ve hizmetler kalitelidir.*” maddelerine yüksek lisans öğrencileri en yüksek düzeyde katılım göstermiş ve farklılık oluşturmuştur ($p<0.05$).

Eğitim süreci değişkeninde, “*Enstitü’nün bina, donanım ve malzemelerinin kalitesi yüksektir.*” ve “*Dersliklerin teknolojik donanımı (bilgisayar, projeksiyon cihazı vb.) yeterlidir.*”, “*Derslikler temiz ve düzenlidir.*”, “*Dersliklerin fiziksel koşulları (ısınma, aydınlatma vb.) yeterlidir.*”, “*Tuvalet ve lavabolar temizdir.*”, “*Ders dışındaki zamanlarda dinlenmek ve ihtiyaçlarını karşılamak için uygun toplu*

yaşam alanları (kafeterya vb.) mevcuttur.”, “*Toplu yaşam alanlarında sunulan ürün ve hizmetler kalitelidir.*” ve “*Enstitü’nün sağladığı iletişim imkanları (internet sitesi, duyurular, panolar vb.) yeterlidir.*” maddelerinde ders aşamasındaki öğrenciler en yüksek düzeyde olumlu yanıt vererek farklılık oluşturmuştur ($p<0.05$).

Araştırmaya katılan öğrencilerin 52 (% 22.8)’si çok memnun, 92 (% 40.4)’si memnun, 56 (%24.6)’sı kararsız ve 28 (%12.3)’i memnun olmadıkları belirtmişlerdir. Genel olarak % 63.2’si memnun olduklarını belirtmişlerdir

Fiziksel koşulların kalitesine yönelik öğrenci görüşlerinde “*Dersliklerin fiziksel koşulları (ısınma, aydınlatma vb.) yeterlidir.*” ve “*Derslikler temiz ve düzenlidir.*” maddelerine en yüksek düzeyde olumlu katılımı bekar öğrenciler ve yüksek lisans öğrencilerinde görülmüştür. “*Enstitü’de fotokopi ve kırtasiye ihtiyaçlarını karşılamak için hizmet verilmektedir.*” ve “*Ders dışındaki zamanlarda dinlenmek ve ihtiyaçlarını karşılamak için uygun toplu yaşam alanları (kafeterya vb.) mevcuttur.*” maddelerinde katılımcılar en düşük olumlu yanıt verdikleri görülmüştür. Yapılan çalışmalardan Tosun (112) yaptığı çalışmayla benzerlik göstermiştir. “*Ders dışındaki zamanlarda dinlenmek ve ihtiyaçlarını karşılamak için uygun toplu yaşam alanları (kafeterya vb.) mevcuttur.*” ifadesine ise öğrenciler en düşük düzeyde olumlu yanıt vermişlerdir. Bu kapsamda Dilci (114)’nin çalışmasında öğrencilerin kampus ortamlarından yararlanmada yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Alhas (128) çalışmasında, öğretmenlerin lisansüstü eğitiminde öğrenci alımlarının nesnel olmadığını öğrenci görüşlerine dayandırmıştır. Bu görüş yüksek lisans eğitimi almada öğrencilerin önündeki olumsuzlarından başında geldiğini belirtmiştir. Özçalık (129) çalışmasında ise yüksek lisans öğrenci seçiminde kullanılan ölçütün yetersizliğini ortaya koymuştur. Yüksek lisans öğrenci kalitesi yönünde yapılan

çalışmalarda ise ortak özelliklerden biri sınav sistemi ölçütünün yetersiz ve kişisel oluşunun olduğudur.

6.7. Genel Değerlendirmeye Yönelik Memnuniyet Düzeyleri Sonuçları

“Lisansüstü öğrenciler bağlı bulunduğum Enstitü’de lisansüstü eğitim kalite yönetim modeli uygulanmalıdır.” maddesine %35.9’u *“Kesinlikle Katılıyorum,”* *“Enstitü’nün bir öğrencisi olmaktan genel olarak memnunum (tekrar seçme şansım olsa yine bu enstitüyü seçerdim).”* maddesine %15.3 oranında *“Kesinlikle Katıldığı”* belirlenmiştir.

Cinsiyet değişkeninde, en yüksek düzeyde katılımı *“Bağlı bulunduğum Enstitü’de lisansüstü eğitim kalite yönetim modeli uygulanmalıdır.”* maddesinde, en düşük düzeyde katılımının *“Eğitim hizmeti aldığım Enstitü’de ortak bir kalite kültürü yerleşmiştir.”* maddesinde tespit edilmiştir.

Yaş değişkeninde, *“Enstitü’nün bir öğrencisi olmaktan genel olarak memnunum (tekrar seçme şansım olsa yine bu enstitüyü seçerdim).”* ve *“Bağlı bulunduğum Enstitü’de lisansüstü eğitim kalite yönetim modeli uygulanmalıdır.”* maddelerinde 20-24 yaş grubu öğrenciler daha yüksek düzeyde olumlu yanıt vermişlerdir.

Medeni durum değişkeninde, genel kalite yönetiminde anlamlı bir farklılaşma görülmüştür. *“Lisansüstü eğitimi genel olarak kaliteli buluyorum (lisansüstü eğitim programım beklentilerimi karşılamaktadır).”* maddesinde evli öğrenciler daha yüksek düzeyde olumlu yanıt vermişlerdir.

Eğitim düzeyi değişkeninin de ise *“Lisansüstü eğitimi genel olarak kaliteli buluyorum (lisansüstü eğitim programım beklentilerimi karşılamaktadır).”*, *“Eğitim hizmeti aldığım Enstitü’de ortak bir kalite kültürü yerleşmiştir.”*, *“Enstitü’nün bir*

öğrencisi olmaktan genel olarak memnunum (tekrar seçme şansım olsa yine bu enstitüyü seçerdim).” ve “Bağlı bulunduğum Enstitü’de lisansüstü eğitim kalite yönetim modeli uygulanmalıdır.” maddelerinde araştırmaya katılan yüksek lisans yapan öğrenciler doktora yapanlara göre maddelere daha olumlu yönde görüş bildirmişlerdir.

6.8. Akademik Personelin Görüşlerine Göre Enstitü Memnuniyetlerinin Sonuçları

Akademik personelin görüşleri doğrultusunda öğrencilerin enstitüye yönelik memnuniyet algılarında yetersizlik olduğu söylenebilir. Araştırmaya katılan akademik personelin enstitünün öğrencinin kişisel gelişimine yönelik gerekli olan mevcut imkanlar yönünden yetersiz olduğunu belirtmişlerdir.

Akademik personeller, enstitünün öğrencinin profesyonel gelişimine sunduğu katkı düzeyinin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Özellikle öğrencinin profesyonel gelişiminde danışman eksenli yürütülen bir eğitimin olduğu ve enstitü bünyesinde Ar-Ge çalışmalarının eksikliğinden kaynaklı yetersizliklerin olduğu ifade edilmiştir.

Yine akademik personellerin enstitü ve anabilim dalı arasındaki iletişimin sağlıklı olduğunu belirtmişlerdir. İletişim ve koordinasyon sağlıklıdır, şeklinde cevap veren akademik personellerin cevapları ise şu şekildedir: *“İletişim kopukluğu”, “Anabilim Dalı fakülte arasındaki iletişimsizlik”, “Temsilde yetersizlik”* alanlarındaki eksikliklerden kaynaklandığını ifade etmişlerdir.

Türkiye’de lisansüstü eğitimde, birçok bilim alanlarında olduğu gibi spor eğitiminde de kurumsal, sistem yapısı, öğrenci niteliği, eğitim programları gibi başlıklarda problemler yaşamaktadır. Türkiye’de spor bilimlerinde lisansüstü eğitim bir yapısal dönüşüme ihtiyacı olduğu belirlenmiştir. Lisansüstü spor eğitiminin

kalitesi ve performansının artırılması için tespit edilen öneriler karar vericiler tarafından çözümlenmeye çalışılmalıdır (126).

Türkiye’de lisansüstü eğitimde Yükseköğretim Kurulu bünyesinde 2006 yılında yeterlilik çerçevesiyle ilgili çalışmaları yürütmek üzere “*Yükseköğretim Yeterlilikler Komisyonu*” kurulmuştur. 2011 yılında ise yükseköğretimin her kademesinde kazandırılması gereken asgari bilgi, beceri ve yetkinlikler belirlenerek “*Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi*” yayımlanmıştır. Raporlara göre, Türkiye’de yeterlilikler belirlenmiş ve sistem yapı olarak Avrupa’ya uyum gösterecek şekile getirilmiştir.

Lisansüstü eğitim problemlerinin gerçekçi bir şekilde tespit edilmesi problemlerin çözümüne yönelik gerçekçi öneriler geliştirilmelidir (131). Ayrıca lisansüstü spor eğitiminin kalitesi ve performansının artırılması için tespit edilen problemler üniversite kurullarında çözümlenmeye çalışılmalıdır.

6.9. Öneriler

Akademik personel ve öğrencilerin enstitülerden başlıca beklentileri şu şekildedir:

Yönetim ve idari personelden beklentiler;

- Yöneticiler, işinin gerektirdiği yeterliliğe sahip olması
- Enstitü yönetimi, öğrencilerin dilek, öneri ve şikayetleri konusunda duyarlı olması
- Enstitü yönetimi, öğrencilere karşı adil ve tarafsız olması
- Enstitü yönetimi, her seviyede liderlik davranışı sergilemesi

Lisansüstü eğitim kalitesine yönelik beklentiler;

- Lisansüstü derslerin tamamen akademik personeller tarafından anlatılması

- Öğrencinin ilgi alanlarına uygun ve ihtiyaçlarını karşılayacak sayı ve çeşitlilikte seçmeli ders verilmesi

Akademik personel ve danışmanlık kalitesine yönelik beklentiler;

- Akademik personel ders saatlerini etkili olarak kullanması
- Akademik personelin öğrencilere karşı adil ve tarafsız olması

Lisansüstü öğrenci kalitesine yönelik beklentiler;

- Öğrenci seçme sürecinde değerlendirme ölçütleri nesnel olması
- Lisansüstü eğitime giriş ölçütleri, akademik kimliğe sahip kişileri seçecek düzeyde olması

Fiziksel koşulların kalitesine yönelik beklentiler;

- Enstitü’de fotokopi ve kırtasiye ihtiyaçlarını karşılamak için hizmet verilmesi
- Ders dışındaki zamanlarda dinlenmek ve ihtiyaçlarını karşılamak için uygun toplu yaşam alanları (kafeterya vb.) oluşturulması
- Toplu yaşam alanlarında sunulan ürün ve hizmetlerin kaliteli olması

Akademik personel ve öğrencilerin genel değerlendirmeye yönelik beklentiler;

- Eğitim hizmeti aldığı Enstitü’de ortak bir kalite kültürü yerleştirilmesi
- Bağlı bulunduğu Enstitü’de lisansüstü eğitim kalite yönetim modeli uygulanması

Türkiye’de spor bilimleri alanında etkin bir lisansüstü öğretim modeli nasıl olmalıdır?;

- Yeterli alt yapı imkânı olmayan mevcut üniversitelerde, yeterli altyapıya sahip olana kadar yeterlikleri olan diğer üniversitelerle birlikte lisansüstü eğitim verilmeli
- Yalnızca altyapı olanaklarına sahip ve yeterli sayıda akademik personel olan üniversitede doktora programları açılması

- Alt yapı eksikleri olan enstitülerde lisansüstü programlar açılmamalı veya programları açarken fakültenin altyapısı dikkate alınmalıdır. Bu bağlamda, kurum ve program açma kriterleri yeniden gözden geçirilmeli
- Akademik kadro gereksinimlerini karşılamak ve bu konuda iyi olan ulusal ve uluslararası üniversitelerin programlarından yararlanılması
- Lisansüstü spor eğitimine ilişkin yasal düzenlemelerin yetersizliği
- Akademik personelden öğrencilere yeterince zaman ayırabilmeleri
- Yüksek lisans tezlerinin özgün olması, spor bilimlerine yenilik getirmesi ve tez konularının uluslararası düzeyde teşvik edilmesinin sağlanması

7. KAYNAKLAR

1. Alabaş R, Kamer ST, Polat Ü. Öğretmenlerin kariyer gelişimlerinde lisansüstü eğitim: Tercih sebepleri ve süreçte karşılaştıkları sorunlar. *E-International Journal of Educational Research*, 2012; 3(4): 89-107.
2. Bozan M. Lisansüstü eğitimde nitelik arayışları. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 2012; 4 (2): 177-187.
3. Şaşmaz ÖF, Yılmaz T, Güçlü M. Öğretmen adaylarının lisansüstü eğitime yönelik görüşlerinin analizi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2012; 1 (2): 189-201.
4. Turhan, M, Yaraş Z. Lisansüstü programların öğretmen, yönetici ve denetmenlerin mesleki gelişimine katkısı. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 2013; 43 (43): 200-218.
5. Yükseköğretim Kurulu (YÖK). 2014-2015 öğretim yılı yükseköğretim istatistikleri. https://istatistik.yok.gov.tr/yuksekogretimIstatistikleri/2015/2015_T1_v3.pdf sayfasından erişilmiştir/ 21 Aralık 2015.
6. Karaman S, Bakırcı F. Türkiye’de lisansüstü eğitim: Sorunlar ve çözüm önerileri. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2010; 2: 94-114.
7. Çetinsaya, G. Büyüme, kalite, uluslararasılaşma: Türkiye yükseköğretimi için bir yol haritası. Eskişehir: Yükseköğretim Kurumları. 2014
8. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). www.tuik.gov.tr/ 2017.
9. Pike GR, Smart JC, Kuh GD, Hayek JC. Educational expenditure sand student engagement: When does money matter? *Research in Higher Education*, 2011; 47 (7): 847-872.
10. Kuh, G. D. The national survey of student engagement: conceptual and empirical foundations. *New Directions for Institutional Research*, 2009; 141: 5-20.
11. NSSE High-impactpractices. [http://nsse.indiana.edu/Institutional_Report/High-Impact%20Practices.pdf/](http://nsse.indiana.edu/Institutional_Report/High-Impact%20Practices.pdf) 5 Ocak 2016
12. Pascarella ET, Terenzini, PT. Predicting freshman persistence and voluntary drop out decisions from a theoretical model. *The Journal of Higher Education*, 1980; 51 (1): 60-75.
13. Chickering AW, Gamson ZF. Seven principles for good practice in under graduate education. *AAHE Bulletin*, 1987; 3: 7.
14. Bozkurt R. Hizmet Endüstrilerinde Kalite. *Verimlilik Dergisi Toplam Kalite Özel Sayı*, 1995
15. KAGEME. <http://www.kageme.itu.edu.tr/icerik/7tasarim/html/tasardef.htm/> 1999.
16. Çağlar, İ. Eğitim Yönetiminde Toplam Kalite Anlayışının Hizmet Verimliliğine Katkısı, *Standart Dergisi*, 1998; 92-95.
17. Kovancı, A. TKY Fakat Nasıl? 2. Baskı, İstanbul, Sistem Yayıncılık, 2003; 288, 504.
18. Gencel, U. Yükseköğretim Hizmetlerinde TKY ve Akreditasyon, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2001: 3: 164-213.
19. Hoşgörür V. Eğitimde kalite ve yönetimi yaşadıkça. İstanbul: Eğitim Dergisi, 1997; 55.
20. Türk Standardları Enstitüsü, TS-EN-ISO 9000, Kalite Broşürü, 1997.
21. Kaizen İmai M (The Key to Japan’s Competitive Success), 4. Baskı. İstanbul: Kal-Der Yayınları, No:21, Mavi tanıtım ve Pazarlama Ltd. Şti, 1999: 275.

22. Sağer, T. M¼zik Eğitiminde Toplam Kalite Uygulamaları, Gazi Üni­versitesi. Gazi Eğitim Fak¼ltesi Dergisi, 2002; 22: 145-153.
24. Deming, WE. Out of the Crisis, Cambridge MA, MIT. 1986.
25. Özbilgin, G. Türkiye’de Elektrik Elektronik M¼hendislięi Alanında Eğitim-Öğretim Sorunları, Elektrik M¼hendislięi Dergisi, Sayı 1987; 347: 247-251.
26. Çetinkaya, A., Gülmez, T. Okul Gelişimi Modeli-Planlı Okul Gelişimi. Ankara. Milli Eğitim Basımevi, 1999.
27. Uyguç, N. Hizmet Sektöründe Kalite Yönetimi, İzmir. Dokuz Eylül Yayınları, 1989.
28. Peker, Ö. TKY Amme İdaresi Dergisi, 1993; 26: 1-3.
29. Karyağdı, N. TKY ve Türk Vergi İdaresi, Ankara. 2001
30. Şişman M. Toplam Kalite Yönetiminin Okula Uygulanması. Kamu Yönetiminde Kalite. I. Ulusal Kongresi. 26–27 Mayıs 1998, Ankara.
31. Aydinceren A. Toplam Kalite Yönetimi. Öncü Kalite Dergisi, 1993.
32. Ersen H. Toplam Kalite ve İnsan Kaynakları Yönetimi İlişkisi. İstanbul. Alfa Basım Dağıtım A.Ş, 1997.
33. Şişman, M. Eğitimde TKY ve K¼ltür. Eğitim ve Bilim Dergisi, Ankara; 1997; 21: 105.
34. Doğan, E. Eğitimde Toplam Kalite Yönetimi, Academyplus Yayınevi, 2002.
35. KALDER-Kalite Derneği. <http://www.kalder.org/diger/tky.htm/> 2018.
36. Bolat, T. Toplam Kalite Yönetimi. İstanbul. Beta Yayınevi, Yayın No: 946, 2000.
37. Şimşek M. Toplam Kalite Yönetiminde Başarının Anahtarı İnsan Faktörü. İstanbul, Babıalı K¼ltür Yayınları, 2002.
38. Özveren, M. Toplam Kalite Yönetimi-Temel Kavramlar ve Uygulamalar. 1997.
39. Sınmazçelik, T. Toplam Kalite Yönetimi: Bir Örne­k, Yeni Türkiye, Kalite Özel Sayısı, 1999: 26.
40. Kavrakoğlu, İ. Toplam Kalite Yönetimi. Rekabetçi Yönetim Dizisi. Kalder Yayınları, 1996: 3.
41. Yenersoy, G. Toplam Kalite Yönetimi. 1. Basım, İstanbul, Rota Yayınları, 1997.
42. Özdemir S. Eğitimde Toplam Kalite Yönetimi, Verimlilik Dergisi, ISSN 1013-1388, MPM Yayını Özel Sayı, 1995: 213-222.
43. Bursalıoğlu Z. Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranışı, İstanbul, Perem Yayınları No:20, 1998.
44. Cafoğlu Z. Eğitimde Toplam Kalite Yönetimi, İstanbul, Avni Akyol Ümit K¼ltür ve Eğitim Vakfı Yayını, 1996.
45. Milli Eğitim Bakanlığı, Erişim: www.meb.gov.tr/ 20.08.2017.
46. Kovancı A. Kalite Yönetim Programlarının Başarıya Ulaşmasında Amaç Belirlemenin Önemi, Yöneylem Araştırması ve End¼stri M¼hendislięi 18. Ulusal Kongresi, İstanbul Teknik Üniversitesi, 1996.
47. Canbulut F, Özbakır L, Canyılmaz E. M¼hendislik Fak¼ltesi Yapısına Uygun Eğitim Sistemi Modeli Seçimi ve Sistemi Geliştirme Önerileri, Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 2001; 17: 49-60.

48. Ögel ZB, Dursunkaya Z. Eğitimde Kalite Yönetimi Bir Örnek: ABET 2000 Akreditasyon Süreci, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2001; 20: 206-214.
49. Serin H. Organize Sanayi Bölgelerindeki Mobilya Sanayi İşletmelerinde Toplam Kalite Yönetimi, Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 2004: 276.
51. Özcan CK. Yüksek Öğretimde Kalite, TSE Tüketici Bülteni, Ankara 1998; 116: 6-8.
52. Eroğlu E. Sürekli Kalite İyileştirme İlkelerinin Temel Eğitimde Uygulanması, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, 2000; 7: 167-175.
53. <http://asq.org/learn-about-quality/Toplam-quality-management/overview/overview.html>
53. Sözmen, EY. Eğitimde Kalite Yaklaşımları, Standart Dergisi, Aralık 2004; 7-11.
54. <http://yok.gov.tr/web/guest/universitelerimiz;jsessionid=D736C47A609F45>
55. <http://www.tccb.gov.tr/haberler/170/82801/universiteler-artik-esas-var-olus-sebeplerini-kavradilar.html>.
56. Glasser, W. Okulda kaliteli eğitim (U. Kaplan, Çev.). İstanbul: Beyaz Yayıncılık, 1999.
57. Serter N. 21. Yüzyıla doğru insan merkezli eğitim. İstanbul: Sarmal, 1997.
58. Balkır N. Türkiye'de çağdaş eğitim ve çağdaş üniversite. Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık. 1992.
59. Karaca, E. Eğitimde kalite arayışları ve eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılması. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2008; 21(21): 61-80.
60. Taşcı, D. TKY ve eğitimde uygulanabilirliği. IV. Ulusal Kalite Kongresi'nde sunulan bildiri, İstanbul, 1995.
61. Aktan CC. Değişim ve yeni global yönetim. İstanbul: MESS. 1997.
62. Gorbashko EA, Bonyushko NA, Semchenko AA. Garantii Kachestva Vysshego Obrazovaniya Usloviyah Mezhdunarodnoy İntegratsii, St Petersburg, Saint Petersburg Devlet Ekonomi ve Finans Üniversitesi Yayınları, 2011: 14.
63. Magnale VS, Potluri RM. Quality Management in Indian Higher Education System: Role of Internal Quality Assurance Cell (IQAC), Asian Journal of Business Management, 2011: 253.
64. Friend-Pereira, JC, Lutz K, Heerens N. European Student Handbook on Quality Assurance in Higher Education, The National Unions of Students of Europe (ESIB), www.esib.org, 2002:13.
65. Gibbs G. Dimensions of Quality, The Higher Education Academy Publication, Hertsington, 2010: 14-42.
66. Tjeldvoll A. Philosophical and Managerial Insights on The Way Towards The Knowledge and Learning Society: A Lao Wai's Reflections on Education Quality in East Asia-Focus Hong Kong, Social Sciences Journal, 2009; 2(64).
67. Juceviciene P. Controversies of Quality Perception in Higher Education and Their Consequences in Quest for the Alternative Solutions, Social Sciences Journal, Sayı 2009; 3 (65): 60.
68. Vlăsceanu L, Grünberg, L, Pârlea D. Quality Assurance and Accreditation: A Glossary of Basic Terms and Definitions (Bucharest, UNESCO-CEPES) Revised and updated edition. 2007.

69. Winston BE. Toplam Quality Management a Heartful Approach to Do Things Right, Rogen University School of Business, 1997: 86.
70. Aberden Üniversitesi Kalite El Kitabı, <http://www.abdn.ac.uk/registry/quality>.
71. Aktan, C. Nasıl Bir Üniversite? İstanbul, Değişim Yayınları, 2004: 18.
72. Magnale VS, Potluri RM. Quality Management in Indian Higher Education System:Role of Internal Quality Assurance Cell (IQAC), Asian Journal of Business Management, 2011: 253.
73. Gorbashko EA, Bonyushko NA, Semchenko AA. Garantii Kachestva Vysshego Obrazovaniya v Usloviyah Mezhdunarodnoy İntegratsii, St Petersburg, Saint Petersburg Devlet Ekonomi ve Finans Üniversitesi Yayınları, 2011: 10.
74. Karpenko MP. Kachestvo Vysshego Obrazovaniya, Sovremennoe Gumanitarnaya Akademiya Yayınları, 2012: 164.
75. Aktan C, Özlenen Üniversite/ Yaşanan Üniversite, Ankara, Yeni Türkiye Yayınları, 2003: 131.
76. Yıldız SM. Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okullarında Eğitim Hizmetleri Kalitesini Etkileyen Faktörler, Kastamonu Eğitim Dergisi, 2007; 15: 451-462.
77. Tekin M. Toplam Kalite Yönetimi, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2004: 8.
78. Fındıklı, R. Kaliteli Bir Güvenlik Hizmetinin Gereği Olarak Polis Eğitimi, Kamu Yönetiminde Kalite 1. Ulusal Kongresi, TODAİ Yayın No: 289, Ankara, 1999: 479.
79. Erdem AR. Üniversitenin Var Oluş Nedeni (Üniversitenin Misyonu) Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 2015: 17: 1-16
80. Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO), Module 2010: 4-10.
81. Magnale VS, Potluri RM. Quality Management in Indian Higher Education System:Role of Internal Quality Assurance Cell (IQAC), Asian Journal of Business Management, 2011: 253.
82. Harvey L. Editorial: The quality agenda', Quality in Higher Education, 1995; 1: 5-12.
83. Aldawesh M. The Relationship between Toplam Quality Management Implementation and Leadership in Saudi Higher Education, Brunel Business School–Doctoral Symposium 27-28th March. 2012.
84. Salameh R. Alzyadat MA, Alnsour JA. Implementation of (TQM) in the Faculty of Planning & Management at Al-Balqa Applied University, International Journal of Business and Management, 2011; 6: 198.
85. Goetesch D, Davis S. Introduction to Toplam Quality. Upper saddle River, New Jersey: prentice – hall. 1997.
86. Zabadi AMA. Implementing Toplam Quality Management (TQM) on the Higher Education Institutions – A Conceptual Model, Journal of Economics & Finance, 2013: 42-60.
87. Ali M, Shastri RK. Implementation of Toplam Quality Management in Higher Education, Asian Journal of Business Management 2010; 2 (1): 11.
88. Marsh DT. Leadership and its functions in further and higher education. Mendip Paper. The Staff College, Bristol. 1992.
89. Review of quality teaching in higher education, <http://www.oecd.org/edu/imhe/44058352.pdf>.

90. Alabaş R, Kamer ST, Polat, Ü. Öğretmenlerin kariyer gelişimlerinde lisansüstü eğitim: Tercih sebepleri ve süreçte karşılaştıkları sorunlar. E-International Journal of Educational Research, 2012; 3 (4): 89-107.
91. Henard F, Roseveare D, Fostering Quality Teaching in Higher Education: Policies and Practices, An IMHE Guide for Higher Education Institutions, s.7, <http://www.oecd.org/edu/imhe/QT%20policies%20and%20practices.pdf>, 2012.
92. Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO), Understanding and Assessing Quality, Module 4, International Institute for Educational Planning, Paris, 2011: 196-197.
93. Aina S, Kayode O, Application of Toplam Quality Management in the Classroom British Journal of Arts & Social Sciences; 2012; 11: 25-26.
94. Thamizhmanii S, Hasan S. A Review on an Employee Empowerment in TQM Practice, Journal of Achievements in Materials and Manufacturing Engineering, 2010; 39: 205.
95. Ersun S. TKY Uygulamalarında Karşılaşılan Sorunlar. 4. Ulusal Kalite Kongresi: TKY ve Eğitimde Kalite, İstanbul, TÜSİAD ve Kalder Yayınları. 3, 2010.
96. Bridge, B. Eğitimde Toplam Kalite Uygulamaları. İstanbul. Beyaz Yayınları. 2003.
97. Ensari, H. 21. Yüzyıl Okulları İçin Toplam Kalite Yönetimi. İstanbul, Sistem Yayıncılık, 2000.
98. Yatkın, A. Toplam Kalite Yönetimi. Ankara. Nobel Yayınları. 2003.
99. Ceylan M. Yeni Kurulan Yükseköğretim Kurumlarında Kurum Kültürü. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi. 1998; 4: 13.
100. Türk M, Kınır S, Subaşı B. TKY Tekniği Olarak Kıyaslama. Ankara. Nobel Yayınları. 2004.
101. Cafoğlu Z. TKY ve İnsan. Yüksek Öğretimde Toplam Kalite Prensiplerinin Uygulanması Sempozyumu. Haberal Eğitim Vakfı, Başkent Üniversitesi, 1998.
102. Ünal S. Eğitimde Toplam Kalite Uygulanmasının Sağlayacağı Yararlar. Türkiye, Türk Cumhuriyetleri ve Asya Pasifik Ülkeleri Uluslararası Eğitim Sempozyumu. 24-26 Eylül, 1997 Elazığ.
103. Hamedoğlu, MA. İlköğretimde Toplam Kalite Yönetiminin Uygulanmasında Görülen Engeller (Sakarya İli Örneği). Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. 2002.
104. Önder, M. Toplam Kalite Yönetiminin Kamu Kurumlarında Uygulanabilirliği ve Ankara Büyükşehir Belediyesinde Ampirik Bir Çalışma. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara. Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. 1997.
105. Bozan, M. Lisansüstü eğitimde nitelik arayışları. Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, 2012; 4 (2): 177-187.
106. Koslowski, F. Quality and Standarts in Higher Education: Industry as Archtype, International Journal of Quality and Standards, www.bsieducation.org/standardsinaction/ 2007.
107. Vught FA, Westerheijden DF. Towards a General Model of Quality Assessment in Higher Education, Higher Education Journal, 1994; 28: 357.
108. Milli Eğitim Bakanlığı, www.meb.gov.tr/ 20.08.2017.
109. <http://asq.org/learn-about-quality/malcolm-baldrige-award/overview/overview.html>.

110. Gümüş A, Kurul N. Üniversitelerde Bologna Süreci Neye Hizmet Neye Yarıyor, Ankara, Eğitim Sen Yayınları, 2010; 67-70.
111. Fişek K. Devlet Politikası ve Toplumsal Yapıyla İlişkileri Açısından Spor Yönetimi. Ankara: S.B.F Basın Yayın Yüksekokulu Yayınları, 1980: 35.
112. Tosun M. Lisansüstü Eğitimde Kalite Yönetimi: İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Bir Uygulama, Yüksek Lisans Tezi, Malatya, İnönü Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliğinin Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Yönetim Bilimleri Bilim Dalı, 2012.
113. Karakütük, K. Lisansüstü öğretimin sorunları, Eğitim Araştırmaları Dergisi, 2002; 7: 19-22.
114. Dilci, T. bilimleri alanında yürütülen lisansüstü eğitiminin öğrenci ve öğretim elemanları görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi, Doktora Tezi, Elazığ, Fırat Üniversitesi, 2009.
115. AEHESIS (Aligning a European Higher Educational Structure In Sport Science, <<http://www.aehesis.de/HTML/Welcome.htm>> (04 Aralık 2011).
116. Bozan M. Quest for quality in graduate education, Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, 2012; 4(2); 179- 181
117. Çakar Ö. Fen bilimleri alanında bilim adamı yetiştirme: lisansüstü eğitim, TÜBA Bilimsel Toplantı Serileri: 1997; (7): 65-75.
118. Karaman, S. ve Bakırcı F. Türkiye’de lisansüstü eğitim: sorunlar ve çözüm önerileri, Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi 2010; (2): 111.
119. Yılmaz, R. Türkiye’de lisansüstü öğrenim için öğrenci seçimi: kara harp okulu savunma bilimleri enstitüsünde bir uygulama, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü 2008: 134.
120. Yükseköğretim Kurulu. Türkiye yükseköğretim yeterlilikleri çerçevesi, <<http://tyyc.yok.gov.tr>> (2011 Temmuz 10)
121. Kleinbaum DG, Kupper LL, Muller KE, Nizam A. Applied Regression Analysis and Other Multivariable Methods. 1998 ISBN: 0-535-209106, Duxbury Press. London.
122. Büyüköztürk Ş. Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı. Ankara: Pegem Yayıncılık, 2011.
123. Kalaycı Ş. Spss Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri, Ankara, Asil Yayınevi, 2005
124. Sharma S. Applied Multivariate Techniques, John Wiley& Sons. New York. 1996
125. Tavşancıl ET. Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi. 1. Baskı, Ankara: Nobel Yayınları, 2002: 48.
126. Karakaya YE, Karataş B. Spor Bilimlerinde Lisansüstü Öğretimin Mevcut Durumu ve İhtiyaçları Kastamonu Eğitim Dergisi, 2017; 25(4).
127. Duygun A. Eğitim hizmetlerinin pazarlanmasında hizmet kalitesi ölçümü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. 2007.
128. Alhas A. Lisansüstü eğitim yapmakta olan milli eğitim Bakanlığı öğretmenlerinin lisansüstü eğitime bakış Açıları Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Gazi Üniversitesi Eğitim

Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı, 2006.

- 129.** Özçalık F. Yükseköğretimde Eğitim Hizmet Kalitesinin Ölçümüne Yönelik Örnek Bir Uygulama Yüksek Lisans Tezi Ankara, 2007.
- 130.** Karaman, S, Bakırcı F. Türkiye’de Lisansüstü Eğitim: Sorunlar ve Çözüm Önerileri, Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi. II, 2010; 94-114.
- 131.** Karayalçın, Y. Türkiye’de Lisansüstü Eğitim, Yüksek Öğretimde Değişmeler. TED. Ankara. 1989.

8. EKLER

Değerli Katılımcı: “*Spor Bilimleri Alanındaki Lisansüstü Eğitimde Kalite Yönetiminin Akademik Personel ve Öğrencilerin Görüşlerine Göre İncelenmesi*” adlı bu çalışma Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Başkanlığı’nda yüksek lisans tez çalışmamda kullanılmak üzere hazırlanmıştır. Yanıtlamış olduğunuz anketteki bilgileriniz üçüncü kişilerle kesinlikle paylaşılmayacaktır. Vakit ayırıp katkıda bulunduğunuz için teşekkür ederim. Saygılarımla...

Selman AKSARI

Yüksek Lisans Öğrencisi

- 1- Cinsiyet:** Erkek Kadın
- 2- Yaş:** 20-24 yaş 25-28 yaş 29-31 yaş 32 yaş ve üzeri
- 3- Medeni durum:** Evli Bekar Dul
- 4- Devam ettiğiniz lisansüstü eğitim türü:** Yüksek Lisans Doktora
- 5- Lisansüstü eğitim sürecinin hangi aşamasındasınız:** Ders Aşaması Tez Aşaması
- 6-Mesleğiniz:.....**
- 7-Çalışmak istediğiniz meslek nedir?.....**
- 8-Lisansüstü eğitime hangi yıl başladınız?.....**
- 9-Hangi sektörde çalışıyorsunuz?**
 Kamu Sektöründe Özel Sektörde Çalışmıyorum
- 10-Hangi sektörde çalışmak istersiniz?**
 Kamu Sektöründe Özel Sektörde Diğerleri:.....
- 11-Bulduğunuz ilde mi lisansüstü eğitimi gerçekleştiriyorsunuz?**
 Evet Hayır (İl: .....
- 12-Mezun olduğunuz bölüm?.....**

YÖNETİM VE İDARİ PERSONEL KALİTESİ		Kesinlikle Katılıyor	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1	İhtiyaç duyduğumda Enstitü yöneticileri ve idari personelle rahatlıkla iletişim kurabilmekteyim.					
2	Yöneticiler, işinin gerektirdiği yeterliliğe sahiptir.					
3	Yöneticiler ve idari personel, insan ilişkilerine önem vermektedir.					
4	Enstitü yönetimi, öğrencilerin dilek, öneri ve şikayetleri konusunda duyarlıdır.					
5	Enstitü yönetimi, öğrencilere karşı adil ve tarafsızdır.					
6	Enstitü’de kayıt işlemleri kolay ve hızlıdır.					
7	Enstitü’den istediğim belgeleri (öğrenci belgesi, kimlik vb.) zamanında alabilmekteyim.					
8	Enstitü yönetimi, her seviyede liderlik davranışı sergiler.					
MEMNUNİYET DÜZEYİNİZ		Çok Memnunum	Memnunum	Kararsızım	Memnun Değilim	Hiç Memnun Değilim
Enstitü’nün yönetim ve idari personelinin kalitesinden genel olarak memnunum.						

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM KALİTESİ		Kesinlikle Katılıyor	Katılıyor	Kararsız	Katılmıyor	Kesinlikle Katılmıyor
1	Lisansüstü eğitim programında bilimsel araştırma yöntemleri yeterince öğretilmektedir.					
2	Lisansüstü dersleri içerik olarak yeterlidir.					
3	Verilen lisansüstü eğitim, bilim insanı yetiştirmeye temel oluşturabilecek niteliktedir.					
4	Dersler öğrenci ve öğretim üyeleri ile ortaklaşa ve dengeli anlatılmaktadır.					
5	Dersleri tamamen öğretim üyesi anlatmaktadır.					
6	Öğrencinin ilgi alanlarına uygun ve ihtiyaçlarını karşılayacak sayı ve çeşitlilikte seçmeli ders vardır.					
7	Sınavlar edindiğim bilgi düzeyini ölçecek niteliktedir.					
8	Lisansüstü dersleri, araştırma ve sunum yeteneğimin gelişmesine katkı sağlamaktadır.					
9	Eğitim görülen alana yönelik bilimsel literatüre ulaşabilme açısından üniversite kütüphanesi yeterlidir.					
MEMNUNİYET DÜZEYİNİZ		Çok Memnunum	Memnunum	Kararsız	Memnun Değilim	Hiç Memnun Değilim
Enstitü'nün eğitim kalitesinden genel olarak memnunum.						

AKADEMİK PERSONEL ve DANIŞMANLIK KALİTESİ		Kesinlikle Katılıyor	Katılıyor	Kararsız	Katılmıyor	Kesinlikle Katılmıyor
1	Öğretim üyelerinin derslerde verdikleri bilgiler yeterli ve günceldir.					
2	Öğretim üyelerinin verdikleri danışmanlık hizmetleri yeterlidir.					
3	Öğretim üyeleri, derslerine önem vermekte ve iyi hazırlanmaktadır.					
4	Öğretim üyeleri ders saatlerini etkili olarak kullanmaktadır.					
5	Öğretim üyeleri, öğrencilere karşı adil ve tarafsızdır.					
6	Öğretim üyelerinin ders içinde ve dışında öğrencilere yaklaşımı ve öğrencilerle iletişimi iyidir.					
7	Öğretim üyeleri, derslerde eleştirel ve özgün düşünme yeteneğinin gelişmesine ve ifade edilmesine katkı sağlamaktadır.					
8	Öğretim üyeleri, öğrencileri bilimsel araştırmaya teşvik eder.					
MEMNUNİYET DÜZEYİNİZ		Çok Memnunum	Memnunum	Kararsız	Memnun Değilim	Hiç Memnun Değilim
Enstitü'nün akademik personel ve danışmanlık kalitesinden genel olarak memnunum.						

LİSANSÜSTÜ ÖĞRENCİ KALİTESİ		Kesinlikle Katılıyorrum	Katılıyorrum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1	Öğretim programlarına öğrenci seçme sürecinde; öğretim üyesi kadrosu ve kurumun fiziki yeterlilikleri dikkate alınarak seçim yapılmaktadır.					
2	Lisansüstü eğitime giriş ölçütleri, akademik kimliğe sahip (bilimsel üretim yapabilecek düzeye ve yeteneğe sahip) kişileri seçecek düzeydedir.					
3	Öğrenci seçme sürecinde değerlendirme ölçütleri nesnelidir (tarafsızdır).					
4	Lisansüstü eğitimde yabancı kaynaklardan yeterince yararlanabiliyorum.					
5	Lisansüstü eğitimde kaynak olarak en çok internetten faydalanıyorum.					
MEMNUNİYET DÜZEYİNİZ		Çok Memnunum	Memnunum	Kararsızım	Memnun Değilim	Hiç Memnun Değilim
Enstitü'nün öğrenci kalitesinden genel olarak memnunum.						

FİZİKSEL KOŞULLARIN KALİTESİ		Kesinlikle Katılıyorrum	Katılıyorrum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1	Enstitü'nün bina, donanım ve malzemelerinin kalitesi yüksektir.					
2	Dersliklerin teknolojik donanımı (bilgisayar, projeksiyon cihazı vb.) yeterlidir					
3	Derslikler temiz ve düzenlidir.					
4	Dersliklerin fiziksel koşulları (ısınma, aydınlatma vb.) yeterlidir.					
5	Tuvalet ve lavabolar temizdir.					
6	Enstitü'de fotokopi ve kırtasiye ihtiyaçlarını karşılamak için hizmet verilmektedir.					
7	Ders dışındaki zamanlarda dinlenmek ve ihtiyaçlarını karşılamak için uygun toplu yaşam alanları (kafeterya vb.) mevcuttur.					
8	Toplu yaşam alanlarında sunulan ürün ve hizmetler kalitelidir.					
9	Enstitü'nün sağladığı iletişim imkanları (internet sitesi, duyurular, panolar vb.) yeterlidir.					
MEMNUNİYET DÜZEYİNİZ		Çok Memnunum	Memnunum	Kararsızım	Memnun Değilim	Hiç Memnun Değilim
Enstitü'nün fiziksel koşullarının kalitesinden genel olarak memnunum.						

GENEL DEĞERLENDİRME		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1	Lisansüstü eğitimi genel olarak kaliteli buluyorum (lisansüstü eğitim programım beklentilerimi karşılamaktadır).					
2	Eğitim hizmeti aldığım Enstitü’de ortak bir kalite kültürü yerleşmiştir.					
3	Enstitü’nün bir öğrencisi olmaktan genel olarak memnunum (tekrar seçme şansım olsa yine bu enstitüyü seçerdim).					
4	Bağlı bulunduğum Enstitü’de lisansüstü eğitim kalite yönetim modeli uygulanmalıdır.					

EK 2:**Değerli Hocam;**

“Spor Bilimleri Alanındaki Lisansüstü Eğitimde Kalite Yönetiminin Akademik Personel ve Öğrencilerin Görüşlerine Göre İncelenmesi” adlı bu çalışma Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Başkanlığı’nda yüksek lisans tez çalışmamda kullanılmak üzere hazırlanmıştır. Zaman ayırıp katkıda bulunduğunuz için teşekkür ederim. Saygılarımla...

Selman AKSARI
Yüksek Lisans Öğrencisi

1-Cinsiyet: ( ) Erkek ( ) Kadın

2-Yaş: ( ) 31-40 yıl ( ) 41-50 yıl ( ) 51 ve üstü

3-Medeni Durum: ( ) Evli ( ) Bekar ( ) Dul

4-Meslekteki Hizmet Yılı: ( ) 0-5 yıl ( ) 6-10 yıl ( ) 11-15 yıl ( ) 16-20 yıl ( ) 21 yıl ve üzeri

5-Lisansüstü eğitimde bağlı olduğunuz enstitü ve ana bilim dalı: .....

6-Lisans eğitiminizi tamamladığınız üniversite ve bölüm: .....

No	Soru	Cevap
1	Öğrencinin enstitüye yönelik memnuniyetini nasıl görüyorsunuz? Lütfen açıklayınız.	
2	Enstitünün vermiş olduğu eğitimin öğrencinin kariyer gelişimindeki yeterliliği ne düzeydedir? Lütfen açıklayınız.	
3	Enstitü bünyesinde öğrencinin kişisel gelişimini sağlayacak imkanlar mevcut mudur? Lütfen açıklayınız.	
4	Öğrencinin profesyonel gelişiminde Enstitü’nün rolü ve yetkinliği ne ölçüdedir? Lütfen açıklayınız.	
5	Enstitü ve Anabilim Dalı arasındaki iletişim ve koordinasyon sağlıklı mıdır? Lütfen açıklayınız.	

EK 3:

Evrak Tarih ve Sayısı: 11/10/2017-224566

T.C.

FIRAT ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ

Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu

Sayı :97132852/050.01.04/

Konu :Yrd. Doç. Dr. Yunus Emre KARAKAYA (Yük. Lis. Öğr. Selman AKSARI)

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ ANABİLİM DALINA

İlgi :15/08/2017 tarihli, 214600 sayılı ve "Selman AKSARI-Etik Kurulu Hk" konulu yazı

Anabilim Dalımız Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Yunus Emre KARAKAYA yönetiminde, Yük. Lis. Öğr. Selman AKSARI'ya ait "**Spor Bilimleri Alanında Lisansüstü Eğitimde Kalite Yönetiminin Akademik Personel ve Öğrencilerin Görüşlerine Göre İncelenmesi**" konulu çalışma ile ilgili Etik Kurul Kararı ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

e-imzalıdır.
Prof. Dr. Mustafa KAPLAN
Kurul Başkanı

Not : Araştırmacıların TÜBİTAK'a yapılacak başvurular için, tüm üyelerin ıslak imzalarının bulunduğu etik kurul kararını talep etmeleri gerekmektedir.

EK :

Etik Kurul Kararı 1(bir) sayfa

Firat Üniversitesi Rektörlüğü 23119 ELAZIĞ/TÜRKİYE

Tel: 0 (424) 237 00 00

Faks: 0 424 2122717

Ayrıntılı bilgi için irtibat : Teslime ÖZKILIÇ

E-Posta: :

Elektronik ađ:http://www.firat.edu.tr

halklailiskiler@firat.edu.tr

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu Başkanlığı

ETİK KURUL KARARI

TOPLANTI TARİHİ	TOPLANTI SAYISI	KARAR NO	ÇALIŞMACININ ADI SOYADI
05.10.2017	13	26	Yrd. Doç. Dr. Yunus Emre KARAKAYA

KARAR

“Spor Bilimleri Alanında Lisansüstü Eğitimde Kalite Yönetiminin Akademik Personel ve Öğrencilerin Görüşlerine Göre İncelenmesi” konulu çalışma etik kurulumuzda görüşülmüş olup; çalışmanın etik kurallara uygun olduğuna oybirliğiyle karar verilmiştir.

Prof. Dr. Mustafa KAPLAN (Başkan)			
Prof. Dr. Demet ÇİÇEK (Üye)	İmza	Prof. Dr. Figen DEVECİ (Üye)	İmza
Prof. Dr. Erdal TAŞKIN (Üye)	İmza	Prof. Dr. Nuri GÖMLEKSİZ (Üye)	İmza
Doç. Dr. Funda GÜLCÜ BULMUŞ (Üye)	İmza	Doç. Dr. Süleyman İLHAN (Üye)	İmza
Doç. Dr. İrfan EMRE (Üye)	İmza	Doç. Dr. Sebahattin DEVECİOĞLU (Üye)	İmza
Doç. Dr. Özge HANAY (Üye)	İmza	Doç. Dr. Taner YILDIRIM (Üye)	Bulunmadı
Yrd. Doç. Dr. Nurhan HALİSDEMİR (Üye)	İmza	Yrd. Doç. Dr. Mehmet TUZCU (Üye)	İmza

9. ÖZGEÇMİŞ

26.11.1991 yılında Elazığ da doğdu. İlkokul ve ortaokulu Elazığ Şair Hayri İlköğretim Okulunda tamamladı. Elazığ Korgeneral Hulusi Sayın Lisesinden 2010 yılında mezun oldu. 2011 yılında girdiği Fırat Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinden 2015 yılında mezun oldu. 2015 yılında Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesinden pedagojik formasyon eğitimi aldı.

Lisans eğitimi devam ederken bir taraftan kişisel gelişim alanıyla ilgilenmiş, kişisel gelişim uzmanı ünvanı almıştır. Kişisel gelişim alanında TV programları ve üniversite söyleşileri yapmıştır.

2016 yılında ise Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında yüksek lisans eğitimine başladı ve halen devam etmektedir.

Selman AKSARI

Mayıs - 2019